

elering
ÜHENDAME ENERGIAD

MAJANDUSAASTA ARUANNE

Juriidiline aadress: Kadaka tee 42,
12915 Tallinn, Eesti

Äriregistri kood: 11022625

Telefon: +372 715 1222

Faks: +372 715 1200

E-mail: info@elering.ee

Interneti koduleht: www.elering.ee

Põhitegevusala: Elektri ja gaasi ülekanne

Juhatuse esimees: Taavi Veskimägi

Omanik: Eesti Vabariik

Audiitor: AS PricewaterhouseCoopers

Sisukord

Juhatuse esimehe pöördumine	4
Tegevusaruanne	8
Eleringi missioonist strateegiliste eesmärkideni	8
Eesmärk 1: Tagada igal ajahetkel elektri ja gaasi varustuskindlus	10
Eesmärk 2: Tagada elektri- ja gaasihind, mis toetab Eesti majanduse konkurentsivõimet	16
Eesmärk 3: Majandusliku lisandväärtuse loomine	18
Eesmärk 4: Pühendunud töötajad	18
Eesmärk 5: Kliendirahulolu	19
Eleringi tegevused varustuskindluse tagamisel	20
Majandustegevuse ülevaade ja 2021. aasta tulemused	30
Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava Meie Elering	40
Elering ja vastutustundlik ettevõtlus	44
Ühingu juhtimine	56
Raamatupidamise aastaaruanne	70

JUHATUSE ESIMEHE PÖÖRDUMINE

TAAVI VESKIMÄGI,
Juhatuse esimees

Juhatuse esimehe pöördumine

Väärtuspõhised valikud energiapoliitikas

Elame nagu ikka ja alati enneolematult ettearvamatutel aegadel. Energeetikute jaoks on aga tänasel päeval tavapärasest ettearvamatuses erinev see, et lähtuvalt kõrgetest energiahindadest on energeetika tulevikuarutelud tõusnud avaliku arutelu keskmesse. Ühiskonna mure on igati õigustatud. Energiasüsteem on järgnevatel aastatel kindlasti üsna pingelises olukorras, ent Elering jälgib olukorda tähelepanelikult ja on koheselt valmis rakendama vajalikke meetmeid tarbijate varustuskindluse tagamisel.

Kaoelektri hinnatõusu mõju

Muutused energiaturul mõjutasid 2021. aastal otseselt Eleringi majandustegevust. Elering on Eesti suurim elektritarbija, ostes tarbijatele elektri edastamisega seotud füüsikaliste kadude kompenseerimiseks elektrit peaaegu 400 GWh ehk kaks korda enam, kui kulutab elektrit suuruselt teine Eesti elektritarbija. Kaoelektri kulu on Eleringi

eelarves kõige suurem kulurida. Kui terve 2020. aasta jooksul kulus Eleringil elektri edastamisega seotud füüsikaliste kadude ostuks 12,2 miljonit, siis 2021. aastal kulus võrgukadude kompenseerimiseks vajaliku elektri ostmiseks 38 miljonit. Eestis on võrgutasud kulupõhised ja loomulikult, kui kasvavad kulud elektri edastamiseks, tähendab see suuremaid võrgutasusid nende kulude katmiseks. Muud allikat võrgutegevusega seotud kulude katmiseks Eleringil võrgutasu kõrval pole.

Põhivõrgu eeskujulik töökindlus

Strateegilisi arutelusid energeetika tuleviku osas saab pidada seni, kuni tuled põlevad ja kodud on soojad. Kui neist üks või teine peaks katkema, siis taanduvad hetkeliselt arutelud, kas elekter on odav või kallis või kas see peaks olema toodetud taastuvallikatest või fossiilkütustest. Momenaalselt tõuseb tähelepanu keskmesse küsimus, kuidas saada tuled põlema ja kodud soojaks. Seetõttu oleme me uhked, et Eleringi hallatavas põhivõrgus ei olnud eelmisel aastal ühtegi sellist rikut, mis oleks põhjustanud ohtu elektrisüsteemi kui terviku toimimisele. Klientidele jäi edastamata üksnes paari eramaja tarbimise jagu elektrit kogu aasta jooksul üle kantud 7,8 miljoni MWh juures. See tähendab, et Eleringi võrgu töökindlus oli 99,9998 protsenti. Täna selle eest kõiki võrguhaldusega tegelevaid kolleege Eleringis, kes oma igapäevase tööga energiavõrgu haldamisel selle suurepärase tulemuse tagasid.

Andmata energia kogus on olnud kogu Eleringi tegutsemise aja jooksul langustrendis. Viimase 10 aasta keskmisena ulatub andmata energia kogus 61,7 MWh-ni aastas. Mis näitab, et enam kui 10 aasta eest käivitatud programm elektrikatkestusi põhjustavate rikete ennetamiseks on andnud selge tulemuse.

Samuti suutsime hoida Eesti-Soome elektriühendused eeskujulikult töös. EstLink 2 oli 2021. aastal kasutatav 99,79 protsendil kõikidest aasta tundidest, mis on ühenduse ajaloo kõrgeim töökindluse näitaja. Vanem ühendus EstLink 1 oli kättesaadav 98,12 protsendil tundidest ehk ka selle töökindlus oli ajaloolise tipu lähedal.

Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga liitumine on graafikus

Alustasime enam kui 10 aastat tagasi projekti Balti riikide elektrisüsteemi eraldamiseks Venemaast ja iseseisva elektrisüsteemi opereerimise võimekuse loomiseks. Palju aastaid kulus ühiskonna, poliitikute ja naabrite veenmiseks selle kindlasti kuluka projekti realiseerimiseks. Täna tunneme heameelt selle üle, et meil on olnud see 10-aastane ajaaken regiooni elektri- ja ka gaasitaristu ning turu arendamisel, mis on meid muutnud juba tänaseks suuresti sõltumatuks Venemaast. Täna geopoliitilises olukorras on Eesti energiamajanduse ülesanne number üks jätkata Eesti ja Balti riikide iseseisva, Venemaast sõltumatu sageduse juhtimise võimekuse arendamist meie elektrisüsteemis. Venemaast sõltumatu sageduse juhtimise võimekus annab täiendava energiasjulgeolekugarantii, et oleme valmis ka keeruliseks olukordadeks. Balti riikide ettevalmistused Venemaa elektrisüsteemist lahkumiseks alates 1. jaanuarist 2026 kulgevad praegu nii ajakava kui ka eelarve vaates kokkulepitud plaani järgi.

2021. aastal oli oluliseks sammuks sünkroniseerimise projektis kogu rahastuse fikseerimine lubatud viisil, et sünkroniseerimise investeeringud ei põhjustaks täiendavat kulu Eesti elektritarbijatele. Euroopa Komisjon eraldas lisaks eelnevate etappide rahastamisele Euroopa ühendamise rahastu fondist Balti riikidele ja Poolale Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise

investeeringute viimase etapi elluviimiseks 170 miljonit eurot. Euroopa Komisjon on Eleringile eelnevalt eraldanud sünkroniseerimiseks vajalike investeeringute jaoks kahes rahastusvoorus 196 miljonit eurot. Projektide kogumaht Eestis on hinnanguliselt 300 miljonit eurot. Suurem osa rahast kulub Kirde-Eestist algavate ning Tartu ja Valga kaudu Lätti suunduvate ülekandeliinide uuendamiseks ja kolme sünkroonkompensaatori rajamiseks Viru, Püssi ja Kiisa alajaama juurde, mille osas on tööd juba käimas või projekteerimisfaasis.

Fookuses on varustuskindlus

Eleringi eesmärk on tagada Eesti tarbijate energiarvarustuskindlus kliimaneutraalsel moel ja Eesti majanduse konkurentsivõimet toetavalt. Esmalt tuleb tagada tarbijate varustuskindlus, et tuled põleksid ja kodud oleksid soojad. Seda tuleb teha kliimaneutraalsel moel, vältides CO₂ emissioonide tekkimist varustuskindluse tagamiseks vajaliku energia tootmisel. Ja see tuleb saavutada viisil, et kliimaneutraalsel kujul tagatav varustuskindlus looks täiendavaid töökohti ja majanduslikku heaolu Eesti ühiskonnale.

Elering lähtub varustuskindluse tagamisel alljärgnevatest seisukohtadest

Esiteks, tehniline varustuskindlus. Tarbijate varustuskindlust tuleb vaadata kohaliku tootmise ja ülepiiriliste, v.a Venemaa ja Valgevene ühenduste koosmõjus. Eesti tiputarbimine on praegu ca 1600 MW ja aastane tarbimine ca 8,5 TWh. Elektritarbimine kasvab järgnevatel kümnenditel, ent tiputarbimine kasvab piiratult tänu tarbimise juhtimise ja salvestustehnoloogiate arengule, mis võimaldab toodetud energia kasutamist ajas nihutada. Eeldame tarbimise katmiseks vajaliku elektrienergia kättesaadavust läbi toimiva

energiaturu. Kui peaks aga selguma, et meil on järgmise 10 aasta vaates probleem, et tootmine ei kata tarbimist, siis rakendame kiire lahendusena juba ette välja töötatud strateegilise reservi, mis tagab vähemalt 1000 MW juhitava tootmisvõimsuse olemasolu Eestis.

Teiseks, varustuskindluse tagamine kliimaneutraalse moel. Energeetikasektor on suurim (globaalselt üle 70%) keskkonnajalajälje põhjustaja ja ilma energiaspektori muutusteta ei suuda me saavutada Pariisi kliimaleppe eesmärki hoida globaalne temperatuuri tõus alla kahe kraadi Celsiust. Eesti elektritootmise portfelli süsiniku jalajälje vähendamiseks liigume viiel suunal: hajatootmise arendamine; suuremahuline tootmine merel; salvestamine ja tarbimise juhtimine; energiasääst; kütte- ja transportsektori dekarboniseerimine. Huvi eelkõige süsinikuheitevabade tootmisvõimsustega elektrivõrguga liitumiseks oli 2021. aastal plahvatuslik. Aasta lõpu seisuga oli elektrivõrguga liitumise soove tootjatelt ca 8375 MW ulatuses, millest kehtiv võrguleping oli kokku 3152 MW võimsuste jaoks ja liitumisprotsessis on 5223 MW võimsusi. Võrdluseks, et Eesti elektrisüsteemi kõigi aegade tarbimise rekord on 1587 MW.

Kolmandaks, varustuskindlus kliimaneutraalselt majanduspoliitika osana.

Tuled põlemas ja kodud soojad tuleb hoida kliimaneutraalselt viisil, kuid selliselt, et see ei vähenda Eesti inimeste heaolu, vaid suurendab seda. Kliimamuutust tuleb näha kui võimalust tulla globaalsele turule uute tehnoloogiate ja ärimudelitega. Keskne mõte on näha energiaspektori dekarboniseerimist võimaluse, mitte ohuna. Eestis on küllalt ettevõtteid ja ettevõtlike inimesi, kes suudavad energiaspektori dekarboniseerimise trendi põhiselt luua uusi töökohti ja majanduslikku heaolu Eestis, näiteks Elcogen, Skeleton, PowerUp, Gridio, Fusebox, Energiasalv ja paljud teised.

Taavi Veskimägi
Juhatuse esimees

TEGEVUSARUNNE

ELERINGI MISSIOONIST
STRATEEGILISTE
EESMÄRKIDENI

Energia kättesaadavus on muutunud ühiskonnas iseenesest mõistetavaks. Elektri puudumine mõjutab suurt osa Eesti ühiskonnast, sealhulgas elutähtsate teenuste toimimist. Eleringi missioon Eesti elektri- ja gaasisüsteemihaldurina on **hoida Eestis tuled põlemas ja toad soojad**. Seda igal ajahetkel ja igas olukorras.

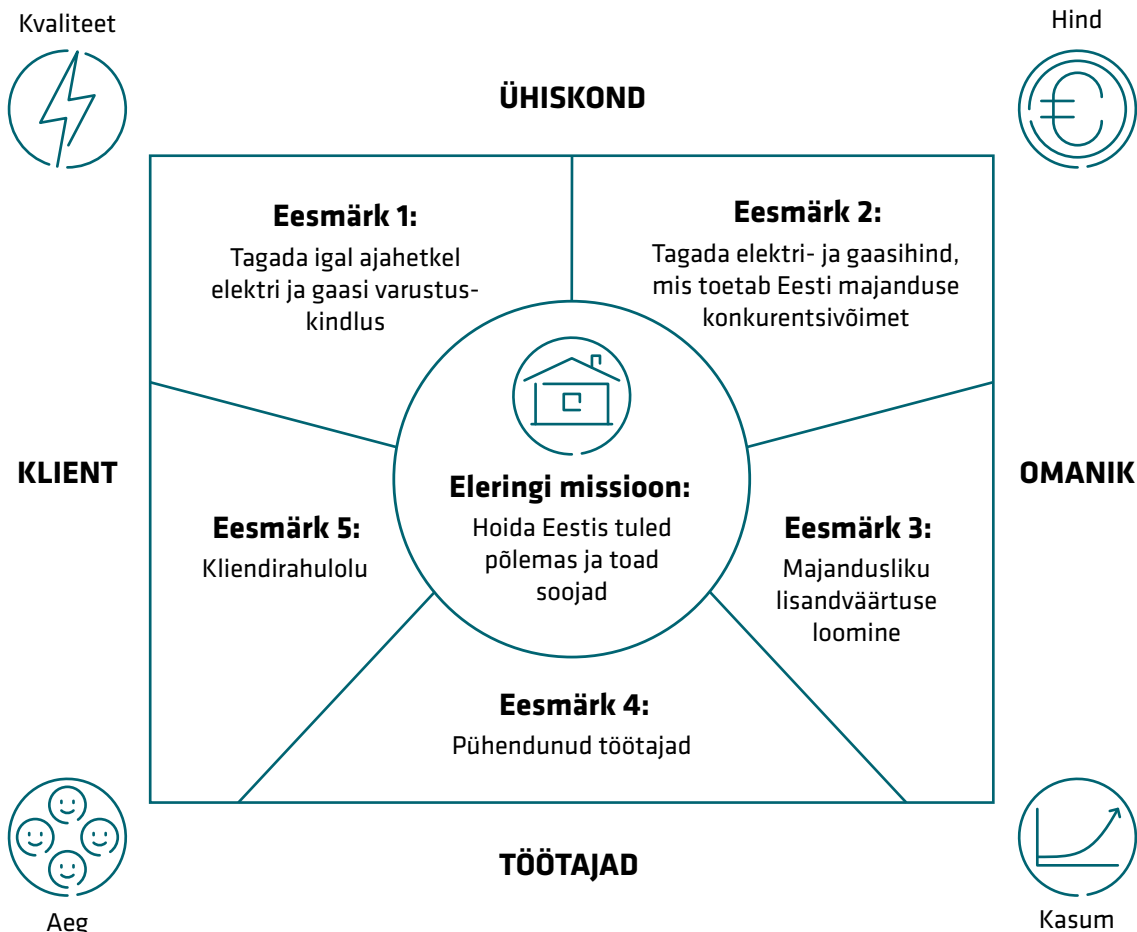
Kiiresti muutuv keskkond esitab meile suured väljakutsed saada hakkama üha kiireneva kliimamuutusega, tagades samas turvalisuse tänases geopoliitilises olukorras.

Meie visioon Eleringis on „**VARUSTUSKINDLUS kliimaneutraalsel moel, toetades Eesti majanduse konkurentsivõimet**“.

Meie peamine missioon on tagada igal ajahetkel Eesti tarbijate varustuskindlus, sünkroniseerida Eesti Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga aastaks 2026 ja säilitada seejuures usaldusväärne elektrivarustus üleminekuperioodil, mis on kõige olulisem samm, et tagada Eesti tarbijate pidev varustuskindlus.

Samal ajal aitame Eesti ja laiemalt ELi kogukonnal saavutada kliimapoliitika eesmärged aastateks 2030, 2035 ja 2050, pidades silmas Eesti majanduse konkurentsivõimet.

Missiooni saavutamisel ja visiooni elluviimisel on vajalik leida tasakaal eri osapoolte huvide vahel, milleks on ühiskond, **kliendid, töötajad ning omanik**. Sellest lähtuvalt oleme seadnud Eleringile viis strateegilist eesmärki.

Eesmärk 1: Tagada igal ajahetkel elektri ja gaasi varustuskindlus

Varustuskindluse väärtusahel koosneb neljast süsteemi võimekuse sambast: juhtimise-, võrgu-, süsteemi- ja digitaalsest võimekusest. Antud võimekuste tõhusaks juhtimiseks ja arendamiseks oleme seadnud endale 2025. aasta vaates **eesmärgiks tagada hästi töötav elektri ja gaasi põhivõrk**. Elektrisüsteemis on meie sihiks olnud hoida andmata jäänud elektrienergia kümne aasta keskmine tase langustrendis. 2025. aastal soovime selle näitaja hoida allapoole 120 megavatt-tundi aastas.

Ühiskonna ja tarbijate jaoks ei ole vahet, kas andmata jäänud energia on seotud seadmete rikke, süsteemi opereerimise vea, võimsuste puudujäägi või küberrünnakuga. Kliimapoliitika tulenevalt saavutab elekter energiakandjana üha olulisemat rolli. Energiasüsteemi lisandub üha rohkem kiiresti muutuva iseloomuga tootmis- kui tarbimiseadmeid, samuti lisandub energiasüsteemi uusi osalisi, mis omakorda muudab süsteemi haldamise, juhtimise ja kaitsmise üha keerulisemaks. Sellest tulenevalt nõuab antud strateegilise eesmärgi täitmine uute tehnoloogiate ning targemate ja efektiivsemate lahenduste kasutamist.

Efektiivsemaks varade juhtimiseks oleme edasi arendamas riski- ja seisundipõhist varahalduse lahendust. Selle tarbeks kogume ja koondame süstemaatiliselt Eleringi varade andmeid, mille alusel saame teha vajalikke juhtimisotsuseid. Kvaliteetne seisundipõhine info võimaldab vähendada rikete hulka ning nende kõrvaldamise aega. Turvaline ja kontrollitud versioonide, konfiguratsioonide ning sätete haldus seadmetel vähendab küberrünnete ja inimlike eksimuste

võimalikkust. Selle tarbeks parendame oma tööprotsesse ja arendame kesket lahendust, kus informatsioon on koondatud ja konfiguratsioonide haldus süsteemne ning kontrollitud. 2021. aastal viisime riski- ja seisundipõhise varahalduse juurutamisel läbi analüüsi ja lõime tehnilise kontseptsiooni keskse riski- ja seisundipõhise Seadmeregistri juurutuseks, et tagada õigeaegsed investeeringud õigetes seadmetesse.

2021. aastal suutsime põhivõrgu 10 aasta keskmise andmata energia taseme viia ajaloo madalaimaks. 10 aasta keskmine andmata energia langes 136 megavatt-tunni tasemelt 61,7 megavatt-tunni tasemele. 2021. aasta andmata jäänud energia ulatus vaid 13,8 megavatt-tunnini (2020. aastal 10,6 megavatt-tundi). Kogu aasta jooksul kanti üle ca 7,8 miljoni megavatt-tundi elektrienergiat, **see tähendab, et Eleringi võrgu töökindlus 2021. aastal oli 99,9998 protsenti**.

Gaasisüsteemis on põhivõrgus andmata jäänud energia **0 megavatt-tundi** (2020: 0 megavatt-tundi) ning meie eesmärgiks on saavutatud taset hoida. Varustuskindluse kõrgetasemelisuse saavutamine on võimalik tänu õigetele hooldus- ja investeerimisotsustele. Üha enam võtame kasutusele uusi lahendusi, et opereerimis-, hooldus- ja investeerimisotsused põhineksid rohkem üksikseadmete seisundi põhisel informatsioonil ning selle mõjul tervikvõrgule.

Elutähtsa teenuse toimepidevuse, elektrituru toimimise ja Eleringi siseinfo turvalisuse tagamiseks, arvestades sünkroniseerimisega seotud avalikkuse tähelepanu, kliimapoliitika tõttu muutuvat turukorraldust (rohkem juhitavaid seadmeid, rohkem andmevahetuse osapooli) ja äriprotsesside digitaliseerituse üldist kasvu, peame tagama Eleringi küberturbe süsteemsuse. 2021. aastal viisime küberturvalisuse tõstmiseks ellu järgmised suuremad tegevused.

- Juhtimissüsteemi SCADA turvatestimine, mille käigus kontrolliti ründaja võimalust süsteemi tööd häirida, kasutades parameetrite manipuleerimist või ründeid arvutivõrgu vastu.
- Turvasündmuste halduse süsteemi hankimine, millega parandatakse Eleringi võimekust tuvastada potentsiaalselt ohtliku tegevust, täpsemalt uurida kahtlaseid sündmuseid IT süsteemides ning kiiremini reageerida anomaaliatele ja potentsiaalsetele rünnakutele.
- ENTSO-E andmevahetuse turvanõuete auditeerimine, mille käigus ENTSO-E esmakordselt auditeeris Euroopa süsteemihaldureid, et tagada üleeuroopalise andmevahetuse turvalisus.
- Turvatestimise strateegia välja töötamine, mille alusel hakkame süsteemselt testima Eleringi paljusid välismaailmale avatud veebiteenuseid.
- Juhtimiskeskuse tuleviku tarkvaraarhitektuuri turvanõuete välja töötamine ja juhtimissüsteemi SCADA turvanõuete koostamine.

Baltimaade Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimine

Varustuskindluse tagamise üks suuremaid riske on erakorraline Baltimaade eraldumine sünkroonlasse, mis tuleneb Venemaa ühendenergiasüsteemis (IPS/ UPS) toimunud arengutest ja tänasest geopoliitilisest olukorrast. Selle riski vähendamiseks ja elektrisüsteemi stabiilsuse ning töökindluse tagamiseks viime läbi arendusi, et sünkroniseerida **Baltimaade elektrisüsteem Mandri-Euroopa sagedusalaga 2026. aastaks.**

Sünkroniseerimise projekti raames arendame välja tugevama Baltikumi sünkroonala võimekuse. Baltikumi ootamatu saarestumisega toimetulekuks on võimekus juba ka täna olemas. Siiski tuleb tänases seisus suuremate avariide korral saartalitlusel süsteemi stabiilsena hoidmiseks rakendada lühiajaliselt tarbijate automaatset piiramist. Täiendavate arenduste ja meetmete abil saavutame võimekuse pikaajaliseks sünkroontöök N-1 (mistahes ühe elemendi väljalülitumise) olukorras ilma tarbijaid automaatselt piiramata.

Sünkroniseerimise projekti Eesti tegevuste üks olulisi teetähiseid oli juuni, kui Elering sõlmis viimase sünkroniseerimisprojekti taristu neljast suurlepingust. 55,9 miljoni euro suurune leping sõlmiti Leonhard Weiss ja Empoweriga 330-kilovoldise kõrgepingeliini täielikuks rekonstrueerimiseks Tsirguliina ja Viru alajaamade vahel. Renoveeritava Tsirguliina-Viru õhuliini pikkus on 244 kilomeetrit ning liinijuhtmeid kannavad 722 masti. Liin läbib neljas maakonnas 12 omavalitsust. Liini trass jääb samaks ning uued mastid püstitatakse senistesse asukohtadesse. Olemasoleva liinikoriidori kasutamine on keskkonnamõjude ja sotsiaal-majanduslikust aspektist kõige väiksemate mõjudega lahendus antud ühenduste uuendamiseks.

2020. aastal viisime läbi hanked ja sõlmisime Balti-Tartu ja Tartu-Valmiera liinide renoveerimistööde lepingud. 2021. aastal valmisid antud liinide ehitusprojektid ning alustati Balti-Tartu liini renoveerimistöödega. Antud liinide valmimine ja pingestamine on planeeritud 2023. aastaks.

Mandri-Euroopa sagedusalaga liitumisel kohalduvad Baltikumile tehnilised nõuded seoses elektrivõrgu opereerimise ja võrgu stabiilsuse hindamisega, mis tekitavad TSO-dele vajaduse laiendada olemasolevaid või tekitada uusi juhtimissüsteeme. Stabiilse võrguteenuse tagamiseks tuleb rakendada Mandri-Euroopa põhimõtetele vastav sagedusejuhtimise protseduur, hinnata erinevaid elektrisüsteemi stabiilsusnäitajaid, tagada kvaliteetne andmevahetus uute ja olemasolevate süsteemide vahel ja täiendada nii võrguseisundi kui väliste näitajate prognoosisüsteeme. Toodud funktsioonide täiendamiseks on vaja omada kaas-aegseid juhtimissüsteeme. Olemasolevate juhtimissüsteemide täiendamine ja uute hankimine toimub vahemikus 2021 kuni 2024. Alates Mandri-Euroopaga sünkroniseerimisest võtab Elering sageduse juhtimise enda kätte.

Sünkroniseerimise juures on väga oluliseks meetmeks ka piisava inertsiga olemasolu, millega tagatakse süsteemi stabiilsuse püsimine avariide korral ja parema sageduse stabiilsuse hoidmine tavaolukorras.

Baltimaade elektrisüsteemi sünkroniseerimiseks Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga on vajalik Baltimaade süsteemis igal ajahetkel tagada piisav kogus (17 100 MWs) inertsiga. Baltikumi süsteemihaldurid paigaldavad üle Baltikumi kokku üheksa sünkroonkompensaatorit. 2020. aastal viisime läbi hanke ja sõlmisime ehituslepingu sünkroonkompensaatori ehitamiseks Viru, Püssi ja Kiisa 330 kilovoldi sõlmalajaamade juurde. Siemens

Energy Oy Eesti filiaal ja Siemens Energy Global ühisloovuse kogumaksumus on 83,5 miljonit eurot. Seadmed valmistatakse Siemens Energy Global Saksamaa tehases. 2021. aastal viisime lõpule Püssi, Kiisa ja Viru sünkroonkompensaatorite ettevalmistustööd ja alustasime Püssi sünkroonkompensaatori ehitustöödega.

2020. aastal alustasime süsteemiteenuste turu raamistiku väljatöötamisega ja 2021. aastal viisime läbi avalikud konsultatsioonid tootmis- ja seadmete eelkvalifitseerimisprotsessi ja nõuete osas sageduse hoidmise reserve, manuaalsete ja automaatsete sageduse taastamise reserve osas. Baltikumis võtame kasutusele ja arendame vastavad võimekused tulenevalt Mandri-

Euroopa sageduse reservide põhimõtetest ja tekitame lokaalse pingejuhtimise võimekuse. Olemasolevaid juhtimissüsteeme uuendame ja võtame kasutusele ka täiendavaid juhtimissüsteeme, et vastata Mandri-Euroopa sagedusalade nõuetele. See võimaldab hankida kiireid avariireserve läbi olemasolevate Baltimaade ja Põhjamaade vaheliste ning lisaks rajatava Leedu-Poola alalisvoolu merekaablite.

Energiasüsteemi võimekus

Euroopa Liidu ja Euroopa riikide ambitsioonikad kliimapoliitika eesmärgid ja 2021. aasta lõpus esinenud elektrihinnad on varustuskindluse seisukohast üha olulisemaks küsimuseks tõstnud energiasüsteemi piisavuse. Kui kliimapoliitikast tulenevalt tõrjutakse planeeritava tootmisükslikuga paindliku reguleerimisulatuses süsinikuintensiivsed tootmisvõimsused turult välja, siis kus toodetakse edaspidi elekter? Usume, et odavaima ja parima süsteemipiisavuse tagavad jätkuvalt hästi toimivad turud. Turg tagab, et arendatakse ja investeeritakse parimatesse tehnoloogiatesse, millele on nõudlus ja mida võimaldavad ka keskkonnapiirangud. Seega süsteemipiisavuse saavutamise esmaseks ülesandeks on läbipaistva ja hästi toimiva turukorralduse ning -platvormide tagamine.

Oleme endale eesmärgiks seadnud, et **igal ajahetkel on kolme aasta perspektiivis täidetud Eesti elektri varustuskindluse norm**. Oleme regulaarselt koostöös Entso-E ja Euroopa teiste süsteemihalduritega teostanud energiasüsteemi piisavuse analüüsi. **2021. aasta analüüs näitab, et tänase parima teadmise kohaselt kuni 2030. aastani Eestis energiasüsteemi piisavuse probleemi ei ole**. Varustuskindluse analüüsi ja hinnangut teostame iga-aastaselt, kuna energeetikas on turukeskkond kliimapoliitikast tule-

nevalt kiiresti muutuses. Selleks, et oleksime võimalised antud muutustele kiiresti reageerima, oleme 2021. aastal ette valmistanud ning viinud läbi avaliku konsultatsiooni strateegilise reservi kontseptsioonile. Kui varustuskindluse analüüs tulevikus näitab, et varustuskindluse norm ei ole saavutatud, siis oleme valmis rakendama strateegilise reservi.

2021. aasta detsembris toimusid elektri-süsteemis sündmused, mille tulemusena tunni elektrihind Eestis jõudis 1000 EUR/MWh tasemeni. Elektrihinna tase oli kõrge tulenevalt gaasi ja kivisöe kõrgetest hindadest, mis olid tingitud majanduse kiirest COVID pandeemiast taastumisest, ning CO₂ kõrgest hinnast. Seda võimendas mitu üheaegset sündmust regioonis, millest ühe või kahe esinemine ei põhjustaks väga kõrgeid hindu. Tegemist oli ebatavaliselt külma detsembri algusega, mille puhul tiputarbimine jõudis 1552 MW (tavapärase ca 1400 MW). Üheaegselt oli remondis iga Balti riigi kõige suurem elektritootmiseseade: Eestis Auvere EJ 272 MW, Lätis CHP2 üks plokk 443 MW ja Leedus Leedu EJ 9. plokk 445 MW. Leedu Valgevene-suunalisest initsiatiivist tulenevalt oli piiratud kaubandus Venemaaga Läti piiril, keskmine ülekandevõimsus ca 123 MW (2020. aasta samal perioodil 570 MW). Võime täna tõdeda, et turg toimus täpselt selliselt, milliseks ta on disainitud. Sellistes süsteemi stressiolukordades annab elektrihind tarbijatele õige signaali ja aitab käitumisega süsteemijuhtimisele kaasa. Sellistes süsteemi stressiolukordades on TSOde omanduses olevatel tootmisvaradel oluline roll elektrisüsteemi töös hoidmisel – Balti TSOde avariireservid ja Soome-Rootsi strateegilised reservid ning avariireservid. Süsteemivõimekusel oli 2021. aastal piisavalt reserve, et 2021. aastal Eesti elektrisüsteemis süsteemi juhtimise tarbeks tarbijaid alla ei koormatud.

Eesti elektrisüsteem atraktiivne tootmis- ja salvestusvõimekustele

Meile on oluline, et **energiasüsteemi kliimaneutraalseks muutmiseks oleks Eesti elektrisüsteem atraktiivne tootmis- ja salvestusvõimsustele**. Euroopa Liit on võtnud endale eesmärgiks saada 2050. aastaks kliimaneutraalseks ja meie naaberriik Soome, kellega oleme nii elektri- kui gaasisüsteemide ja turgude osas tugevalt integreeritud, soovib sama saavutada juba 2035. aastaks. Loome lahendusi ja teeme koostööd naabritega, et saaksime pakkuda uute tootmisvõimsuste tekkeks konkurentsivõimelist keskkonda.

Ajalooliselt on elektri tootmine paiknenud Eestis peamiselt Ida-Virumaal. Taastuvenergia tootmisseadmete (tuuleparkide, päikeseelektrijaamade) jaoks sobilikud asukohad paiknevad üle Eesti, kuid tuulevõimsustele kõige atraktiivsemad paigad on tuuleoludest tulenevalt eelkõige Lääne-Eestis. 2021. aasta 1. jaanuaril tööd alustanud Eesti-Läti kolmas 330-kilovoldine elektriühendus Harku-Lihula-Sindi oli üks olulisi eeltingimusi, et avada suuremahulisele elektri tootmisele suuremas mahus ka Lääne-Eesti.

Selleks, et olukorda veelgi parandada, teeme 110-330 kV võrgus olemasolevate õhuliinide läbilaskevõimete suurendamisega seotud investeeringuid ning seome 110 kV võrgu tugevamini 330 kV transiitvõrguga. Läbi selle suurendame võrgu läbilaskevõimet ja töökindlust, uueneb vananenud võrk, likvideerime pudelikaelad ning tõstame tugevate tuulte piirkonnas tormikindlust.

2021. aastal taotlesime RRF ehk EU Recovery and Resilience Facility (Euroopa Liidu Taastekava) raames toetust taastuvenergia tootmise võrku integreerimise võimekuse tõstmiseks

Lääne-Eestis. Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen kinnitas 5.10.2021 Eesti taaste- ja vastupidavuskava.

Antud paketi on Eleringi võrgu arendamise investeeringute maksumus kokku 68,8 miljonit eurot, millest toetuse osa on 30 miljonit eurot. Investeeringutoetus antakse põhivõrguettevõtjale tagastamatu abina. Kuna tagastamatu abi ei lähe võrgutasude arvestusse, siis väheneb surve võrgutasude tõusuks. Investeeringutest saavad kasu võrguga liituvad taastuvenergia tootmis- seadmete omanikud ja liituda soovivad tarbijad. Vajalike eeltegevustega antud investeeringute elluviimiseks alustasime juba 2021. aastal ning tööde viimaste etappide lõpptähtajaks tulenevalt RRF nõuetest on 2026. aasta juuli.

Antud investeeringute mõju tootmissuunaliste võimekuste suurenemisele on alates 2022. aasta jaanuarist kättesaadav läbi regioonis ainulaadse e-Gridmap lahenduse, kus investorid saavad esmase elektrisüsteemiga liitumise kulupõhise hinna erinevates alajaamades teada sekunditega. Soodustamiseks kiiret liitumisprotsessi, oleme töötanud välja lahenduse, kus suudame standardse liitumispunkti valmis ehitada 18 kuuga. Samuti oleme töötanud välja paindliku võimsusega liitumislahenduse, et muuta võimalik liitumine odavamaks ja investoritele atraktiivsemaks.

Näeme, et Eesti üks suurimaid potentsiaale ja ressursse suuremahulise kliimaneutraalse tootmisvõimsuse tekkeks on meretuuleparkidel. Täna on üheks meretuuleparkide potentsiaali kasutuselevõtu väljakutseks kindlasti merel paiknevate tootmisvõimsuste liitmine energiavõrku. 2020. aasta lõpus sõlmisime Läänemere-äärsete põhivõrguettevõtjatega ühiste kavatsuste kokkuleppe Läänemere merevõrgu initsiatiivi al-

gatamiseks. Koostöö eesmärk on välja töötada Läänemere energiavõrgu kontseptsioon ja läbi viia teostatavuse eelanalüüsid. 2021. aastal lepi ti kokku antud analüüside lähteülesanded.

Koostöös Läti põhivõrguoperaatori AST-ga on eesmärgiks ja kohustuseks planeerida ning rajada täiendavaid ülekandevõimsusi Eesti ja Läti riikide vahel. Eesti-Läti IV ühenduse võimalikuse analüüsimiseks sõlmisime 28. aprillil 2021 koostöökokkuleppe eeluuringute läbiviimiseks. 2021. aastal andsime ühise sisendi üleeuroopalisse TYNDP 2022 (*The 10-year network development plan* – kümneaastane võrgu arengukava) protsessi, et välja selgitada uue ühenduse sotsiaalmajanduslik kasu.

Nagu ka eelnevalt mainitud, on Soome võtnud ambitsioonika eesmärgi saavutada 2035. aastaks kliimaneutraalsus. Sellest eesmärgist tulevalt näeme juba täna põhjamaades järgneva kümne aasta jooksul maismaa tuuletootmisvõimsuste suuremahulist võrguga liitumist, mis omakorda toob eeldatavasti kaasa hinnaerinevustega tundide suurenemise Eesti-Soome piiiril. Selleks, et hinnata, kas hinnaerinevused on piisavad Eesti-Soome kolmanda ülekandelingi loomiseks, esitasime 2021. aastal koostöös Soome põhivõrguoperaatori Fingridiga Eesti-Soome kolmanda ühenduse TYNDP 2022 arengukava protsessi. TYNDP 2022 raames viime läbi arvutused Eesti-Soome kolmanda elektriühenduse sotsiaalmajandusliku mõistlikkuse osas, mis on ka eelduseks projekti elluviimisel. Eesti-Läti ning Eesti-Soome mereühendused suurendaksid Eestisse rajatavate tootmis- ja salvestusvõimekuste ekspordipotentsiaali.

Eesmärk 2: Tagada elektri- ja gaasihind, mis toetab Eesti majanduse konkurentsivõimet

Elektri ja gaasivõrgu süsteemihaldurina saame panustada elektri ja gaasi hinda läbi kolme parameetri.

Läänemere-äärsete riikidega elektri-hinna taseme võrdsustamiseks peavad piiriülesed võimsused olema maksimaalselt töös

Oluline on tagada olemasolevate piiriüleste võimsuste võimalikult kõrge kasutatavus, et Eesti hinnapiirkonnas oleks Läänemere-äärsete riikidega võimalikult sarnane elektri ja gaasi hind. Jälgime, et suudaksime pudelikaelatundidel hoida võimsused võimalikult suurel protsendil tundidest töös. On hea tõdeda, et oleme suutnud koostöös Soome elektri süsteemihalduriga hoida alalisvoolu ühenduste töökindluse ühe kõrgemana Euroopas. 2021. aastal suutsime tagada kõikide aegade ühe kõrgeima **EstLink 2 (650MW) töökindluse 99,8% ja EstLink 1 (350 MW) töökindlus oli 98,1%** (2020: Estlink 2 töökindlus 97,4% ja Estlink 1 töökindlus 97,5%) ning seejuures üle 41% ajast (2020: 30% ajast) töötasid ühendused maksimumvõimsusel.

Õhuke elektrivõrk

Teine oluline aspekt on muuta elektrivõrk õhemaks ja hoida sellega ülekandevõrgu tariifi kontrolli all. Meie pikaajaliseks eesmärgiks on, et meie viie aasta asendusinvesteeringud on väiksemad kui järgmise viie aasta reguleeritud varade kulum. Antud eesmärgil on pikaajaline mõju. Kuna samal ajal on oluline hoida ka andmata jäänud energia langustrendis, tuleb võrgu opereerimisel leida praegusest efektiivsemaid ja uuenduslikumaid lahendusi ning tehnoloogiaid.

2021. aastal valmistasime ette ja esitasime Konkurentsiametile menetlemiseks võimsuspõhise tariifikomponendi meetodika, kuna ülekandevõrk on muutumas hajatootmise arengust tulenevalt üha rohkem energia ülekandjast energia kättesaadavuse ja süsteemi töökindluse tagajaks. Eelnevast tulenevalt on vaja ka selgemat sisendit klientide võimsuste osas arengute pikaajaliseks planeerimiseks. Võimsuskomponendil põhinev tariif annaks selge sisendi, kus tuleb võrku tugevdada ja kus pikas perspektiivis õhemaks muuta.

Investeeringute optimeerimise positiivseks näiteks on ka asjaolu, et oleme suutnud sünkroniseerimise projekti sisuliselt arendada selliselt, et sünkroniseerimiseks vajalikud investeeringud ei too kaasa elektri võrgutariifi tõusu. Elering rahastab ehitust kolmveerandi ulatuses Euroopa Ühendamise Rahastust ja veerandi osas ülekoormustulufondist. Kokku läheb Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga sünkroniseerimise projekt Eestile maksma pea 300 miljonit eurot, millest suurema osa katab Euroopa Liidu kaasfinantseering. 2021. aasta oktoobris esitasime nelja riigi Eesti, Läti, Leedu ja Poola elektri süsteemihalduritega viimase sünkroniseerimise projekti-ga seotud toetuse taotluse 170 miljonile eurole Euroopa Ühendamise Rahastusse. Taotlus sai positiivse rahastusotsuse maksimummääras viie olulisima Euroopa Liidu taristuprojekti hulgas, mis viiakse ellu aastatel 2021–2027. Elering kaasajastab viimase etapi toetusvooru rahastusega Eesti elektrisüsteemi juhtimis- ja infosüsteeme, mis sisaldavad muuhulgas reservjuhtimiskeskuse rajamist ja EstLink alalisvooluühenduste juhtimissüsteemide uuendamist.

Konkurentsitihe energiaturg

Kolmas aspekt konkurentsivõimelise energiahinna tagamisel on hästi toimiva turukorralduse ja -platvormide arendamine, mis soodustaksid võimalikult suurt konkurentsi ja tagaksid paljude osalistega konkurentsiturust. Kliimapoliitika eesmärkidest tulenevalt peaksid erinevad energiakandjad pikaajalises vaates omavahel konkureerima. Selleks oleme arendamas digitaalseid lahendusi nii süsteemiteenuste, paindlikkusteenuste, taastuvenergia päritolutunnistuste ja paindlikkustoodete turuplatvormide osas kui ka energiaandmete lahendusi, mis võimaldaksid lihtsamini harmoniseerida regionaalsete reservide, hulgi- ja jaeturu reegleid ning andmevahetust.

Juurutamisel on digitaalse lahendusena uus andmevahetusplatvorm Estfeed, mille kaudu toimub elektri- ja gaasiturul andmevahetus avatud tarnija vahetamiseks, mõõteandmete edastamiseks ning turuosalisele seadusega pandud kohustuste täitmiseks ja talle antud õiguste tagamiseks. Digitaalne platvorm koondab elektri- ja gaasiettevõtjad, kellele tagatakse nende äriprotsesside toimimine. Eleringis koondub kogu energiaandmete lahendus Estfeedi brändi alla, vältimaks dubleerimist ja tagades andmekaitse ja andmeturvalisuse nõuetele vastavuse.

2021. aastal realiseeriti eelanalüüsid eesmärgiga 2024. aastaks juurutada Estfeed andmevahetusplatvorm järgmises mahus:

- arendame uued elektrituru ja gaasituru andmelaod, mis tagavad jaeturgudel kiire ja efektiivse müüjavahetuse protsessi;
- arendame energiastatistika mooduli, mis võimaldab süsteemis tootmist ja tarbimist detailselt analüüsida;
- arendame energia avaandmete lahenduse, mis võimaldab pakkuda eelkalkuleeritud energiaandmeid avalikuks kasutamiseks ning samuti edastada andmeid.

Elering haldab Eestis taastuvenergia päritolu tõendamise ja toetuste maksmise infosüsteemi. Aitame kaasa uute taastuvenergiaga põhinevate tehnoloogiate ja tootmisvõimsuste turule toomisele ühiskonnale kõige efektiivsemal moel. Soodustame turupõhiseid energiakandjate ja sektoriüleseid konkurentsi loovaid lahendusi, kuhu on kaasatud nii tarnijad kui lõpptarbijad. Hoiame fookuses regionaalsed ja üleeuroopalised turud. 2021. aastal realiseerisime tootjatele loodud digitaalse ja sektoriülese lahenduse energia päritolu tõendamiseks ja taastuvenergiaga

kauplemiseks, mis soodustab uute tehnoloogiate ja taastuenergia põhinevate tootmisvõimsuste turule tulekut.

Eesmärk 3: Majandusliku lisandväärtuse loomine

Iga omaniku ootus on, et ettevõttesse paigutatud kapital looks ka eesmärgipäraselt väärtust. Kaelektri tõttu on Elering üks Eesti suuremaid elektritarbijaid. Tänapäevane Konkurentsiameti poolt kehtestatud tariifimetoodika ei võimalda Eleringil pikaajaliselt elektrihinda fikseerida, millest tulenevalt on elektri turuhinnal otsene ja tugev mõju Eleringi 2021. aasta finantstulemusele. 2021. aasta oli tulenevalt kõrgetest elektrihindadest majandustulemusele keeruline. Eleringi ärikasum 2021. aastal oli 9,0 miljonit eurot (2020: 32,6 miljonit eurot). Elektrihinna mõju 2021. aasta kasumile võrreldes 2020. aasta kasumiga oli 26,2 miljonit eurot. 2021. aasta lõpus kooskõlastas Konkurentsiamet Eleringile uue tariifi, mis annab mõningase leevenduse elektrihindadest tulenevale mõjule ning hakkab kehtima alates 1. aprillist 2022.

Majandusliku lisandväärtuse vaatest on kindlasti olulised pikaajalised arengud gaasisüsteemis. Gaasivõrgu areng on hetkel rohkem kui kunagi varem mõjutatud kliimapoliitilistest eesmärkidest. Kindlasti saavad rohegaasid olema osa taastuenergia ringlussüsteemist, sealhulgas energia ülekandmisel, salvestamisel ja muundamisel gaasist elektriks ja vastupidi. Seoses inverterpõhise taastuenergia osakaalu suurenemisega elektrisüsteemis suureneb väljakutse hoida elektri tarbimine ja tootmine tasakaalus, mis toob kaasa kogu energiasüsteemi ehk nii elektri-, gaasi-, vesiniku- kui transpordisektori

tugevama integreerimise ja energia salvestamise vajaduse. **Mittejuhitava tootmise lisandumine ja tavapärase elektrijaamade sulgemine nõuab energiasüsteemi turvaliseks haldamiseks suuremat võimekust energia salvestamiseks.** Aastatel 2030+ eeldatavalt paigaldatava tuuleenergia integreerimise peamine väljakutse on vajadus rakendada suures mahus sesoonset paindlikkust. Olemasoleval gaasitaristul on potentsiaal mängida olulist rolli täielikult kliimaneutraalses elektrisüsteemis, kuna see võib pakkuda võimalusi sünteetiliste gaaside ja vesiniku transportimiseks kiiresti käivitatavatesse elektrijaamadesse. Seega seisab ees väljakutse, kuidas muuta gaasitaristu kasutatavaks rohegaasidele. Oleme praegu olukorras, kus on palju teadmatust tehnoloogiate, erinevate rohegaaside gaasivõrgus ja lõpptarbijate seadmetes kasutatavuse kui ka võimalike erinevate rohegaasidele üleminekulahenduste osas. 2021. aastal viisime läbi analüüsi gaasi pikaajalise kasutatavuse kohta Eesti gaasivõrgus ja koostöös regiooni süsteemihalduritega oleme algatamas regioonipõhiseid uuringuid. Teeme praegu gaasivõrgu varustuskindluse taseme hoidmiseks vaid vältimatuid investeeringuid, kuni oleme välja selgitanud, kuidas saame gaasisüsteemiga regionaalselt rohekütustele üle minna.

Eesmärk 4: Pühendunud töötajad

Üldise töötuse madala taseme ja palgafondi surve all on talentide hoidmine ja leidmine üha keerulisem. Seetõttu on olemasolevate inimeste hoidmiseks, järgmise viie aasta ambitsioonikate eesmärkide saavutamiseks ning energiasüsteemi muutuste juhtimiseks oluline tugev meeskonnavaim ja hea töökultuur. Pü-

hendunud töötajad on oma tööga enam rahul ja panustavad enam. Mõistame, et töötajate pühendumuse juhtimisel on oluline roll ja reaalsed tagajärjed Eleringi missiooni täitmisele. Viime igal aastal läbi pühendumuse uuringut ja oleme seadnud endale eesmärgiks hoida ettevõtte pühendumuse indeksit tasemel üle 70%. 2021. aastal oli meie inimeste pühendumuse indeksi tase seejuures 81% (2020: 87%). Nii nagu 2020. aastal, olid ka 2021. aastal suurimad väljakutsed seotud COVID kriisiga. Samas oleme suutnud keerulisel ajal hoida fookust keskastme juhtide oskuste ja juhtimiskvaliteedi kasvatamisel ning ühise kultuuri hoidmisel.

Eesmärk 5: Kliendirahulolu

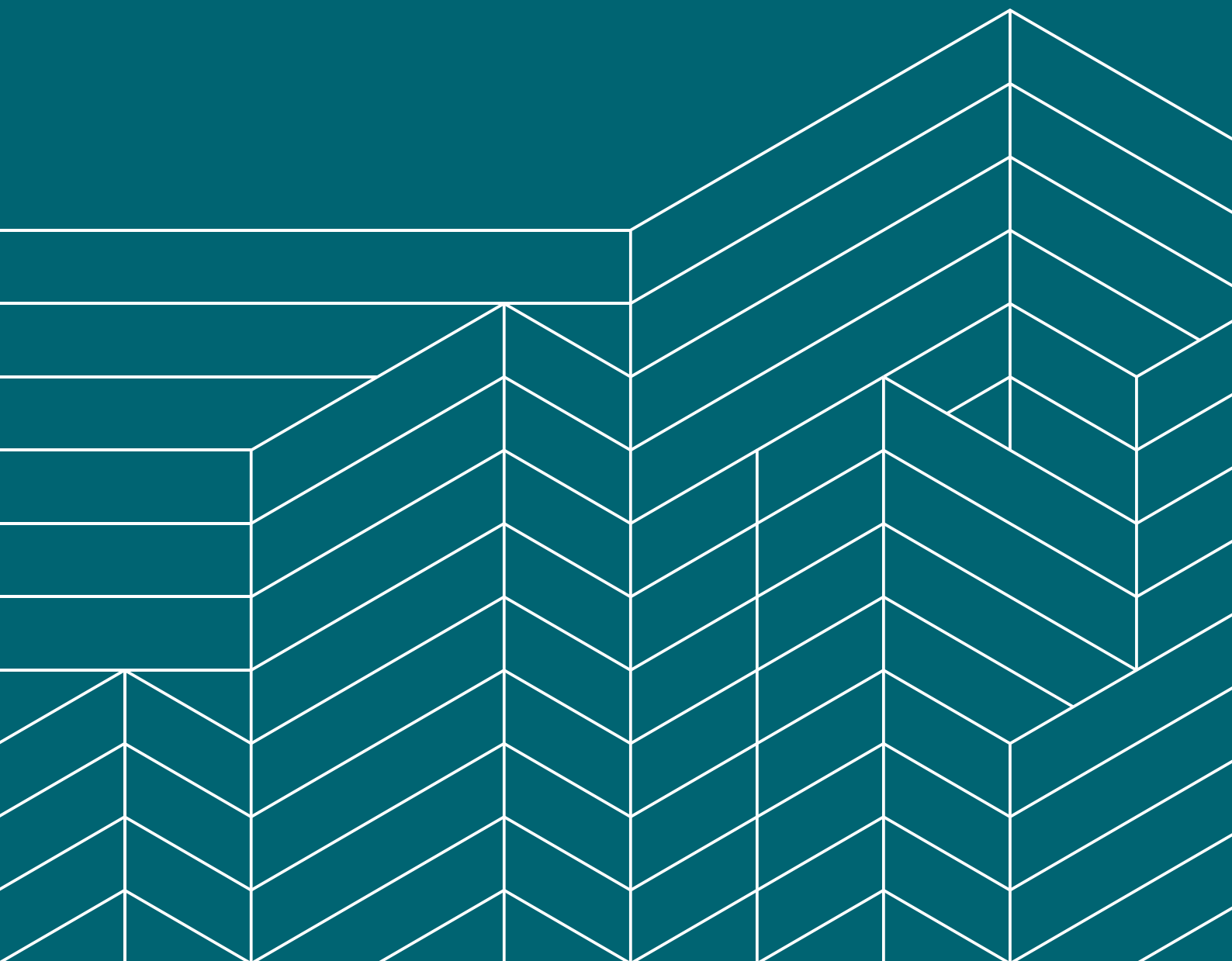
Eleringil on neli olulisemat teenuste segmenti: elektri ja gaasi võrguteenus, elektri- ja gaasisüsteemiga liitumise teenus, elektri ja gaasi bilansiteenus ning taastuvenergia toetuste makseagentuur. Viies läbi kliima- ja geopoliitilistest väljakutsetest tulenevalt suuri muutusi energiasüsteemis ja energiaturgudel, ei saa Elering olla edukas, kui meie kliendid ei ole rahul. Samuti ühendub võrku üha rohkem uusi kliente, sealhulgas tuule- ja päikeseenergia tootjaid, kes eeldavad, et Elering toimib kiiresti ja tõhusalt. Oleme teinud tööd, et jõuda kliendikeskse töökultuurini. 2021. aasta lõpu energiahinnakriis on hästi näidanud, kui olulised on ühised nõukoda info- ja arutelufurmaadid: liitumise ja võrguteenuse nõukoda, elektrituru ning gaasituru nõukoda. 2021. aastal täiendasime võrguteenuse klientide portaali uuele tariifstruktuurile üleminekuks eesmärgiga tõsta muutusest tuleneva infovahetuse ja protsesside läbipaistvust ja efektiivsust ning muuta klientide kasutajakogemus veel paremaks. Samuti arendasime liitu-

mise klientide jaoks välja e-Gridmap rakenduse, mis annab esmase info liitumise maksumuse kohta sekunditega. Taastuvenergia toetuste klientidele oleme välja arendanud automatiseeritud lahendused taastuvenergia toetuste taotlemiseks ning tegevusteks energia päritolutunustustega.

Selleks, et olla süsinikuneutraalse energiasüsteemi eestvedaja ja meie kliendid saaksid kasutada kogu väärtusahelas kliimaneutraalset energiat, oleme võtnud suuna muuta Elering 2030. aastaks kliimaneutraalseks, viies sellega minimaalseks ka energia ülekandmise jalajälje.

**ELERINGI TEGEVUSED
VARUSTUSKINDLUSE
TAGAMISEL**

Eleringi missioon on varustuskindluse tagamine nii elektri- kui gaasitarbijate jaoks. Elering vaatleb varustuskindlust süsteemselt nelja niinimetatud varustuskindluse samba lõikes: süsteemi võimekus, võrgu võimekus, juhtimise võimekus ja digitaalne võimekus. Süsteemi võimekusena vaatleb Elering olukorda, kus oodatav tarbimine on kaetud kohaliku tootmise, impordivõimaluste ning tarbimise juhtimise võimalustega. Võrgu võimekus tähendab, et ülekandevõrk on võimsuste ja töökindluse mõttes piisav, et tagada energia jõudmine tarbimiskeskustesse. Juhtimise võimekus aitab hoida elektrisüsteem tervikuna töös ning tulla toime erinevate häiringute ja avariidega. Digitaalne võimekus on piisav võime esitada vajalikku teavet süsteemi õigeaegselt haldamiseks ning võime teha vajalikke operatiivseid toiminguid digitaalselt, mis hõlmab ka vastupidavust rünnetele kübervaldkonnas.

Kõrge varustuskindluse taseme tagamiseks on oluline kõigi nelja varustuskindluse samba üheaegne tugev täitmine.

Süsteemi võimekus

Eesti elektrisüsteemi võimekuse hindamiseks teostab Elering igal aastal koostöös Euroopa ülekandesüsteemihaldurite ühendusega ENTSO-E üleeuroopalise süsteemivõimekuse hinnangu. Hinnangu aluseks on Euroopa süsteemioperaatorite andmed iga riigi tootmisvõimsuste, tarbimise ning ülekandevõimsuste kohta. Aruande ajaline perspektiiv on kuni 2030. aastani ning tulemused sisaldavad kõigi Euroopa riikide elektrisüsteemi võimekuse indikaatoreid. Elektrisüsteemi võimekust hinnatakse tõenäosusliku meetodi abil. Metoodika

aluseks on Monte Carlo simulatsioonid, mille käigus arvutatakse 35 erinevat kliima-aastat igaüht 20 korda läbi, arvestades tarbimise, tuuleolude, päiksekiirguse, hüdroloogilise olukorra ja süsteemi elementide avariide muutumisega.

Nii tänane kogemus kui ka 2021. aastal teostatud elektrisüsteemi võimekuse analüüs näitavad, et aastani 2030 saab Eesti elektrisüsteem hästi hakkama. Elekter on tarbijale tagatud ja lisameetmeid pole vaja.

Eestis on süsteemi opereerimise tarbeks olemas ligikaudu 1000 MW kindlat elektri tootmisvõimsust ning lisaks 250 MW avariireserve. Kindla võimsuse moodustavad sellised tootmise ja juhitava tarbimise võimsused, millega saab arvestada kõrge tarbimisega perioodidel, näiteks päevi kestva pakase korral. Need võimsused tagavad varustuskindluse ka võimalikes erakorralistes olukordades, näiteks Balti riikide eraldumisel iseseisvaks sagedusalaks. Samuti on tagatud piisavad sagedusreservid tööks Mandri-Euroopa süntakronalal.

Kui Elering näeb, et Eesti elektrisüsteemis ei ole 1000 MW ulatuses kindlat võimsust turupõhiselt tagatud, siis rakendatakse vajaliku võimekuse tagamiseks strateegilise reservi mehhanismi. Strateegiline reserv on riigiabi meede, mis tagab võimsuste omanikule tulu võimsuste valmisoleku hoidmiseks ka siis, kui turupõhiselt poleks otstarbekas neid tootmisvõimsusi säilitada ja töösse rakendada. Kuna selle meetme kulu maksavad kinni elektritarbijad, tuleb meetme rakendamist põhjalikult kaaluda. 2021. aastal koostas Elering Eesti strateegilise reservi kontseptsiooni ning alustas selle avalikku konsultatsiooni, et koguda turuosaliste tagasisidet.

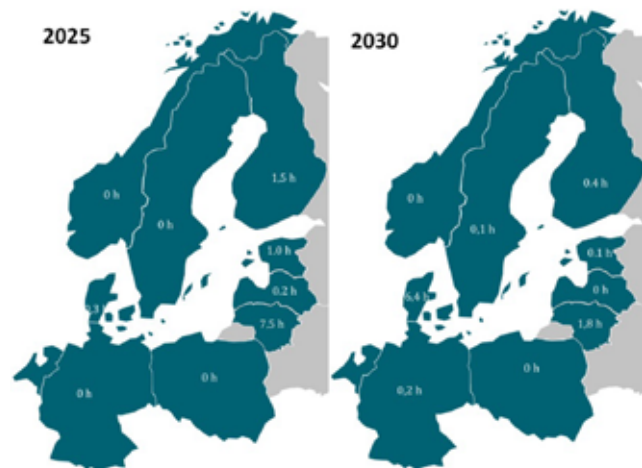
Elektrisüsteemi võimekuse tagamisel on kolm põhilist etappi:

1. varustuskindluse normi rakendamine – Vabariigi Valitsus kinnitas varustuskindluse normi mais 2021¹;
2. pikaajaline elektrisüsteemi võimekuse hindamise analüüs – iga-aastane protsess, mille 2021. aasta versiooni kajastab [Eleringi Elektrivarustuskindluse aruanne 2021](#);
3. kui varustuskindluse norm on täidetud, siis on süsteemi võimekus tagatud. Kui analüüs näitab normist kehvemat süsteemi võimekust, tuleb Euroopa Komisjoni juhiseid järgides eemaldada turutõrked ning viimase abinõuna rakendada võimsusmehhanism (strateegiline reserv).

Elektriga varustatuse tagamiseks on vajalik, et elektrituru hind kataks ära elektri tootmiskulud – nii lühiajalised muutuvkulud nagu kütusekulu ja süsinikukvoodi kulu kui ka pikaajalised investeeringud. Seetõttu võib ka varustuskindlas elektrisüsteemis elektri börsihind olla muutlik ning periooditi väga kõrge. See on süsteemi võimekuse tagamiseks vajalik ning ei viita alati struktuursele probleemile. Eesti majanduse konkurentsivõime tagamiseks on oluline, et elekter Eestis ei maksaks pikas perspektiivis rohkem kui naaberriikides. Võrdse hinnataseme tagab avatud ja tugevate ühendustega elektriturg, kus elekter liigub vabalt Eestisse antud hetkel kõige madalama tootmiskuluga piirkonnast.

2021. aastal teostatud üleeuroopaline süstee-

mi võimekuse analüüs annab ülevaate Euroopa elektrisüsteemi pikaajalisest piisavusest. Analüüsi järgi on Eesti süsteemi võimekus heal tasemel ning varustuskindluse norm on varuga täidetud. Kui norm lubab aastas üheksat piirangutundi, siis analüüsi järgi on selliseid tunde aastal 2030 vaid 0,1.

Üleeuroopalise süsteemi võimekuse analüüsi tulemused aastateks 2025 ja 2030

2021. aastal analüüsiti esmakordselt ka elektrijaamade majanduslikku jätkusuutlikkust. 1000 MW tootmisvõimsusi on analüüsi tulemuste järgi Eesti turul jätkusuutlikud ka 2030. aastal. 2025. aasta vaates võib turul olla ruumi veel täiendavale gaasielektrijaamale.

Elering ei lähtu elektrisüsteemi võimekuse hindamisel ainult üleeuroopalisest analüüsist ja eeldusest, et elektriturg toimib tavapäraselt. Lisaks analüüsisime erakorralisi stsenaariumeid, et hinnata väikese tõenäosuse, kuid suure mõjuga riske süsteemi võimekusele. Elering hindab ka selliste riskide taset ja valmistab ette tegevusplaanid nende mõjude vähendamiseks. Ühe

¹ Varustuskindluse norm määrab ära süsteemi võimekuse majanduslikult otstarbeka taseme, mida Eesti elektrisüsteemis hoitakse. Normi tase on määratud kahe parameetriga – piirangutundide arv (Loss of Load Expectation – LOLE) ja andmata jäänud energia kogus (Expected Energy Not Served – EENS). Eesti jaoks on kehtestatud väärtused: piirangutundide arv 9 tundi aastas ja andmata jäänud energia kogus 4,5 GWh aastas.

sellise stsenaariumina on analüüsitud Baltikumi erakorralist saarestumist. See on olukord, kus mingi sündmuse tagajärjel katkevad vahelduvvoolu ühendused ülejäänud sagedusalaga ja Balti riigid peavad elektrisüsteemi saarestunud olekus sagedust hoidma. Just erakorralised stsenaariumid toovad välja vajaduse kindla võimsuse olemasoluks Eestis. Kindla võimsuse alla liigitab Elering tootmis- ja tarbimisvõimsused, millega saab arvestada ka tiputarbimise perioodidel.

Võrgu võimekus

110-330 kV elektrivõrgu investeeringud

Võrgu võimekuse ja seeläbi varustuskindluse jätkuvalt heaks tagamiseks ning võrgu optimeerimiseks ja kaasajastamiseks on Elering järjepidevalt teostanud erinevaid arendusi ja investeeringuid. Käsil on suurprojekt Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimiseks. Projekti raames valmis 2020. aastal Eestit ja Lätit ühendav kolmas 330 kV ühendus, tänu millele on oluliselt tõusnud Eesti ja Läti elektrisüsteemi varustuskindlus ning tagatud on suurem läbilaskevõimsus. Järgmise sammuna teostatakse aastatel 2022–2025 olemasolevate Balti-Tartu-Valmiera ja Viru-Tsireguliina-Valmiera 330 kV ühenduste rekonstrueerimine ning ehitatakse Mustvee 330 kV alajaam, kuhu ühendatakse Viru-Tsireguliina ja Viru-Paide 330 kV õhuliin. Balti-Tartu-Valmiera rekonstrueerimisel on plaanis vabastada osa 110 kV õhuliini trasse ning viia olemasolevad paralleelselt kulgevad 110 kV õhuliinid ühistele mastidele 330 kV õhuliinidega. Sellega tagatakse väiksem mõju keskkonnale ning kokkuhoid hoolduskuludelt. Lisaks paigaldatakse projekti mahus võrgu strateegilistesse punktidesse sünkroonkompensaatorid süsteemi stabiilsuse tagamiseks nii normaal- kui häiringu olukorras ning šuntreaktorid pinget juhtimiseks.

Teine oluline projekt on Lääne-Eesti ja saarte haja- ja taastuvelektri mahtude suurendamist võimaldavate võrguinvesteeringute programm. Ajalooliselt on elektri tootmine paiknenud Eestis peamiselt ühes piirkonnas – Ida-Virumaal. Taastuenergia tootmisseedmete jaoks sobilikud asukohad paiknevad aga üle Eesti, eelkõige Lääne-Eestis, kus võrk on olnud taastuenergia tootmisvõimsuse võrguga ühendamise seisukohalt kõige nõrgem. Liitumisvõimaluste parandamiseks planeerib Elering perioodil 2022–2026 mahukaid investeeringuid Lääne-Eesti ja saarte 110–330 kV elektrivõrgu läbilaskevõime suurendamiseks ja varustuskindluse tõstmiseks. 330 kV võrku tehtavate investeeringute raames rekonstrueeritakse Kiisa-Paide-Mustvee õhuliin ning rajatakse uus 330/110 kV alajaam Lihulasse. Uus alajaam on vajalik 110 kV võrgu tugevamaks sidumiseks 330 kV transiitvõrguga. Alajaama abil lühenevad lääne piirkonna 110 kV liinide pikkused, tänu millele vähenevad pingelangusest põhjustatud negatiivsed mõjud, kaod ning suureneb varustuskindlus. Samuti väheneb uue alajaamaga põhja-lõuna-suunaliste transiitvoogude mõju läbi Lääne-Eesti 110 kV võrgu. 110 kV võrgu investeeringud näevad ette mandrilt saari toitvate 110 kV liinide rekonstrueerimist Lihula alajaamast Rõuste ja Virtsu alajaamani ning uue 110 kV õhuliini ehitust Rõuste ja Virtsu alajaamade ühendamiseks. Samuti tõstetakse Lääne-Eesti ja saarte piirkonnas olemasolevate 110 kV õhuliinide gabariite ehk suurendatakse maapinna ja juhtme vahelist kaugust. Varustuskindluse tõstmiseks viiakse eraldi mastidele Sikassaare alajaama suunduvad liinid ja ehitatakse Võiküla-Orissaare paralleelliin Muhu saarel. Keskkonnamõjude vähendamiseks ja ilmastikukindluse tõstmiseks viiakse kaablisid üle Väikese väina tammi kulgev õhuliinilõik.

Elering on arendamas täiendavaid piiriüleseid ühendusi Läti ja Soomega. Ülekandevõimsuste

piiratud tõttu Eesti ja Soome vahel on tekkinud hinnaerinevus Eesti ja Soome hinnapiirkondade vahel. Sellest tulenevalt on Elering ja Soome süsteemihaldur Fingrid alustanud uuringuid Estlink 3 ühenduse arendamiseks. Samuti on planeerimisel täiendavad ühendusvõimsused Lätiga. Tulenevalt plaanidest arendada meretuuleenergiat Liivi lahes ja Läänemeres laiemalt, on Eesti-Läti vahelist ülekandevõimsust tõenäoliselt otstarbekas arendada läbi Liivi lahe. Aastal 2020 alustas Elering koos teiste Läänemere süsteemihalduritega Läänemere merevõrgu arendamise projektiga. Läänemere energiavõrk on Läänemere-äärseid riike ning meres paiknevaid tuuleparke ühendav energiavõrgustik, mis aitab saavutada kliimaeesmärke kulutõhusalt, tagades energia varustuskindluse. Liivi lahte planeeritava merealajaama ja konverterjaama võimsuseks on arvestatud maksimaalselt 1000 MW. Konverter- ja merealajaama asukoht ning neid ühendava merekaabli trass ei ole tänase seisuga paigas, sõltudes keskkonnamõjude hindamisest, projekteerimisest ja riikide eelarendatavate tuuleenergiaalade paiknemisest. Merevõrgu väljaarendamisega kaasnevad oluliselt suuremad võimsusvood Eesti lääneosas, seetõttu on vaja läbilaskevõime suurendamiseks rekonstrueerida 330 kV Paide-Sopi-Sindi ja Kiisa-Rakvere-Püssi õhuliinid ning ehitada uus 330 kV õhuliin Aruküla ja Kiisa alajaamade vahele.

Lisaks nimetatud projektidele teostatakse riigisiseid investeeringuid elektrivõrgu töökindluse, läbilaskevõime ja efektiivsuse tagamiseks ning võrgu vananemise peatamiseks. Eesti kahes suuremas tarbimispiirkonnas – Tallinnas ja Tartus – on rõhk olemasolevate 110 kV õhuliinide asendamisel kaabelliinidega. Tallinnas ehitatakse juurde uus Iru-Viimsi 110 kV kaabelliin ning Tartus rajatakse Tartu-Ülejõe 110 kV kaabelliin. Samuti rekonstrueeritakse ja optimeeritakse 110 kV õhuliine Tallinna ümbruses. Kirde-Eestis toimuvad võimsusvoogude muutustest ja koormuste ümberjagunemisest tingituna elektrivõrgu rekonfigureerimistööd, mille käigus tekib tugev Püssi-Ahtme-Alutaguse ringühendus. Samuti optimeeritakse 110 kV võrku suunal Balti-Allika-Oru.

Võrguga liitumise võimekus

Vabad liitumisvõimsused on võimsused, mille korral ei ole vaja liitumisel Eleringiga ülekandeliinide läbilaskevõimeid suurendada. Peamiseks piirajaks on ülekandeliinide termiline piirang, mis sõltub liini läbivast voolust. Vabad liitumisvõimsused vähenevad uute liitumistega ja olemasoleva liitumisvõimsuse suurendamisega ning suurenevad elektrivõrku tehtavate investeeringutega, millest olulisema mõjuga on sünkroniseerimise,

merevõrgu ning Lääne-Eesti ja saarte võrguinvesteeringute programmi raames tehtavad investeeringud.

Võrguga liitumise võimekuse suurendamiseks pakub Elering uue võimalusena paindlikku liitumist, kus võrguinvesteeringud on võimalik asendada piisava koguse paindlikkuse teenusega ehk tarbimise ja tootmise juhtimisega. Sellisel moel muudetakse võrguga liitumine uutele klientidele atraktiivsemaks, kuna kliendil on võimalik valida, kas maksta kinni ülekoormuva võrguelemendi läbilaskevõime suurendamine või leppida ülekoormuse tekkimise olukordades kokku oma tootmis- ja/või tarbimisvõimsuse mahakoormamine. Läbi paindlikkuse on võimalik teoreetiliselt saavutada piiratud võrguressursi maksimaalne kasutamine, mis tagab võrguettevõtjale optimaalsema elektrivõrgu, mille tulemusena vähenevad selle investeerimis- ja ülalpidamiskulud.

Võrgu talitluskindlus

Eleringi hallatavas elektrivõrgus ei olnud eelmisel aastal ühtegi sellist riket, mis oleks

põhjustanud ohtu elektrisüsteemi kui terviku toimimisele. Klientidele jäi edastamata üksnes 13,8 megavatt-tundi elektrienergiat (2020: 10,2 MWh), mis tähendab, et Eleringi võrgu töökindlus oli 99,9998 protsenti.

Andmata energia kogus on olnud kogu Eleringi tegutsemise aja jooksul langustrendis. Viimase 10 aasta keskmisena ulatub andmata energia kogus 61,7 megavatt-tunnini aastas.

Möödunud aastal toimus Eleringi võrgus 107 väljalülitumist põhjustanud riket (2020: 112), sealhulgas 85 lühist. Rikete levinumad põhjused olid lindude ja loomade tegevus, äike ja seadmete vananemine. Liinile langenud puuga oli seotud vaid üks rike, mis näitab, et järjepidev töö kaitsevõõndite hooldusel on tulemusi andnud.

Oma osa rikete vähenemisesse on andnud ka panustamine ehitustööde järelevalvesse, uute meetodite kasutuselevõtt seadmete seisukorra ja defektide tuvastamiseks ja igakevadine liinide ohutus- ning teavituskampaania. Kõigist väljalülitumistest vaid 12 olid sellised, mille tagajärjel jäi klient elektrita. Valdava osa klientidele andmata jäänud energia 13,8 MWh suurusest kogusest andsid kaks Eleringi alajaamadega seotud juhtumit. Aprillis 2021 Saaremaal toimunud sündmuse algpõhjuseks oli Sikassaare alajaamas metalli väsimisest purunenud faasijuhe, millest käivitunud rikete ahela tagajärjel jäi piirkonna elektritarbijatele edastamata 5,13 MWh elektrienergiat. Augustikuus Jõgeva alajaamas toimunud sündmuse algpõhjuseks oli kliendile kuuluvate jaotlate täielik põleng, kui likvideerimistööde käigus juhtunud inimliku eksituse tulemusena jäi piirkonna elektritarbijatele edastamata 4,39 MWh elektrienergiat. Ülejäänud võrgus toimunud riketest põhjustatud andmata energia kogused oli marginaalsed.

Viimastel aastatel ei ole massilisi puudest tingitud väljalülitumisi esinenud, kuna liini kaitsevõõndid on järjepideva tegevuse tulemusena korrastatud. Seetõttu ei ole ka suuremad tormid põhjustanud väljalülitumisi, nagu see oli tavapärane varasematel aastatel. Ehkki viimastel aastatel ei ole esinenud suuri torme, mis oleksid ületanud seadmete projekteerimisel aluseks olnud norme, on samas esinenud tavapärasest tugevamaid tuuleile, ent need pole kaasa toonud massilisi väljalülitumisi. See tõestab, et elektrivõrk peab tuulele edukalt vastu tänu liinitrasside süsteemsele hooldusele, millega on olulisel määral vähendatud puude langemist või langetamist liinidele, mis oli aastaid üks suurimaid andmata jäänud energia põhjustajaid. Puudest puhastamata pindala elektriliinide kaitsevõõndites on vaid 180 ha. Kaitsevõõndite korrashoid nõuab pidevat tööd, sh liinide ja kaitsevõõndite perioodilisi ülevaatuseid.

Eleringis toimub üleminek riski- ja seisundipõhisele hooldusele. Liinide ülevaatused tehakse lisaks mehitatud ülevaatusetele automaatselt pildistava kaamera varustatud helikopteriga. Tulevikus ei ole välistatud ka dronide kasutamine. Taolise tehnikaga on võimalik näha liinide seisukorda ka selliste nurkade alt, mida maapealne vaatlus ei võimalda.

Juhtimise võimekus

Energiasüsteemi töökindlus on tagatud, kui energiasüsteem talitleb normaaltalituse lubatud piirides. Elektrisüsteemi puhul tähendab see seda, et

- sagedus on kas 50 Hz või sageduse kõrvalekalle 50 Hz-ist on minimaalne;

- pinged ja võimsusvood on lubatud piirides;
- on piisavalt aktiiv- ja reaktiivvõimsuse reserve, et tulla toime elektrisüsteemis juhtuda võivate häiringutega;
- elektrisüsteem jääb talitlema talitluskindluse lubatud piirides ka pärast ühe kõige suurema mõjuga häiringu juhtumist.

Gaasisüsteemi puhul tähendab see seda, et

- rõhud ja gaasivood ülekandetorustikus on lubatud piirides;
- on piisavalt piiriüleseid ülekandevõimsuseid Eesti sisemaise tarbimise katmiseks ja transiidi tagamiseks;
- gaasisüsteem jääb talitlema talitluskindluse lubatud piirides ka pärast ühe kõige suurema mõjuga häiringu juhtumist.

Energiasüsteemi töökindluse tagamist korraldab Eleringi juhtimiskeskus. Töökindluse tagamise võib suures plaanis jagada kaheks osaks – energiasüsteemi operatiivne planeerimine ja sellele järgnev energiasüsteemi talitluse reaalajas juhtimine. Juhtimise võimekuse vaatest tagab nende kahe etapi edukas täitmine vajaliku võimekuse ja energiasüsteemi töökindluse.

Talitluse planeerimise ülesandeks on viia läbi talitluskindluse analüüs ja vajadusel planeeritud talitluse viimine lubatud piiridesse ning koostada plaanid ja prognoosid talitluse juhtimise faasi jaoks. Talitluse planeerimisel lähtutakse võrgueeskirjades toodud nõuetest ning selle käigus koostatavad plaanid ja prognoosid peavad vastama võrgueeskirjades toodud töö- ja varustuskindluse nõuetele, tagama optimaalsed kaod ning võimaldama maksimaalse võimaliku piiriülese ülekandevõimsuse. Energiasüsteemi talitluse operatiivsele planeerimisele järgneb ta-

litluse reaalajas juhtimise protsess, mis toimub ööpäevaringselt. Talitluse juhtimise ülesandeks on tagada reaalajas energiasüsteemi ohutu ja töökindel toimimine. Talitluse juhtimine on protsess, mis hõlmab kõiki energiasüsteemi reaalajas toimimiseks vajalikke tegevusi nii normaal-, häiritud ja avariitalitluse kui ka energiasüsteemi kustumise ning talitluse taastamise korral.

Juhtimisprotsessi viivad läbi vastava ettevalmistuse saanud dispetserid, kelle teadmisi kontrollitakse perioodiliselt ja kaasajastatakse avariitreeningutel ning koolitustel. Dispetšerite ülesanneteks on korrigeerida reaalajas tekkivaid kõrvalekaldeid planeeritud bilansiplaanist, tagada põhivõrgu klientidele kvaliteetne energiavarustus, juhtida põhivõrgu seadmete hooldusesse, töösse ning reservi viimist, häiritud ja avariitalitluse tuvastamine ning likvideerimine. Samuti on nende ülesandeks koostöö korraldamine klientidega ja naaberriikide süsteemihaldurite juhtimiskeskuste ning turuosaliste informeerimine piiriüleste ülekandevõimsuste muutustest.

Vajalik on tagada vastavate protsesside ööpäevaringne katkematu toimimine ja nende protsesside pidev täiustamine. 2021. aasta jooksul oli prioriteediks mitmesuguste infotehnoloogiliste vahendite edasiarendamine ja täiustamine – energiasüsteemi tehnilises juhtimissüsteemis ehk SCADAs täiustati elektrisüsteemi oleku reaalajas hindamise lahendust, arendati bilansihaldustarkvara, täiustamaks andmevahetust turuosaliste ja naabersüsteemihalduritega. Lisaks oli oluline fookus energiasüsteemi tehniliste juhtimissüsteemide küberturvalisuse, töökindluse ning andmekvaliteedi parandamisel. Selle eesmärgi saavutamiseks viidi läbi mitmeid katseid, mille käigus testiti juhtimissüsteemide toimimist mitmesuguste häiringute olukorras, leidmaks neis võimalikke nõrku kohti. Mand-

ri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise ettevalmistamiseks koostati ning arutati turuosalistega läbi Balti riikide sagedusjuhtimise ala kontseptsioon, mis käsitleb uues olukorras sageduse juhtimise ja reservide hankimise põhimõtteid.

2021. aasta kokkuvõttes saab öelda, et energiasüsteemi operatiivne planeerimine ja reaalajas juhtimine oli korraldatud moel, mis võimaldas tagada Eesti energiasüsteemi kui terviku töökindluse igal ajahetkel.

Digitaalne võimekus

Digitaalse võimekuse suurenemine ja uute tehnoloogiate kasv

Elektrifitseerimine suurendab elektri rolli ühiskonnas ja süsteemi keerukust. Liigume energiasüsteemi suunas, kus on rohkem osalejaid,

nutiseadmeid, andmemahte ning süsteemis toimuvad muutused on kiiremad. Taastuvenergia muutlikkuse tõttu liigub lühema ajavälba jooksul rohkem andmeid ja juhtimiseks teostatakse rohkem toiminguid. See loob vajaduse omada automaatseid juhtimisfunktsioone, mida inimene ei suuda iseseisvalt ilma digitaalsete lahendusteta reaalajas optimaalselt juhtida. Sellest tulenevalt kasvab vajadus tarkade tehnoloogiate järele, mis aitaks elektrisüsteemi operaatoritel reaalajas elektrisüsteemi juhtida.

Ühiskonna ja energiasüsteemi digitaliseerimine toob endaga kaasa olukorra, kus äritegevuste automatiseerimise tulemusena kasvab uute tehnoloogiliste lahenduste osakaal, mis omakorda viib

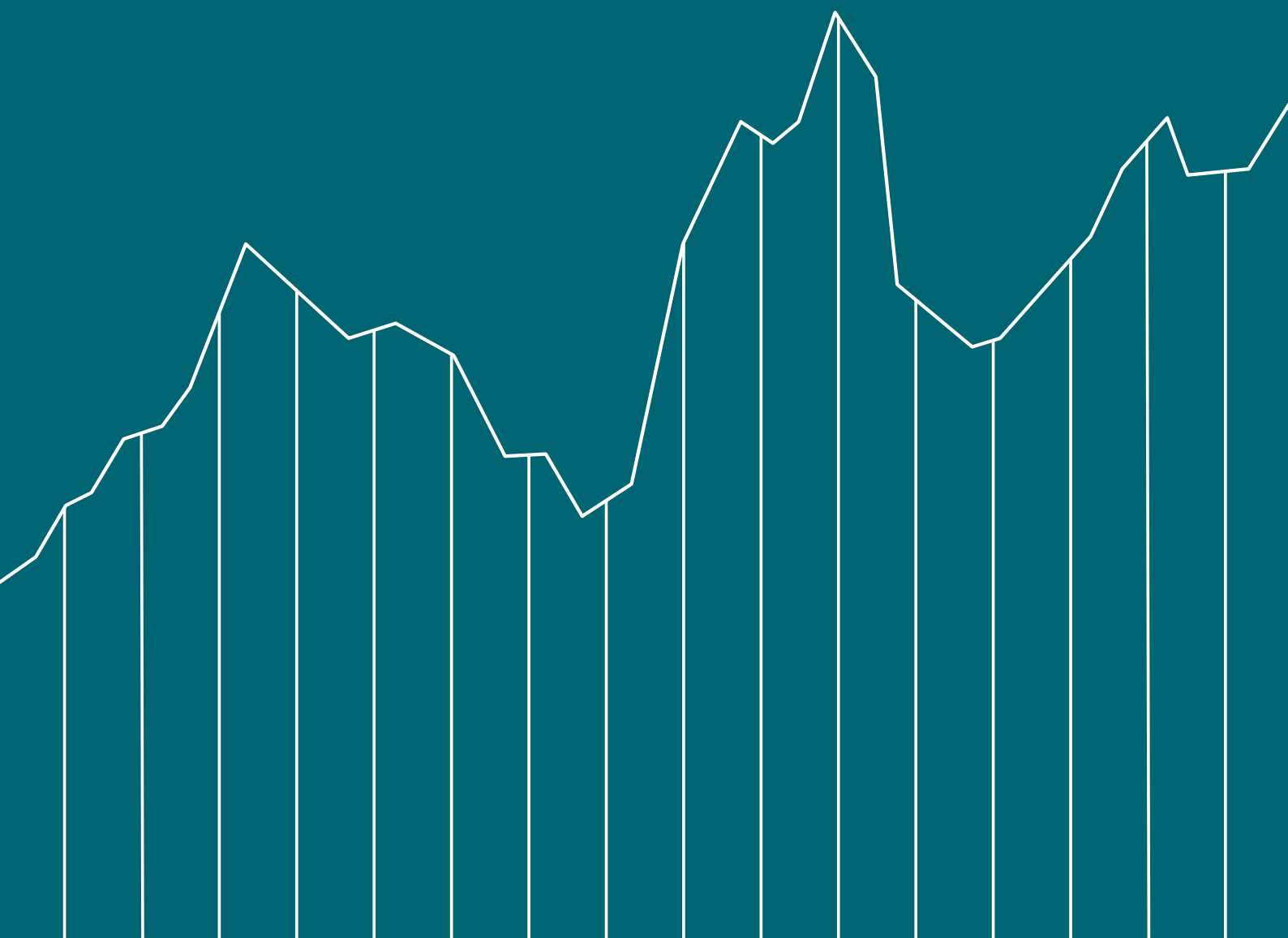
andmemahutude kasvuni. Suurenenud andmemahud toovad vajaduse andmeid reaalselt töödelda ja analüüsida, et selle baasil elektrisüsteemi juhtimiseks teha õigeid juhtimisotsuseid. Tuleviku vaates on reaalselt andmetöötluse põhjal tehtud juhtimisotsused igapäevased.

Digitaliseerimine toob kaasa ka haavatavuse, sestap on oluline elutähtsa teenusena Eleringi IT süsteemide kõrge käideldavus ja küberkeskus. Lähiaastatel on oodata Euroopa Komisjoni poolt küberturvalisuse standardite rakendamist elektriettevõtjatele, sh elutähtsa teenuse osutajatele nagu põhivõrgud. Hetkel toimub Euroopa töörühmades küberturvalisuse võrgueeskirja välja töötamine.

Eleringi digitaalsete lahenduste maht on aastatel 2010-2021 märkimisväärselt kasvanud. Samuti on kordades suurenenud ka andmemahud. Tuleviku vaates andmemahud kasvavad veelgi, sest järjest enam lisandub tarkasid seadmeid, mis edastavad väga suuri andmemahusid. Kuna liigume järjest enam reaalselt otsuste juurde, siis targad seadmed, mis koguvad reaalselt andmeid, aitavad ka teha reaalselt vajalikke juhtimisotsuseid.

MAJANDUSTEGEVUSE ÜLEVAADE JA 2021. AASTA TULEMUSED

Majanduskeskkond

Elering on sõltumatu ja iseseisev Eesti elektri ja gaasi ühendsüsteemihaldur, mille peamiseks ülesandeks on kindlustada Eesti tarbijatele igal ajahetkel kvaliteetne energiavarustus.

Kui 2020. aastal pandeemiast tulenevalt kogesime Eesti turul majanduslangust, siis 2021. aastal on taastumine olnud märkimisväärne sõltumata asjaolust, et pandeemia ei ole taandunud Eestis ega mujal maailmas. Siiski tuleb tõdeda, et võrreldes 2020. aastaga olid liikumis- ja ettevõtluspiirangud 2021. aastal leebemad, mis aitas oluliselt kaasa majanduse kasvule 2021. aastal. Kui 2020. aastal oli SKP reaalkasv -3,0%, siis Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt eeldatakse SKP reaalkasvuks 2021. aastal 9,5%.

Paradoksaalselt jätkub vastuoluline olukord töajõuturul, kus ühelt poolt on keeruline leida kvalifitseeritud tööjõudu, teisalt püsib töötus kõrgel tasemel. 2021. aastal ulatus töötuse määr 6,2%-ni (2020. aastal oli töötuse määr 6,8%). Samas on hindade kasv avaldanud olulist mõju palgasurvele, mis avaldab olulist mõju ettevõtete kulubaasile. 2020. aastal oli palgakasv 2,9%, 2021. aasta kolmandas kvartalis kasvas keskmine brutopalk 7,8% ning on näha, et palgasurve jätkub ka järgnevatel aastatel.

Inflatsioon on 2021. aastal olnud märkimisväärne ning sellele on oluliselt aidanud kaasa nii energiahindade kui kütuse oluline kallinemine. 2021. aasta detsembris võrreldes möödunud aasta sama perioodiga tegi THI 12,2%-lise kasvu, samas kui 2020. aasta inflatsioon oli negatiivne -0,4%. Hindade kasvutrend jätkub, mis omakorda avaldab märkimisväärset mõju nii palgakuludele, energiakuludele, sh võrguka-

dudele kui muudele teenustele ning samuti ka investeeringute maksumusele.

Seoses kõrgete börsielektrihindadega otsustas Eesti Vabariigi valitsus kompenseerida elektritarbijatele 50% võrguteenuse tasuga kaasnevast kulust perioodil 2021 oktoober-2022 märts. Eleringi majandustegevusele sellel mõju ei ole, kuna lõpp-tarbijate eest tasub Eleringile kompenseeritava osa Keskkonnainvesteeringute keskus. Oktoobrist detsembrini tasus Keskkonnainvesteeringute keskus klientide eest võrgutasusid koos käibemaksuga 603,0 tuhat eurot.

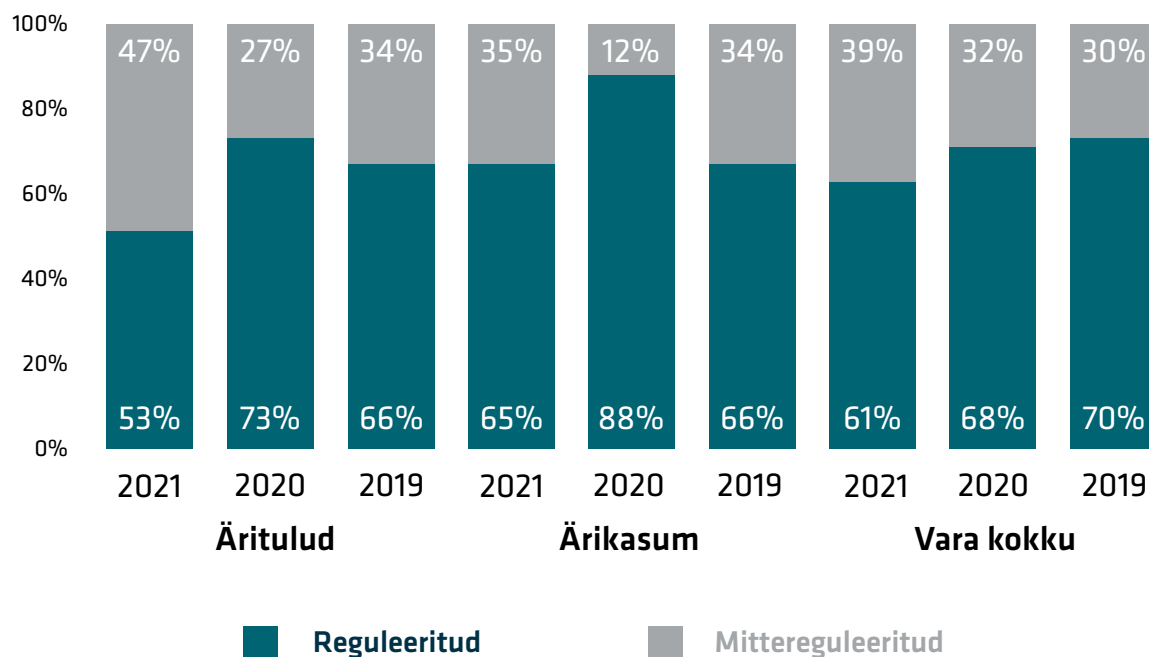
COVID-19-I ettevõtte majandustegevusele olulist mõju ei ole.

2021. aastal suurenesid piirkonnas jätkuvad poliitilised pinged seoses Ukraina olukorra edasise arenguga, mis on negatiivselt mõjutanud toorme- ja finantsturge, ning suurenenud volatiilsus, eriti valuutakursside osas. Alates 2021. aasta detsembrist on olud halvenenud ja olukord on endiselt väga ebastabiilne. Finants- ja toormeturgul on suurenenud volatiilsus. Eeldatakse täiendavaid sanktsioone ja piiranguid piirkonnas tegutsevate ettevõtete äritegevusele, samuti tagajärgi majandusele üldiselt, kuid nende olemus ja võimalikud mõjud on teadmata.

Majandustegevuse olemus

Eleringi majandustegevus jaguneb suuresti kaheks:

- a. reguleeritud elektri ja gaasi võrgutegevus;
- b. mittereguleeritud tegevusalad.

Reguleeritud võrgutegevus seisneb elektri ja gaasi ülekandmises ühingu omanduses olevate elektri- ja gaasi ülekandevõrkude kaudu. Võrgutegevus on ülekaalukalt olulisem kui muud tegevusalad nii käibe, kasumlikkuse kui ka varade osas, nagu on näha järgnevalt graafikult.

Võrgutegevus on reguleeritud tegevus ning lubatud võrgutasud kinnitab Konkurentsiamet. Regulaator hindab sealjuures võrgutasude taotluses esitatud kulude põhjendatust ning annab ette põhjendatud tootluse, mis on arvatud *Capital Asset Pricing Model*'i alusel. Võrgutasud koosnevad nii elektri kui gaasi ülekande osas vajalikest tegevuskuludest, kapitalikulust ning lubatud tulukusest. Ärikasum saadakse reguleeritud vara ja kapitali põhjendatud tootluse (WACC) korrutisena.

Ettevõttel on kokku 27 elektri võrguteenuse klienti ning üheksa gaasi võrguteenuse klienti. (2020: 27 elektri võrguteenuse klienti ning 11 gaasi võrguteenuse klienti). Suurim osa ehk 91,6% võrguteenuse tuludest (2020: 89,9%) tuleb klientidelt, kes on loomulike monopolidena

tegutsevad reguleeritud jaotusvõrguteenustajad. Võrguteenuse osas on suurimaks kliendiks Elektrilevi OÜ, kelle osa võrguteenuse tuludest ulatub 75,0%-ni (2020: 75,6%). Elektrilevi on Eesti riigi omanduses oleva Eesti Energia AS-i kontserni kuuluv jaotusvõrguteenuste.

Eleringi mittereguleeritud tegevusalad seisnevad peamiselt elektri ja gaasi bilansiteenuse osutamises.

Et tagada elektrisüsteemi stabiilne sagedus, peab süsteem olema tasakaalus, st tootmine peab igal ajahetkel võrduma tarbimisega. Selleks peavad ka kõik turuosalised olema samamoodi tasakaalus ning enamus neist ostabki oma elektribilansi tasakaalustamise teenust sisse bilansihaldurilt. Elering omakorda osutab bilansihalduritele nende elektribilansi tasakaalustamise teenust. Elektribilansi bilansihaldureid, kellele Elering teenust osutab, on 18 (2020: 15).

Gaasisüsteemi tasakaalustamise põhimõtted on sarnased elektrisüsteemi tasakaalustamise põhimõtetega. Ainuke erinevus seisneb selles, et gaa-

sisüsteem ei pea olema igal hetkel tasakaalus. Kui gaasi tarbimine on juurdevoolest suurem, siis rõhk süsteemis alaneb ning vastupidi. Eleringi kui gaasi süsteemihalduri ülesandeks on hoida rõhk lubatud piires. Selleks ostab ja müüb Elering gaasi bilansihalduritele bilansigaasi. Bilansihaldureid, kellega bilansigaasi ost ja müük toimub, on 11 (2020: 11).

Bilansiteenuse mõju Eleringi kasumile on väheoluline, kuna bilansiteenuse hind arvutatakse selliselt, et sellest teenitav tulu kataks ära selle osutamiseks vajalikud kulud.

Majandustulemused

Olulisemad finantsnäitajad

	2021	2020	2019	2018	2017
Müügitulu (mln €)	201,4	137,1	142,1	143,0	130,3
Muud äritulud (mln €)	6,7	5,3	13,1	1,9	1,6
Ärikulud (mln €)	199,1	109,8	113,4	113,9	98,8
Ärikasum (mln €)	9,0	32,6	41,8	31,0	33,1
Kulumieelne ärikasum (mln €)	54,6	72,7	78,7	65,7	67,6
Finantskulud (mln €)	2,3	2,3	2,2	7,3	11,0
Tulumaks (mln €)	1,6	5,0	6,8	5,0	5,0
Puhaskasum (mln €)	5,1	25,3	32,8	18,6	17,1
Ärikasumi marginaal	4,5%	23,8%	29,4%	21,7%	25,4%
Kulumieelse ärikasumi marginaal	27,1%	53,0%	55,4%	45,9%	51,9%
Puhaskasumi marginaal	2,5%	18,5%	23,1%	13,0%	13,1%
Omakapitali tootlus	1,3%	6,5%	8,5%	5,1%	4,9%
Omakapitali suhe varadesse	32,3%	36,0%	37,9%	40,6%	38,3%
Neto laenukohustus / kulumieelne ärikasum (mln €)	4,8	3,9	3,8	4,4	4,1
Investeeringud põhivarasse (mln €)	78,8	85,0	129,8	125,0	32,2
Dividendid (mln €)	10,0	25,6	29,4	20,0	20,0

Kulumieelne ärikasum = Ärikasum + kulum |

Omakapitali tootlus = Puhaskasum / keskmine omakapital

Omakapitali suhe varadesse = Omakapital / Varad kokku

Neto laenukohustus = Võlakohustused - raha ja raha ekvivalendid

Tulud

Tulud kokku moodustasid 208,1 miljonit eurot (2020: 142,4 miljonit eurot). Ettevõtte olulisim tuluallikas oli võrguteenuste müük, mis moodustas müügitulust 54,9% või 110,7 miljonit eurot (2020: 75,3% või 103,2 miljonit eurot). Võrgu ülekandeteenuste tulust moodustas 81% elektrivõrguteenuse tulud ja 19% gaasivõrguteenuste tulud (2020: 82% ja 18%).

60-80% ülekandetuludest nii elektris kui gaasis teenitakse oktoobrist kuni märtsini.

Võrreldes 2020. aastaga suurenesid 2021. aastal nii elektri kui gaasi võrguülekande tulud. Elektrivõrgu teenuste müük kasvas 4,3% või 3,4 miljonit eurot ja gaasiülekande tulud 13,5% või 2,2 miljonit eurot. Kui 2020. aastal oli aasta keskmine temperatuur tavapärasest kõrgem, siis 2021. aastal jäi temperatuur suhteliselt keskmise lähedale, olles isegi 0,3 kraadi võrra keskmisest madalam.

Bilansi- ja reguleerimisteenus kasvas 195,8% ehk 54,4 miljonit eurot, ulatudes 82,2 miljoni euroni (2020: 27,8 miljoni euroni). Bilansiteenuse tulude kasv oli peamiselt seotud bilansielektriga, millised tulud kasvasid 42,8 miljonit eurot. 65,5% ehk 28,0 miljonit eurot suurenesid tulud kõrgemast elektrihinnast tulenevalt ja 34,5% ehk 14,8 miljonit eurot tulenes mahtude kasvust. Gaasi bilansiteenuste tulude kasv oli samuti seotud nii hinna kui mahtude suurenemisega.

Kulud

Ärikulud ulatusid kokku 199,1 miljoni euroni (2020: 109,8 miljoni euroni). Seoses bilansiteenuste müügi kasvuga näeme sarnast kasvu ka bilansiteenuse ostukuludes ehk bilansiteenuse energia ostukulud ja reguleerimisteenuse vahenduskulud olid 204,2% või 54,4 miljoni euro võrra suuremad (2020: 18,1% või 5,9 miljoni euro võrra väiksemad). Oluline kulude kasv võrreldes 2020. aastaga tulenes 2021. aastal oluliselt kõrgematest elektrihindadest, millest tulenevalt kasvasid elektrivõrgukadude kulud enam kui kaks korda ehk 26,0 miljonit eurot (2020: 28,0% või 4,8 miljonit eurot kokkuhoidu). Tööjõukulud kasvasid võrreldes 2020. aastaga 2,3% või 0,3 miljonit eurot, ulatudes 11,2 miljoni euroni (2020: 14,8% või 1,4 miljonit eurot). Palgakulude kasv on seotud peamiselt inimeste arvu kasvuga.

Seoses täiendavate oluliste investeeringutega on kasvanud ka amortisatsioonikulu 13,5% või 5,4 miljonit eurot, ulatudes 45,5 miljoni euroni (2020: 8,7% või 3,2 miljonit eurot).

Aruandeaasta ärikasumiks kujunes 9,0 miljonit eurot (2020: 32,6 miljonit eurot).

Neto finantskulud jäid suhteliselt stabiilseks, ulatudes 2,3 miljoni euroni (2020: 2,3 miljonit eurot).

Ettevõtte tulumaksu kuluks kujunes 1,6 miljonit eurot (2020: 5,0 miljonit eurot). Aruandeaasta puhaskasum ulatus 5,1 miljoni euroni (2020: 25,3 miljoni euroni).

Investeeringud

Ühingu investeeringud võib jaotada tavapäras-
teks ning piiriülesteks.

Tavapärased investeeringud tehakse eelkõige
amortiseerunud elektri- ja gaasivõrgu osade väl-
javahetamiseks. Asendusinvesteeringute mahuks
on keskmiselt ligikaudu 30 miljonit eurot aastas.

Sarnaselt 2020. aastaga on ka 2021. aasta
märksõnaks Mandri-Euroopa sagedusalaga
sünkroniseerimisega seonduvad investeeringud.
Mandri-Euroopaga sünkroniseerimise investee-
ringud jätkuvad ka aastatel 2022-2024.

Lisaks tavapärasele investeeringutele on Elerin-
gil alanud ka intensiivne erakorraliste investee-
ringute programm ühenduste tugevdamiseks.

(miljonit eurot)	Investeering kokku	<= 2021	2021-2025	Investeering
Eesti-Läti 3. elektriliin	82	80	2	2011-2021
Sünkroniseerimine	252	37	215	2018-2025
Eesti-Soome gaasiühendus	139	137	2	2013-2023
Eesti-Läti gaasiühendus	45	44	1	2015-2022
Poola-Leedu gaasiühendus GIPL	2	0	2	2022
EL-i taastekava RRF	69	0	69	2022-2026
Kokku	589	300	289	

Finantseerimine

Ettevõtte on oma investeeringuid finantseerinud nii Euroopa Liidu vahenditest kui laenude

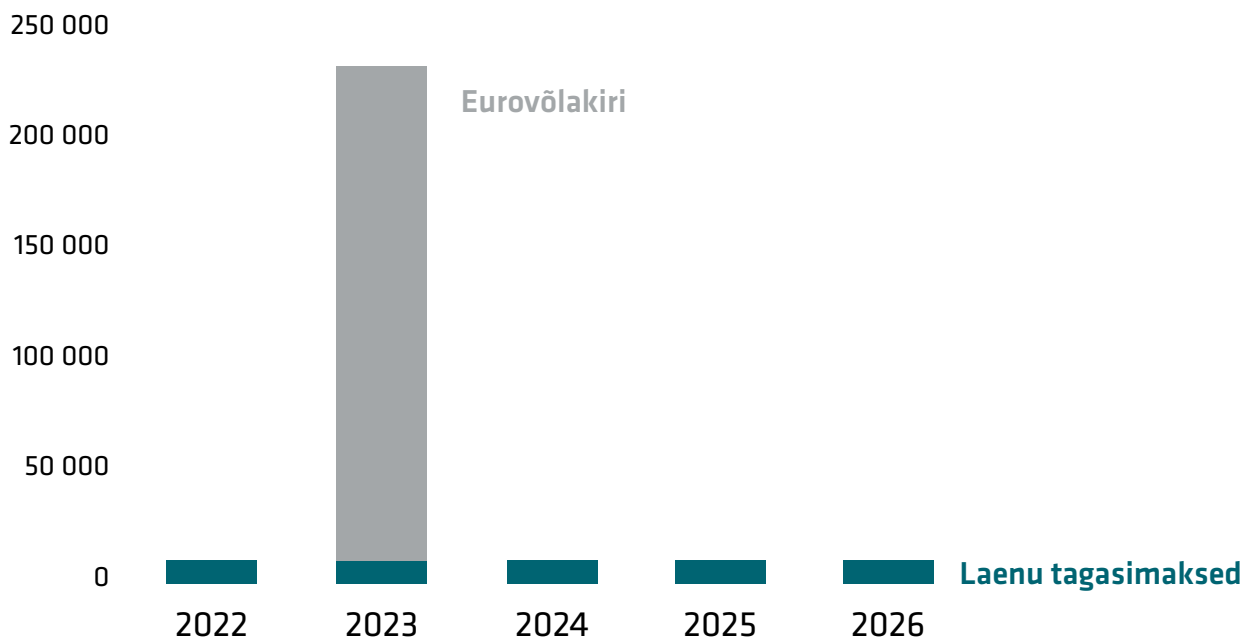
ning võlakirjadega. Ühingu intressikandvad kohustused bilansipäeva seisuga on järgmised:

(miljonit eurot)	2021	2020
Pikaajaliste pangalaenude amortiseeruv osa keskmise intressimääraga 0,69% (2020: 0,7%)	10,6	10,6
Kokku lühiajalised intressikandvad võlakohustused	10,6	10,6
Eurovõlakirjad kupongimääraga 0,875%		
Pikaajalised pangalaenud keskmise efektiivse intressimääraga 0,69% (2020: 0,7%)		
Kokku pikaajalised intressikandvad kohustused	312,0	322,4
Kokku intressikandvad võlakohustused	322,6	333,0

Elering on emiteerinud Eurovõlakirju nominaalväärtuses 225 miljonit eurot. Eurovõlakirjad on noteeritud Londoni Väärtpaberibörsil lunastamistähtajaga 03.05.2023 ning kupongi intressimääraga 0,875%.

Pangalaenud on võetud Euroopa Investeerimispangalt ning Põhjamaade Investeerimispangalt. Seisuga 31.12.2021 on nende laenude jääk

vastavalt 78,2 miljonit eurot ja 19,7 miljonit eurot (2020: 85,4 miljonit eurot ja 23,0 miljonit eurot). Nii Euroopa Investeerimispangalt kui Põhjamaade Investeerimispangalt võetud laenud on amortiseeruvad. Euroopa Investeerimispangalt võetud laenude viimane tagasimakse toimub aastal 2033 ja Põhjamaade Investeerimispangalt võetud laenude tagasimakse on planeeritud aastale 2032. Võlakohustuste tagasimaksmise graafik on järgmine:

Lisaks intressikandvatele kohustustele finantseerib Elering investeeringuid ka allikatest, millega ei kaasne intressikulu. Peamine allikas on Euroopa Liidu tagastamatu abi. Elering on

sõlminud finantseerimislepingud Euroopa Liidu agentuuriga CINEA (European Climate Infrastructure and Environment Executive Agency) järgmiste projektide finantseerimiseks:

Eesti ja Läti vaheline elektriülekanaliin	Eesti ja Soome gaasivõrke ühendav merealune gaasitoru koos kaasneva infrastruktuuriga	Eesti ja Läti gaasivõrkude vahelise ühenduse tugevdamine	Sünkroniseerimiseks vajalikud investeeringud

Kokkuvõtte prognoositavast EL abist piiriülestele suurematele investeeringutele:

(miljonit eurot)	EL abi laekumine kokku	EL abi laekumine, <=2021	EL abi laekumine, 2022-2026
Kokku	445	223	222

Teine finantseerimisallikas, millega ei kaasne intressikulud, on ülekoormustulu. See tekib olukordades, kus elektribörsi erinevate hinnapiirkondade (riikide) vahel tekivad hinnaerinevused ning elektribörs kannab hinnaerinevuste tõttu laekunud raha vastavate riikide põhivõrguettevõtjatele. Vastavalt Euroopa Liidu seadusandlusele tuleb sel viisil saadud raha kasutada eelkõige piiriüleste ülekandevõimsuste suurendamiseks. Elering on 2021. aasta lõpu seisuga sel viisil kogunud 176,6 miljonit eurot, millest veel aruandekuupäevaga sidumata 124,7 miljonit eurot (2020. aasta lõpu seisuga 112,4 miljonit eurot, sidumata 31.12.2020 70,8 miljonit eurot).

Nii EL abi kui ka ülekoormustulu eest ehitatud varasid ei lisata reguleeritud varade arvestusse, seega nende kapitalikulud ei lülitata võrgutariifidesse.

TÖÖTAJATE KAASAMISE JA MOTIVEERIMISE TEGEVUSKAVA MEIE ELERING

Eleringi kõige suuremaks kapitaliks missiooni igapäevasel elluviimisel ja visiooni saavutamisel on meie inimesed ja nende teadmised ning oskused.

Eleringis töötas 2021. aasta lõpu seisuga 258 inimest (2020: 240 inimest). Töötajate keskmine tööstaaž on veidi üle 12 aasta ning keskmine vanus 43 eluaastat (2020: tööstaaž pisut üle 13 aasta ning keskmine vanus 43 eluaastat). Töötajaskonnast pea kolmveerandi moodustavad mehed (2020: pea kolmveerandi).

Eleringi iseloomustab suhteliselt madal tööjõu volavus. 2021. aastal vabatahtlik volavus mõnevõrra suurenes, seda peamiselt tulenevalt tööjõuturu olulisest elavnemisest ja pandeemiast, ulatudes 7,8%ni (2020: 2,4%). Tööjõu volavuse madalal hoidmine on Eleringi põhi-tegevuseks vajaliku kõrge kompetentsitaseme säilitamiseks strateegiliselt oluline näitaja. Selle saavutamiseks on oluline mõista töötajate ootusi ja kaasata neid organisatsiooni arendamisse. Valdav enamus meie töötajatest on kõrgharidusega ning ligi pooled Eleringi töötajatest on omandanud magistri- või doktorikraadi.

Elering toetab töö ja õppimise ühendamist ning innustab spetsialiste erialasele ja isiklikule arengule. Hariduse omandajatele ja edasiõppijatele võimaldab Elering paindlikku töökorraldust ning täiendavaid õppepuhkuse päevi. Selleks, et hoida Eleringi kui energeetikasektori tööandjat tudengite seas paremini pildil, antakse välja Eleringi stipendiumit ja võimaldatakse tudengitel teostada Eleringis praktikat. Stipendiumiprogrammi raames saavad toetust Eesti ülikoolides õppivad bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe tudengid energeetika ja infotehnoloogiaga seotud aktuaalsete teemade uurimiseks. Stipendiumiprogramm on ühtlasi osaks

Eleringi energeetika ja IT kompetentsikeskuse edendamise tegevustest. Praktikaprogrammis saavad osaleda reaalteaduste tudengid, kes on omandanud oma õppevaldkonna põhiteadmised ja soovivad end teostada energeetikas. Praktika koosneb tutvustavatest seminaridest ja väljasõitudest Eleringi objektidele (alajaamad, gaasi- ja mõõtejaamad). Senisest enam kaasame praktikategevustesse ka IT-tudengeid. Lisaks tutvustatakse ettevõtet õpilastele, tudengitele Eleringi töövarjutamise raames ning koolides läbi viidavate informatiivsete tundide kaudu. Eleringi inimeste juhtimise ja personalivaldkonna tegevusi suunab Eleringi inimeste juhtimise poliitika, mis seab järgnevad fookused: ühtne ettevõtte ja tugev maine tööandjana, kaasav juhtimiskultuur ning süsteemne talendijuhtimine.

Eleringi jaoks on oluline töötajate pühendumus ning just seetõttu oleme selle väärtuse seadnud Eleringi üheks strateegiliseks eesmärgiks. Kord aastas viime läbi töötajate pühendumuse uuringut, kus uurime indeksi komponentide koostõju üldise rahuloluga. Indeksi komponentideks on küsimused, mis mõõdavad töötaja rahulolu, lojaalsust ning loomulikult pühendumust.

Töötajate pühendumuse uuringu tulemuste järeltegevuste välja töötamiseks ja koordineerimiseks on loodud Meie Elering juhtrühm. Meie Elering juhtrühm koostab uuringu tagasiside põhjal Meie Elering tegevuskava, mille eesmärgiks on tegeleda Eleringi kui tööandja tugevuste hoidmise ja arendamisega, et tagada Eleringi inimeste pühendumuse indeks vähemalt üle 70% taseme, ning tegeleda kitsaskohtade lahendamise, mis takistavad Eleringi inimeste pühendumust ja tööga rahulolu. 2021. aasta lõpul läbiviidud pühendumuse uuringu tulemus oli 81% (2020: 87%).

Parema sünergia loomiseks erinevate tegevussuundade vahel ning valdkondlike poliitikate elluviimiseks oleme loonud Eleringi struktuuris alalised juhtrühmad, kuhu kuulub spetsialiste ja juhte Eleringi erinevatest struktuuriüksustest, ja mis võimaldavad ettevõttel luua sünergiat erinevate teemade vahel ning laiemat vaadet ja väljakutseid töötajale. Koostööd meeskondades ja meeskondade vahel soodustame ka koostööpäevadega. Ühtse ettevõtte ja meeskonnatunde arendamiseks ja hoidmiseks on Eleringis pikaajaline koostöö- ja ühistegevuste traditsioon. Nii leiavad hea kontakti uued ja kogunud, nooremad ja vanemad erinevate tööülesannetega Eleringi töötajad, kes vahetavad kogemusi ja õpivad üksteiselt. Heaks traditsiooniks on saanud iga-aastased ühisüritused, näiteks aastaseminar, spordipäev, suveseminar ning ühendsüsteemihalduri loomist tähistav sündmus sügisel. Ürituste paremaks läbiviimiseks ja töötajate väärtustamise tagamiseks on loodud ürituskorraldusmeeskond, kelle vastutada on Eleringi ürituste korraldamine.

Toetame tervislikke eluviise, seetõttu toimuvad lisaks spordikompensatsioonile Eleringis ka erinevad spordiga seotud ettevõttepoolsed kui omaalgatuslikud üritused ning ühistegevused. Töötajatele suunatud kohustuslik tervisekontroll toimub iga kahe aasta järel, mis sisaldab 40+ vanuses töötajatele ka koormustesti.

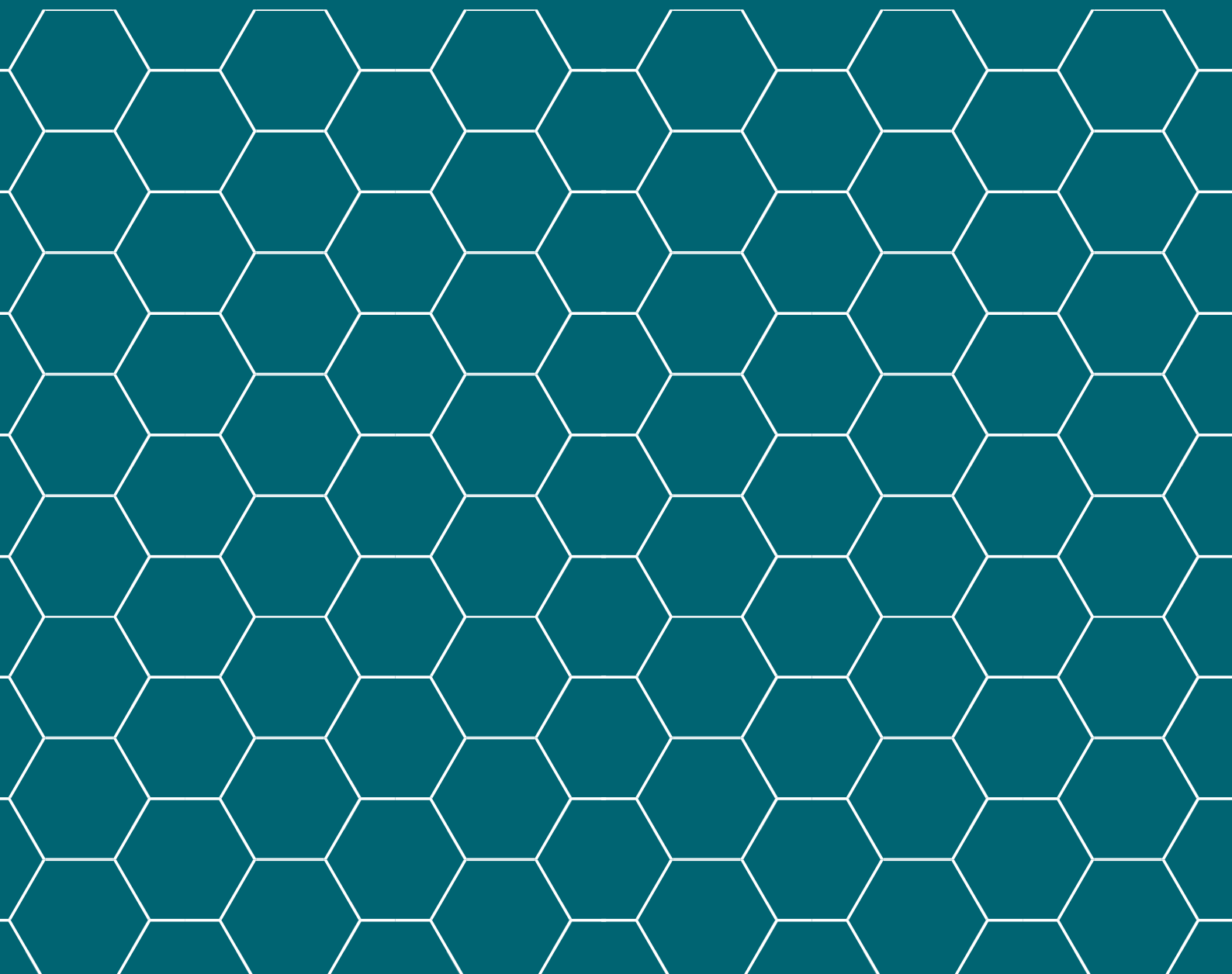
Viimase viie aasta jooksul on Eleringiga liitunud 144 uut töötajat, mistõttu tähtsustame läbimõeldud sisselamise ja arendustegevuste korraldust. Sisseelamisprogrammi kestus on Eleringis orienteeruvalt 1,5 kuud. Programmi vältel kohtub uus töötaja erinevate üksuste esindajatega ning saab ülevaate ettevõtte tegevusvaldkondadest ning üksuste tööst, ettevõtte väärtustest, kultuurist ning Eleringi

rollist ja vastutusest ühiskonnas. Mentorlus ja juhendamine on osa ettevõtte kultuurist. Lisaks erialase pädevuse loomisele ja hoidmisele suunatud koolitustele pakume ka muid, üldiste kompetentside kasvatamiseks vajalikke koolitusi alates kaasaegsetest masinõppe tehnikatest ja tehisintellektist kuni ajajuhtimise meetodikateni. Fookuses on IT ja energeetika kompetentside ühendamine, teadmuse jagamine ettevõtte sees. Organisatsioonisisese teadmuse paremaks levitamiseks toimuvad seminarireeeded, kus ettevõtte sisesed ja välised esinejad tutvustavad oma valdkonna aktuaalseid või huvipakkuvaid teemasid.

Eleringi Akadeemia talendiprogramm on suunatud Eleringi spetsialistidele, kes soovivad laiendada oma teadmisi ning panustada ja kaasa rääkida Eleringi ja Eesti energiasüsteemi tuleviku teemadel ning neil on motivatsioon ja valmisolek olla Eleringis muutuste eestvedajaks. Juhtide arengu toetamiseks on sõnastatud koos juhtidega Eleringi juhtimise hea tava ning läbi viidud keskastme juhtidele vastavaid koolitusi. Tegutseme pidevalt töökeskkonna parandamisega, kogudes ideid ja vajadusi jooksvalt ning samuti vähemalt kaks korda aastas toimuvate koostöövestluste kaudu. Ettevõttes on loodud kõik võimalused, et erivajadustega inimesed saaksid võrdväärselt töökeskkonnas hakkama (liftid, mugavad sisenemised tubadesse). Kõikidele kontoritöötajatele on loodud avarad, valgusküllased ja hea sisekliimaga kaasaegsed töökohad. Liinidel töötavatel inimestel on spetsiifilised riided, mugavad lisaruumid pesemiseks ja riietumiseks ning riiete kuivatamiseks. Kontoris on võimalik kasutada eraldumist võimaldavaid töökohti, ergonoomilisi laudu ja toole.

**ELERING JA
VASTUTUSTUNDLIK
ETTEVÕTLUS**

Eleringi jaoks on olnud pikka aega oluline kestlik lähenemine, kus meie tegevusel oleks võimalikult väike negatiivne mõju ühiskonnale ja keskkonnale. Seda näitab hästi, et kui 2019. aastal osalesime esimest korda CSR (Corporate social responsibility) hindamisel, pälvis Elering Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi korraldatud CSR indeksis kaheaastase kehtivusega vastutustundliku ettevõtluse kuldmärgise. See toob esile meie soovi panustada vastutustundlikku ettevõtlusesse rohkem kui pelgalt seaduses nõutud. Ka 2021. aastal osalesime indeksis ning säilitasime kuldtaseme. Jätkame tegutsemist positiivse mõju suurendamise ja negatiivse vähendamise suunas.

Selleks, et jagada ja saada kestliku mõtteviisi kogemusi, liitusime 2019. aastal majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi algatatud riigi osalusega ettevõtete ja sihtasutuste ühise vabatahtliku sotsiaalse- ja keskkonnavalase vastutuse kokkuleppega, mille eesmärk on muuta Eesti ettevõtluskeskkond vastutustundlikumaks ning jätkusuutlikumaks.

2020. aasta sügisel astusime Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi liikmeks, et juhtida vastutustundliku ettevõtluse teemasid

süvendatumalt, teha sügavamad koostööd sektori ettevõtetega ja tuua lisaväärtust töötajatele, partneritele ja ühiskonnale.

Üha enam liigub maailm selles suunas, et toetada eetilist äri ajavaid ettevõtteid – ärisid, kelle tegevus ei saasta keskkonda ega tekita kliima soojenemist, kes peavad kinni töö- ja inimõigustest ning kes ei ole seotud altkäemaksude ja korruptsiooniga. Samas ei saa me jääda paigalseisu, vaid tuleb igapäevaselt tegutseda selle nimel, et meie tegevuse mõjud oleksid olukorda, tehnoloogiaid ja võimalusi arvestades parimad. Panustame Eleringis oma igapäevases tegevuses ÜRO säästva arengu eesmärkide (*sustainable development goals*) saavutamisse.

Töötame selle nimel, et tagada juurdepääs taskukohasele, usaldusväärsele, jätkusuutlikule ja kaasaegsele energiale. Me usume, et sotsiaalmajanduslikult odavaima energia saab tagada vaid tõhusalt toimiv läbipaistev regionaalne energiaturg, mis tugineb töökindlal ja targal energiavõrgul. Meie visioon on tagada varustuskindlus kliimanetraalsel moel ja digitaalsete tööriistade toel.

**7 JÄTKUSUUTLIK
ENERGIA**

Eleringis mõtleme kaasa ja panustame Euroopa kliimaeesmärkide saavutamisse. Oleme eestvedajaks, et muuta elektri- ja gaasisüsteemid kliimaneutraalseks. Meie jaoks on oluline hinnata ettevõtte tegevuse mõju erinevatele valdkondadele, suurendada tegevuste positiivset mõju ning vähendada võimalikku negatiivset mõju meid ümbritsevale keskkonnale.

Eleringis on välja töötatud kliimapoliitika põhimõtted ja samuti oleme kaardistanud Eleringi süsiniku jalajälje ning töötanud välja kava selle vähendamiseks. Oleme ettevõtte-na süsiniku jalajälje vähendamises võtnud Euroopa liidust ambitsioonikama eesmärgi: muuta Elering 2030. aastaks kliimaneutraalseks. See võimaldab ka meie klientidel saavutada kliimaneutraalsust varem, kuna elektrienergia ja energia transport lõppkliendini mõjutab suuresti kõikide ühiskonnas pakutavate toodete ja teenuste jalajälge.

13 KLIMAMUUTUSTE VASTASED MEETMED

ESG tegevusplaani

Eleringi ESG (environmental, social, governmental – keskkond, sotsiaalne ja juhtimise mõõde) valdkonnaga seotud teemad on tihedalt integreeritud ettevõtte strateegiasse, mis sisaldab viite olulist strateegilist eesmärki koos mõõdikute ja sihttasemetega.

Vastutustundliku ettevõtluse teemade juhtimiseks koostab Elering iga-aastaselt tegevusplaani ehk ESG plaani. 2021. aasta plaanis jaotusid tegevused kolme suuremasse rühma, kattes keskkonnamõju, sotsiaalse mõju ja äriühingu juhtimise mõju valdkondi ehk kolme suuremat mõõdet, millel on oluline roll ettevõtte vastutustundlikul ja jätkusuutlikul juhtimisel. Tegevusplaani toob välja olulisemad tegevused jätkusuutliku ettevõtluse arendamiseks, mida järgneva aasta jooksul soovime ära teha.

Eleringi nõukogu kui ettevõtte kõige kõrgem juhtimistasand kinnitas koos 2021. aasta eelarvega eelarve osana ka ESG tegevusplaani 2021.

Eleringi ESG tegevusplaani pöörab keskkonnamõõde all erilist tähelepanu kliimapoliitika, taastuvenergia, keskkonna taastamise, ohtlike jäätmete, liinide mõju ja visuaalse mõju aspektidele. Sotsiaalse mõju mõõde käsitleb endas tegevusi hariduse, maaomanike, klientide, kogukonna, sidusgruppide, töötajate, töövõtjate ja andmekaitse suunal. Juhtimise mõõde keskendub töötajate kaasamisele ja rahulolule ning läbipaistvusele.

Keskkonnamõju

Elering jälgib eesmärkide elluviimisel keskkonnanahoiu- ja taastamise põhimõtteid. „Suurlinnad kaablisse“ projekti raames viisime 2021. aastal maakaablitesse eluea lõpetanud õhuliinid Veskimetsa-Volta ja Veskimetsa-Kopli, Harku-Veskimetsa, Harku-Kadaka ja Veskimetsa-Kadaka trajektoridel, nii et linnaruumist kaovad õhuliinid ja mastid ning vabanevad liinikoridore

Keskkond	Sotsiaalne mõõde	Juhtimine
Keskkonna taastamine	Töötajad	Kaasamine ja rahulolu
Liinide mõju	Haridus	Läbipaistvus
Liinide visuaalne mõju	Töövõtjad	Andmekaitse
Taastuenergia	Kliendid	Küberturve
Kliimapoliitika	Kogukond	
Ohtlikud jäätmed	Sidusgrupid	
Roheline kontor		

saab linn kasutada elanike elukeskkonda parandavateks ettevõtmisteks. Samuti alustasime töid Volta-Paljassaare ja Kopli-Paljassaare liinide maa alla viimisega. Õhuliinide asendamine on osaks Eleringi suurprojektist, mille käigus vabanevad Tallinna linna tiheasustusega alad ülekandevõrgu vananenud õhuliinidest. Õhuliinide maakaablitesse viimise tööde käigus taastatakse haljastus kogu mahus ja istutatakse täiendavalt puid ja põõsaid.

Eleringi üldine põhimõte on kõikide investeeringute puhul arvestada võimaliku mõjuga elusloodusele ja antud ala ökosüsteemile, mistõttu teeme näiteks lindude seiret ja paigaldame vajadusel õhuliinide märgistamiseks liinimarkereid. Väikese väina tammil paikneva õhuliini osas võtsime vastu otsuse viia see samuti merekaablisse, nagu 2020. aastal tegime esimese õhuliiniga. 2021. aastal lisasime teise Väikese väina merekaabli rajamise ettevõtte investeeringute eelarvesse. Peale kaabli paigaldamist on võimalik Väinatammi allesjäänud õhuliin lindude rändeteelt eemaldada, nii et see neid enam mingil moel ei ohusta.

2021. aastal tegime ettevalmistused järgmise Eleringi disainkõrgepingemasti püstitamiseks Balti-Tartu õhuliinile Mandri-Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimise projekti osana. Esimese disainmasti Soorebase ainetel valmiv uus mast Sookurg püstitatakse 2022. aastal Tartu külje alla. Eleringi disainmastide loomise eesmärk on tehnikalistliku elektriliini sobitamine looduskeskkonda ja Eesti inimeste teadlikkuse tõstmine elektrisüsteemi rollist kaasaegses ühiskonnas.

Tegevused alajaamades

Eleringi alajaamades võivad keskkonnareostust põhjustada trafodest lekkida võivad õlid, kemikaalid ning ohtlikud jäätmed (peamiselt akupatareid). Võimalik keskkon-naoht võib tekkida ka alajaamades olevatest trafodest õliproovide ning akupatareide elektrolüüdi proovide võtmisel, mille käigus võib keskkonda sattuda väike kogus ohtlikku ainet. Alajaamade rekonstrueerimise käigus renoveeriti 2021. aastal võimaliku keskkonna mõju vähendamiseks olemasolevad trafode

õlikogumissüsteemid ja paigaldati uued õlipüüdurid Sõmerpalu ja Kanepi alajaamades. Töötavate alajaamade seadmed võivad tekitada ümbruskonda häirivat müra. Alajaamaseadmetest põhjustatud müra mõõtmised teostati 2021. aastal Endla, Kilingi-Nõmme ja Tartu alajaamades. Mõõtmise tulemused piirväärtuste ületamist ei näidanud ning vajadus täiendavate meetmete rakendamiseks müraleviku piiramiseks seal puudub.

Tegevused liinidel

Liini Balti-Tartu rekonstrueerimise käigus demonteerisime ja utiliseerisime 2021. aastal 133 km õhuliini, mille käigus utiliseeriti 333 masti, üle 800 jooksva kilomeetri juhet, üle 260 jooksva kilomeetri piksekaitsetrossi ning 333 masti jagu betoonvundamente, lisaks sellele demonteerisime ja utiliseerisime veel tööst välja viidud 220 kV õhuliini ja 110 kV õhuliine, mis asendati maakaabliga.

220 kV pingega õhuliinil Püssi-Kiisa demonteerisime ja utiliseerisime 2021. aastal 30 km õhuliini, mille käigus utiliseeriti 92 masti, üle 90 jooksva kilomeetri juhet, üle üheksa jooksva kilomeetri piksekaitsetrossi ning 56 masti jagu betoonvundamente.

110 kV pingega õhuliinidel Kadaka-Veskimetsa, Veskimetsa-Volta, Veskimetsa-Kopli, Harku-Veskimetsa ning Harku-Kadaka kaablitega asendamise järel demonteerisime ja utiliseerisime 2021. aastal 18 km õhuliini, mille käigus utiliseeriti 51 masti, üle 53 jooksva kilomeetri juhet, üle 18 jooksva kilomeetri piksekaitsetrossi/optikat. Lisaks liinide renoveerimise ja hoolduse käigus de-

monteerisime ja utiliseerisime 31 masti ja 33 jooksvat kilomeetrit piksekaitsetrossi.

Tegevused gaasivõrgus

2021. aastal teostasime ülekande gaasivõrgus mitmeid investeringuid, mis suurendasid gaasivõrgu ohutust ja parandasid keskkonna üldist seisundit. Vahetasime välja Saku, Veriora ja Põlva gaasijaamade küttesüsteemide katlad ökonoomsemate ehk kondensatsiooni põhimõttel töötavate maagaaskütusel katelde vastu.

Asendasime uutele või renoveerisime kokku 2047 meetrit amortiseerunud gaasitorusid. Ehitasime välja Salla ja Ühendussõlme liinikraanisõlmede kraanide kaugjuhtimise, mis tagab gaasitorustike kiirema ja ohutuma opereerimise ja kaotab lülituste teostamiseks kohapeale sõitmise vajaduse, mille võrra vähendame keskkonnajälge. Ühendussõlme ehitasime lisaks ka Haljala-Tallinna vahelise DN500 torustiku torusise diagnostika läbiviimise sõlme, mille kasutuselevõtul saame väga täpselt uurida selle torulõigu seisukorda ning läbi viia ennetavaid remonditöid, mis oluliselt suurendab toruliinist tulenevat ohutust keskkonna suhtes. Läbi viidi kokku ka nelja torustiku – Irboska-Tartu, Tartu-Rakvere, Kiili-Paldiski ja Paldiski-Inkoo – sisediagnostika. Diagnostika annab väga täpse teabe torustike seisukorrast ja selle najal oleme planeerinud 2022. ja 2023. aastatesse Irboska-Tartu-Rakvere toruliinile ohutust suurendavaid ehk ennetavaid remonditöid.

Samuti vahetasime välja 12 torustikel paiknevat katoodjaama kaughallatavate vastu, mis tagavad torustikel madala korrosioonitaseme ning ühtlasi väiksema energiatarbimise. Koos katoodjaamade kaughaldusega kadus vajadus igakuiseks kohapeale sõitmiseks ja reguleerimiste teostamiseks, mis omakorda vähendab autotranspordi kasutatavust seiretöödel.

Kuna töid Eleringi liinidel teostavad alltöövõtjad, siis on Eleringi jaoks väga oluline, et nad oleksid väga hästi teadlikud võimalikest keskkonnoahtudest. Üks olulisemaid koolitusteemasid on keskkonnoahtutus – metsatulekahjude, inimestele ja loomadele eluolulike olukordade tekitamise ning puude

liinidele langemise vältimine ja seadmete korrashoid. Elering tagab pideva koolituse ja juhendamise töid teostavatele inimestele suuremas mahus kui nõuded ette näevad. Möödunud aastal toimus seitse ohutusala koolitust töövõtjatele ja töötajatele.

Liinide ja torustike uuendamisel ja väljavahetamisel tekib kõige enam teras- ja betoonjätmeid. Neid töid teostavad alltöövõtjad suunavad tekkivad jätmed ja materjalid taaskasutusse. Elering jälgib, et jätmete käitlus objektil vastaks nõutule.

Pidev ja nõuetekohane seadmete hooldus on Eleringi mõne peamise keskkonnamõju vähendamise aluseks, kuna töökorras seadmete lekete oht on väiksem. Hooldustööde käigus maandame võimalikud keskkonnanriskid ja vähendame mõju loodusele – näiteks keskkonnoahtliku SF6 gaasi kasutatavate seadmete hooldusel pumbatakse gaas välja ja utiliseeritakse nõuetekohaselt. 2021. aastal viisime läbi ohtlike jätmete (SF6 gaas, õli, akupatareid) käitlemise ja utiliseerimise protsessi ülevaatuse ja tuvastasime parenduskohad. Samuti kaardistasime trafode õlipüüdurite teemal parendusvõimalused ja tegeleme edasi nende elluviimisega.

Liinikaitsevööndite hooldustöödel eelistame puittaimestiku pinnalt freesimist tööle, kus raidmed jäetakse ühtlase kihina maha. Eelmisel aastal hooldasime selliselt ligi 1600 hektarit. Kaitsevööndite pinnalt freesimine annab liinialuste korrastatuma välimuse ning omakorda väheneb raidmete ladustamisest tingitud tuleoht ning suureneb maaomanike rahulolu. Samas pikendab see võsalõikuse intervalli – kui võsa lõigatakse keskmiselt kolme kuni viie aastase inter-

valliga, siis freesitud pinnasega pikeneb see nelja kuni kuue aastani sõltuvalt pinnase tüübist.

Taastuenergiaga seotud digilahenduste osas jätkasime 2021. aastal taastuenergia portaali arendusi, mis võimaldavad valmides igal elektritarbijal jälgida tarbitud taastuenergia kogust, võrrelda seda Eesti keskmise tarbija ja oma tarnija portfelliga ja aidata seeläbi ettevõtetel ja eraisikutel vastutustundlikumalt tegutseda.

Samuti alustasime koostööd taastuenergia reaalaja päritolutunnistuste kontseptsiooni

väljatöötamiseks Taani ja Saksamaa süsteemihalduritega.

Jälgime Eleringi kontorites ringmajanduse põhimõtteid – sorteerime prügi, kasutame tualettide lopuskastides vihmavett ning toodame kontoris tarbitavast elektrist umbes viiendiku päikesepaneelidega kohapeal. Suvekuudel viisime töötajate hulgas läbi kampania paberi kasutamise vähendamiseks. Kontoris töötajatele pakutava kohvi osas läksime eelmisel aastal üle *fair trade* toodetele.

Samuti piloteerisime töötajate seas elektriautosid üldkasutusautodena tööste sõitude tegemisel, kuna tuleviku suundumuseks on üldkasutusautode väljavahetamine taastuenergiat kasutatavate autode vastu.

Teadus- ja arendustegevus

Vastavalt Eleringi omaniku ootusele panustame ühe protsendi käibest teadus- ja arendustegevusse. Teadus- ja arendustegevuse projektide eesmärgiks on aidata kaasa Eleringi strateegiliste eesmärkide täitmisele, tagamaks varustuskindlus kliimanetraalsel moel, toetades Eesti majanduse konkurentsivõimet.

2021. aastal teostati mitmeid uuringuid toetamaks Baltimaade Mandri-Euroopa sagedusalaga liitumist ja uute reserviturgude loomist. Uuriti kiirete sagedusreservide hankimise ja nende Baltikumi-sisese jagamise võimalusi ja sünkroonkompensaatorite võimekust elektrisüsteemi stabiilsust suurendada. Nimetatud teemadel jätkuvad uuringud ja analüüsid ka 2022. aastal.

Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide poolt seatud kliimaeesmärkide saavutamise tähendab suuri muutuseid energiasüsteemis, mis mõjutavad otseselt ka Eleringi tööd. Hindamaks võimalikke arenguid gaasisüsteemis, teostati 2021. aastal Gaasitarbimise puhtale energiale ülemineku uuring, kus prognoositi Eesti siseriikliku võrgugaasi tarbimist aastani 2050 ning hinnati fossiilse maagaasi asendatavust teiste energia kandjatega. 2022. aastal oleme uuendamas Eesti elektritarbimise prognoosi, mis võtab arvesse transpordisektori, soojus- ja hoonemajanduse energiaefektiivsuse kasvu, emissioonide vähendamist ning võimalikku elektrifitseerimist. Nimetatud uuringute tulemusi on plaanis kasutada võrgu arengukavade koostamisel ning süsteemi piisavuse analüüsid.

Kogu energiamajanduse kliimaneutraalseks muutmine ning süsiniku emissioonide vähendamine nõuab tõenäoliselt ka vesiniku kui energiakandja kasutusele võtmist. Vesinikuga oleks võimalik asendada fossiilseid kütuseid kasutusvaldkondades, kus elektrifitseerimine pole võimalik või oleks liialt kulukas. Lisaks võimaldaks vesinik või selle ühendid pikaajaliselt salvestada taastuvenergiat, aidates kaasa varustuskindluse tagamisele. Elering on vesiniku ülekandmise võimalusi hindamas kahest aspektist. Esiteks, piiratud hulga vesiniku lubamine olemasolevasse gaasisüsteemi – 2021. aastal telliti koos Baltikumi ja Soome gaasisüsteemi halduritega projektiplaan, kus oleks loetletud vajalikud tegevused ja uuringud, hindamaks gaasisüsteemi ja selle komponentide sobivust vesiniku ülekandmiseks. Järgnevatel aastatel on kavas projektiplaanis loetletud uuringuid teostada. Teiseks, 2021. aasta alguses liitus Elering European Hydro-

gen Backbone organisatsiooniga, mille käigus hinnatakse üleeuroopalise puhta vesiniku ülekandmise infrastruktuuri loomise vajadust ning võimalusi.

Sotsiaalne mõju

Eemisel aastal viisime ellu töötajate rahuloluküsitlusest tuleneva Meie Eleringi tegevusplaani, mis sisaldab tegevusi küsitlusest tulenevate arenguvajaduste elluviimiseks. Plaanipäraselt toimusid regulaarsed seminarireeded töötajatele majasiseste ja väliste esinejatega, et tutvustada ja arutada olulistel teemadel Eleringis.

Elering on ESG tegevuste raames võtnud enda kanda ühiskonnas energeetikaalase teabe levitamise vastutuse, mille raames viiakse läbi kord aastas ohutuselast teavituskampaaniat liinide läheduses ohutuks tegutsemiseks, et tõsta teadlikkust ja vähendada õnnetusjuhtumeid.

Eleringi töötajate osas on oluline tagada nende teadlikkus seadmete ohutusest läbi korrektse hoolduse – 2-3 korda aastas koolitatakse kõiki hooldusega seotud töötajaid üldistel ohutuse teemadel, lisaks käsitletakse väiksemates gruppides spetsiifilisi teemasid nagu näiteks elektriliinide ja gaasitrasside hooldus.

Biometaani valdkonnas oleme mitmeid järjestikuseid aastaid korraldanud biometaanist teadlikkuse tõstmise kampaaniat. Lisaks korraldame avalikku varustuskindluse konverentsi ja veebiseminare ning vajadusel muid avalikke konverentse ja veebiseminare.

Elering toetab järelkasvu energeetika ja infotehnoloogia valdkonda. Eleringi töötajad annavad ülikoolides loenguid ja tutvustavad energiasüsteemi toimimist ka koolides õpilastele. Samuti toimuvad Eleringi objektidele regulaarselt õpilaste ekskursioonid, mis eelmisel aastal Covid-piirangute tõttu olid kahjuks suuresti takistatud, kuid mida kindlasti jätkame vastavalt kehtivatele piirangutele.

Elering panustab iga-aastaselt vähemalt ühe protsendiga müügitulust teadus- ja arendustegevustesse. Eelmisel aastal liitusime Eesti Tööstus- ja Kaubanduskoostöökeskuse 2% klubiga, mis koondab ettevõtteid, kes investeerivad oma ettevõtete käibest 2% või miljon eurot teadus-arendustegevusse.

Arendasime ka koostööd TalTechiga teadus- ja arendustegevuse valdkonnas, et kasvata da Eesti elektri- ja gaasialast kompetentsi Eleringis, TalTechis ning sealtkaudu ka TalTechis õppivates tudengites. Koostööd raamib koostööleping, mille sõlmimiseks vajalike aruteludega jõudsime eelmisel aastal lõpule.

Koostöös TalTechi Arengufondiga andsime 2021. aastal välja kolm Tuleviku energiasüsteemi ja kaks Targa energiasüsteemi stipendiumit bakalaureuse-, magistri- ja doktoriõppe üliõpilastele. Toetuse summa bakalaureuseõppe tasemel oli 1000 eurot, magistriõppe tasemel 2000 eurot ja doktoriõppe tasemel 3000 eurot.

Maaomanike huvisid silmas pidades kasutame jätkuvalt uute liinide ehitusel põllumaadel ilma tõmmitsata vabalt seisvaid maste, mis hõivavad minimaalselt maad ja

võimaldavad paremini põlluharimist. Nii ka Mandri- Euroopa sagedusalaga sünkroniseerimisega seotud Ida-Eestist Lõuna-Eestisse suunduvate liinide rekonstrueerimisel, kus tööd 2021. aastal algasid. Võrkude optimeerimise ja sünkroniseerimise programmide raames koondame liine ühistele mastidele, vähendamaks liinikoridore ja seega koormust maaomanikele. Uued liinid tulevad ohutumad, vaiksemad ja tänapäevasemad. Ühendudes 2026. aasta alguseks lahti Venemaa sagedusalast, vabastame kokku ligi 400 kilomeetri ulatuses liinitrasse, mida saab peale ala korrastatamist piiranguteta kasutusse võtta näiteks põllu- või metsamaana.

Üks Eleringi strateegilistest eesmärkidest on kliendirahulolu ja rahuloluuuringut viime läbi igal aastal.

Äriühingu juhtimine

ESG on Eleringi juhtkonnale oluline fookus, millest tulenevalt loodi ESG tegevusplaan ülesannete täitmise jälgimiseks ja ESG teemade sügavamaks integreerimiseks Eleringi põhitegevustega ESG töörühm, mis koosneb üheksast töötajast, kelle hulka kuuluvad muuhulgas juhatuse liige ja neli juhtivtöötajat. ESG töögrupp koostab ja jälgib ettevõtte ESG tegevusplaanide täitmist, sõnastab Eleringi vastutustundliku tegutsemise põhimõtted, tegutseb ESG teemade ettevõtte kultuuri integreerimisega, osaleb CSR indeksis küsimustiku täitmisel.

Lisaks ESG töörühmale tegutseb ettevõttes üheksa juhtrühma, mille valdkonnad

puutuvad ESG teemadega tohedalt kokku nagu Eleringi tegevus üldiselt. Juhtrühmad tegutsevad kliendipoliitika, liitumiste arendamise, kliimapoliitika, energiaturu arendamise, teadus- ja arendustegevuse, digitaliseerimise ja sünkroniseerimise valdkondades. Lisaks tegutsevad Meie Elering ja Balticconnector'i töörühmad.

Et tuua ESG mõiste ja valdkond töötajatele lähemale ja laiendada arusaama Eleringi tegevuse vastutustundlikust olemusest, viisime suveseminaril läbi ESG teemalise töötoa, mis tutvustas ESG töörühma, ESG tegevusplaanide ja selle koostamist ning vastutustundliku ettevõtluse indeksis osalemist.

Hoidsime kaasajastatuna ja rakendasime Covid viiruse riskide vähendamise tegevuskava, millega ettevõtte teeb kõik võimaliku, et töötajate tervist ja elu selle uue kriisi vältel kaitsta. Tegevuskava sisaldab kolme taset – ettevõtte, kontori ja üksikisiku tase. Tegevuskava vaadatakse üle ja uuendatakse regulaarselt juhatuse tasemel, märkides ära ettevõtte ja kontorite hetke ohutasemed.

ESG tegevuskavast lähtuvalt loodi korrupsioonivastase tegevuse poliitika, mille on kinnitanud Eleringi nõukogu. Ka Eleringi Eetikakoodeksi sisaldab korrupsioonivastase tegevuse põhimõtteid.

Andmekaitse valdkonnas viib Elering vähemalt kord aastas töötajatele läbi isikuandmete töötlemise koolituse, nii ka eelmisel aastal. Samuti lõime ja täiendasime siseveebis töötajatele eraldi menüüpunkti isikuandmete töötlemise kohta, mis sisaldab vorme ja juhiseid, mida töötaja saab oma töös kasutada, isikuandmete töötlemise

korda koos selle lisadega, koolitusmaterjale (sh videokoolitused) ja kõigil töötajatel on võimalik esitada küsimusi andmekaitse nõunikule otse ning need avaldatakse anonüümselt küsimuste-vastuste rubriigis.

Küberturbe valdkonnas viidi eelmisel aastal

läbi pilootprojekt mobiilseadmete haldus- ja turvalahenduse rakendamiseks, et tagada turvaline ligipääs Eleringi ressurssidele mobiilseadmetest. Samuti viisime läbi hanke turvasündmuste haldustarkvara juurutamiseks, et parendada turvamonitooringu ja intsidentidele reageerimise võimekust.

ÜHINGU JUHTIMINE

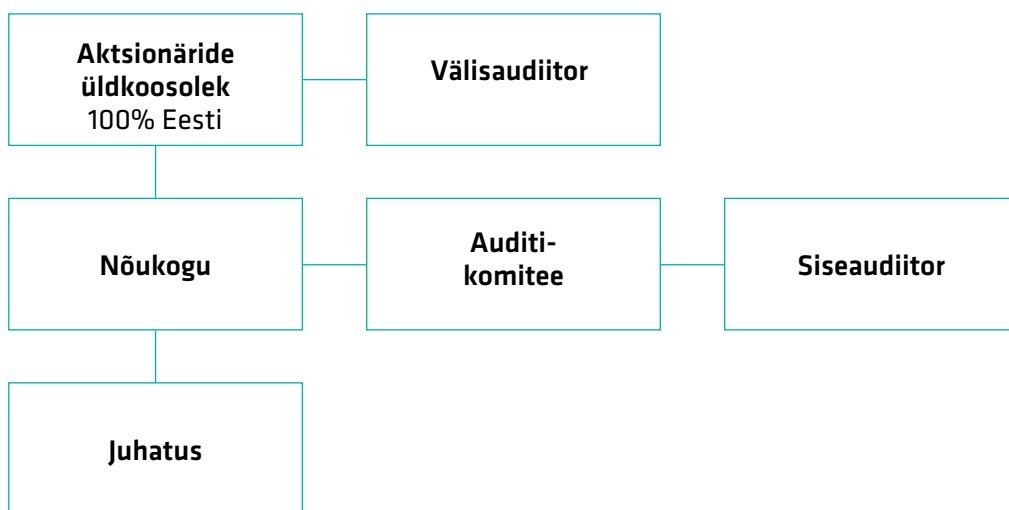

Eleringi ühingu juhtimine põhineb Äriseadustikul, Riigivaraseadusel, Eleringi põhikirjal ning Heal Ühingujuhtimise Taval (HÜT), mis on koostatud Finantsinspektsiooni ja OMX Tallinna Väärtpaberbörsi poolt.

Elering on pühendunud ühingujuhtimise heade tavade järgimisele ning soovime selles vald-

konnas pidevalt edasi areneda. Peame seda eelduseks oma strateegiliste eesmärkide saavutamisel ja organisatsioonikultuuri kujundamisel. Ühingu juhtimise tava ja toimimine on Eleringis ellu viidud nii, et kõik töötajad tegutseksid ühingu eesmärkide saavutamise nimel.

Ühingu juhtimise struktuur

Aksionäride üldkoosolek

Üldkoosolek on Eleringi kõrgeim juhtimisorgan. Üldkoosoleku pädevus hõlmab põhikirja muutmist, aktsiakapitali suurendamist ja vähendamist, nõukogu liikmete valimist ja tagasikutsumist, audiitorite valimist, erikontrolli määramist, majandusaasta aruande kinnitamist ja kasumi jaotamist, ettevõtte ühinemise, jagunemise, ümberkujundamise ja/või lõpetamise otsustamist ja muude seaduse ja põhikirjaga üldkoosoleku pädevusse antud küsimuste otsustamine. Üldkoosolek lähtub oma tegevuses (kokkukutsumine, avalikustatav teave jm) lisaks äriseadustikule ka riigivaraseadusest.

Elering AS-i ainuomanik on Eesti Vabariik, keda üldkoosolekul esindab majandus- ja taristuminister, kelleks 2021. aastal oli Taavi Aas. Aktsionär teeb otsused üldkoosolekul või koosolekut kokku kutsumata.

Aasta jooksul toimus üks korraline üldkoosolek 14. mail 2021. aastal, kus kinnitati 2020. aasta majandusaasta aruanne ning kasumi jaotamine ning tehti ainuaktsionäri otsus ilma koosolekut kokku kutsumata, millega muudeti 14. mail 2021 tehtud otsust kasumi jaotamise kohta.

Nõukogu

Omaniku huvid on ettevõttes tagatud nõukogu liikmete kaudu. Nõukogu annab juhatusele suunised ettevõtte juhtimise korraldamiseks ning teostab järelevalvet ettevõtte juhatuse tegevuse üle. Nõukogu vaatab korrapäraselt üle ning annab hinnangu ühingu strateegiale, põhi-tegevustele, riskihinnangutele, aastaaruandele ja eelarvetele.

Põhikirja kohaselt toimuvad nõukogu korralised koosolekud vastavalt vajadusele, aga mitte harvemini kui üks kord kolme kuu jooksul.

Nõukogu koosseis ja tasustamine

Nõukogu koosneb kolmest kuni viiest liikmest. Nõukogu liikmete arvu otsustab ning nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi omaniku esindaja ehk majandus- ja taristuminister sõltumatu nimetamiskomitee soovitusel. Nõukogu tööd korraldab nõukogu esimees. Nõukogu esimees määrab kindlaks nõukogu koosoleku päevakorra, juhatab nõukogu koosolekuid, jälgib nõukogu töö tõhusust, korraldab andmete operatiivset edastamist nõukogu liikmetele, tagab, et nõukogul oleks piisav aeg otsuste ettevalmistamiseks ja andmetega tutvumiseks ning esindab nõukogu suhtlemisel Eleringi juhatusega. Nõukogu töö korraldamiseks on üldkoosolek kehtestanud nõukogu töökorra.

2021. aastal toimus neli korralist ja viis elektroonilist koosolekut. Nõukogu kinnitas 2020. aasta majandusaasta aruande enne selle esitamist kinnitamiseks aktsionäride korralisele üldkoosolekule, kinnitas Eleringi strateegia aastateks 2022-2026 ning kinnitas 2022. aasta äritegevuse ning investeeringute eelarved. Tavapäraselt

käsitleb nõukogu oma koosolekutel regulatsioonidest ja seadustest tulenevaid küsimusi, finantsküsimusi, sisekontrolli ning teisi olulisi teemasid seoses Eleringi põhitegevusega.

2021. aastal kuulusid Eleringi nõukogu koosseisu järgmised liikmed:

- Timo Kyösti Rajala, nõukogu esimees alates 14.06.2017 (ettevõtja), volitused kehtivad kuni 22.05.2022, osales 4 korralisel koosolekul ning 5 elektroonilisel hääletamisel.
- Timo Tatar, nõukogu liige alates 26.03.2012 (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika asekanstler), volitused kehtivad kuni 22.05.2023, osales 4 korralisel koosolekul ning 5 elektroonilisel hääletamisel.
- Indrek Kasela, alates 21.08.2016 (ettevõtja), volitused kehtivad kuni 22.05.2023, osales 4 korralisel koosolekul ning 4 elektroonilisel hääletamisel.
- Tarmo Porgand, alates 22.05.2017 (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja asetäitja), volitused kehtivad kuni 07.03.2022, osales 4 korralisel koosolekul ning 5 elektroonilisel hääletamisel.
- Janek Stalmeister, alates 22.05.2020 (ettevõtja), volitused kehtivad kuni 22.05.2023, osales 4 korralisel koosolekul ja 5 elektroonilisel hääletamisel.

2021. aastal maksti nõukogu liikmetele tasu järgnevalt:

Nõukogu liige	Tasu kokku 2021 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2020 (tuhat eurot)
Timo Rajala	18,0	18,0
Timo Tatar	9,0	9,0
Indrek Kasela	9,0	9,0
Tarmo Porgand	9,0	9,0
Janek Stalmeister	9,0	6,0
Toomas Pöld	0,0	3,8

Lahkumishüvitusi või muid makstavaid hüvesid nõukogu liikmetele ette nähtud ei ole. 2020. aastal lahkus nõukogust Toomas Pöld ning uueks nõukogu liikmeks valiti Janek Stalmeister. Nõukogu volitused kestavad kuni 22.05.2023.

Nõukogu liikmed peavad vastama nii äriseadustikus kui ka riigivaraseaduses toodud nõukogu liikmetele esitatavatele nõuetele ning järgima liikmetele seatud kohustusi.

Juhatus

Juhatus on Eleringi juhtimisorgan, mis esindab ja juhib ühingu igapäevast tegevust kooskõlas seaduse ja ettevõtte põhikirja nõuetega ning korraldab ka ettevõtte raamatupidamist. Eleringi juhatusel on täielik otsustusvabadus ning igapäevaseid juhtimisotsuseid tehakse iseseisvalt ilma omaniku ja nõukogu sekkumiseta. Juhatus vajab nõukogu nõusolekut tehinguteks ja toiminguteks, mis väljuvad ühingu igapäevase majandustegevuse raamest. Juhatus tagab nõukogu liikmete piisava informeerituse ettevõtte majanduslikust olukorrast ning majandus-

tegevusega seotud olulisematest asjaoludest ning informeerib nõukogu vastavalt vajadusele majandustegevuse olulisematest asjaoludest.

Juhatusesse ja tasustamine

Taavi Veskimägi

Riina Käi

Kalle Kiik

Vastavalt põhikirjale võib juhatus koosneda ühest kuni kolmest liikmest. Juhatusesse liige valitakse nõukogu poolt kuni viieks aastaks. Eleringi põhikirja kohaselt võib ettevõtet kõigis õigustoimingutes esindada kaks juhatusesse liiget ühiselt või juhatusesse esimees üksinda.

Juhatusesse liikmetega sõlmib nõukogu poolt volitatud isik lepingud, milles nähakse täpsemalt ette juhatusesse liikme õigused ja kohustused ettevõtte suhtes ning tema töötasud.

Kogu 2021. aasta vältel koosnes Eleringi juhatuse kolmest liikmest:

- Taavi Veskimägi, juhatuse esimehena täidab muuhulgas Eleringi tegevjuhi igapäevaseid kohustusi, st juhib ja esindab ettevõtet, tagab tegevuste vastavust lepingutele ja seadustele, korraldab juhatuse tööd, koordineerib ühingu strateegia arendamist ja on selle rakendamise eestvedaja;
- Riina Käi, juhatuse liikmena täidab muuhulgas finantsjuhi rolli, juhtides Eleringi finantstegevust, taastuenergia valdkondaning halduse ja infotehnoloogia valdkonda;

- Kalle Kilk, juhatuse liikmena täidab muuhulgas varahaldusjuhi igapäevaseid ülesandeid.

Põhikirjale vastavalt võib juhatuse liikmele tasu maksta üksnes temaga sõlmitud juhatuse liikme lepingu alusel. Juhatuse liikmele võib ka maksta täiendavat tasu, arvestades tema töö tulemuslikkust kuni nelja kuutasu ulatuses. Preemiat võib maksta aastatulemuste alusel või muudel alustel nõukogu otsusest lähtuvalt. Juhatuse liikmete tasud on fikseeritud ja sätestatud juhatuse liikme lepingus. Pikaajalisi preemiasüsteeme Eleringis loodud ei ole. Juhatuse liikmele võib maksta lahkumishüvitist üksnes tagasikutsumisel nõukogu algatusel enne tema volituste tähtaja möödumist kolme kuutasu ulatuses.

2021. aastal olid Elering AS-i juhatuse liikmetele arvestatud tasud järgmised

Juhatuse liige	Tasu kokku 2021 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2020 (tuhat eurot)
Taavi Veskimägi	170,5	161,7
Kalle Kilk	127,1	120,8
Riina Käi	125,4	98,4

Kõigi juhatuse liikmete volitused kehtivad järgnevalt:

Taavi Veskimägi volitused kehtivad kuni 30.11.2024

Kalle Kilk volitused kehtivad kuni 31.12.2024

Riina Käi volitused kehtivad kuni 31.12.2024

Huvide konflikti vältimine

Juhatuse liikmed ei tee otsuseid, lähtudes enda isiklikest huvidest, ega kasuta Eleringile suunatud ärilisi pakkumisi isiklikes huvides. Juhatuse liige teatab nõukogule ja teistele ju-

hatuse liikmetele huvide konflikti olemasolust enne ametilepingu sõlmimist ning samuti viivitamatult selle hilisemal tekkimisel. Juhatuse liikmele, tema lähedasele või temaga seotud isikule tehtavast ärilisest pakkumisest, mis on seotud ettevõtte majandustegevusega, teatab juhatuse liige viivitamatult teistele juhatuse liikmetele ja nõukogu esimehele.

Juhatuse liikmete huvide konflikti vältimise nõue on sätestatud juhatuse liikme lepingus.

Juhatuse liige väldib huvide konflikti tekkimist ettevõtte ja juhatuse liikme huvide vahel ning teavitab Eleringi nõukogu oma otsesest või kaudselt

huvist ettevõtte poolt tehtavate tehingute suhtes ja teavitab nõukogu koheselt taolise konfliktitekkimisest või olukorrast, mis võib põhjustada taolise konfliktitekkimise. Juhatuse liikmega tehingute tegemise või tehingute tegemise, milles esineb juhatuse liikme isiklik huvi, otsustab nõukogu, määrates kindlaks ka tehingute tingimused.

Juhatuse liikmed deklareerivad endaga seotud osapooled ning nendega teostatud tehingute summad tuuakse välja majandusaasta aruandes. Elering ei ole 2021. aastal teinud juhatuse liikmetega ega nendega seotud osapooltega ühtegi tehingut (2020. aastal ei teinud juhatuse liikmetega ega nendega seotud osapooltega ühtegi tehingut).

Auditikomitee

Nõukogu valib kuni viieliikmelise auditikomitee, mille ülesandeks on riskijuhtimise, sisekontrolli ning finantsaruandluse üle järelevalve teostamine. Auditikomitee on nõukogu nõuandev organ raamatupidamise, finantsaruandluse, vandeaudiitori sõltumatuse kontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli ja -auditeerimise, järelevalve teostamise ja eelarve koostamise valdkonnas ning tegevuse seaduslikkuse osas.

2021. aastal maksti tasu järgnevalt:

Auditikomitee liige	Tasu kokku 2021 (tuhat eurot)	Tasu kokku 2020 (tuhat eurot)
Timo Tatar	1,4	1,1
Indrek Kasela	0,8	0,8
Tarmo Porgand	0,9	0,8
Janek Stalmeister	0,9	0,0
Toomas Pöld	0,0	0,6

Komitee liikmed valitakse tähtajaliselt kolmeks aastaks ning nad valivad endi seast esimehe, kes korraldab auditikomitee tegevust. Auditikomitee esimeheks ei või olla nõukogu esimees.

- Timo Tatar, (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi energeetika ja maavarade asekanstler);
- Indrek Kasela, (ettevõtja);
- Tarmo Porgand, (Rahandusministeeriumi riigivara osakonna juhataja asetäitja);
- Janek Stalmeister, (ettevõtja).

2021. aastal kogunes auditikomitee 5 korda: 15.03, 08.06, 16.06 (elektrooniline), 15.09 ja 04.12. (2020. aastal 4 korda). Auditikomitee käsitles järgmisi teostatud siseauditeid: Elering AS-i IT teenuspalvete ja intsidentide haldus ning probleemi-halduse korraldus, gaasi bilansihalduse protsess, taastuvenergia korraldus, riskijuhtimise protsessi ülevaatus. Lisaks vaadati üle auditikava, hinnati välisaudiitori tööd, käsitleti riskihindamise ning sisekontrolli teemasid ning finantsaruandluse teemasid. Siseauditi teenus on ostetud sisse välise teenuse pakkuja poolt. Siseaudiitorile maksti teenuste osutamise eest 2021. aastal 29,7 tuhat eurot (2020: 30,1 tuhat eurot).

Juhatus ja nõukogu koostöö

Juhatus ja nõukogu teevad Eleringi huvide parima kaitsmise eesmärgil tihedat koostööd. Juhatus ja nõukogu töötavad ühiselt ettevõtte strateegia arendamisel. Juhatus lähtub juhtimisotsuste tegemisel nõukogu poolt antud strateegilistest juhistest.

Juhatus teavitab nõukogu korrapäraselt kõikidest olulistest asjaoludest, mis puudutavad ettevõtte tegevuse planeerimist ja äritegevust ning juhib eraldi tähelepanu olulistele muutustele Eleringi äritegevuses. Juhatus edastab nõukogule andmed, sh finantsaruanded, piisava ajavaruga enne nõukogu koosoleku toimumist. Juhatus liige annab nõukogu nõudmisel nõukogule kas suuliselt või kirjalikult teavet juhatuse ja ühingu tegevuse kohta ning tagab nõukogule juurdepääsu juhatuse ja ettevõtte tegevust kajastavale teabele.

Ettevõtte juhtimisel lähtutakse seadusest, põhikirjast, üldkoosoleku ja nõukogu koosolekute otsustest ja püstitatud eesmärkidest.

Teabe avaldamine

Eleringi veebilehel, www.elering.ee, on eraldi välja toodud andmete loetelu, mis kuuluvad õigusaktidest tulenevalt avaldamisele. Veebilehel on esitatud majandusaasta aruanded, majandustulemused, tegevusnäitajad, põhitegevuse ülevaade, struktuur, strateegia kokkuvõtte, uudised ja teated ning muu informatsioon, mis on investoritele ja üldsusele vajalik. Veebilehte on võimalik lugeda ka inglise keeles. Veebilehel www.elering.ee olevat informatsiooni (sh uudiseid ja teateid) uuendatakse pidevalt.

Finantsaruandlus ja auditeerimine

Eleringi juhatus avalikustab igal aastal majandusaasta aruande ning majandusaasta jooksul kvartaalsed finantstulemused. Majandusaasta aruanne on koostatud vastavalt IFRS standarditele ning auditeeritud ISA-le vastavalt. Nõukogu koosolekul, kus vaadatakse läbi majandusaasta aruanne, osaleb nõukogu kutsel ka ettevõtte audiitor. Üldkoosolekule esitatakse kinnitamiseks majandusaasta aruanne, millele on alla kirjutanud juhatuse liikmed. Koos majandusaasta aruandega esitatakse üldkoosolekule nõukogu aruanne majandusaasta aruande kohta.

Elering valib välisaudiitori, järgides avalikku hankeprotseduuri. Pakkumisi küsitakse vaid rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteetseid teenuseid pakkumatelt ettevõtelt.

Välisaudiitor määratakse üldkoosoleku otsusega, audiitorteenuse lepingu sõlmib juhatus. Audiitoriga sõlmitavas lepingus lepib kokku audiitori tööülesanded, ajakava ja tasu. Audiitoriga sõlmitav leping ei tohi seada audiitorile mingil moel takistusi ühingu tegevuse hindamisel.

2017. aasta kevadel viidi läbi uus hange audiitori leidmiseks aastateks 2017-2021. Hanke võitis AS PricewaterhouseCoopers. Ettevõtte juhindub välisauditi teostamisel Eesti Vabariigi õigusaktidest, rahvusvahelistest auditeerimisstandardidest ja audiitorühingu riskijuhtimise reeglitest, sealhulgas 2016. aastal jõustunud Euroopa Liidu audiitortevõtte valdkonna alase määrusest. 2021. aastal maksis Elering majandusaasta aruande auditeerimise eest vastavalt esitatud arvetele 14,0 tuhat eurot (2020: 14,2 tuhat eurot) (näidatud tasu ei sisalda käibemaksu).

Lisaks Eleringi finantsaruandluse hindamisele on välisaudiitor 2021. aasta jooksul osutanud järgnevaid teenuseid:

- teostanud tegevusalade aruande kontrolli kooskõlas elektrituru seaduse §-s 17 esitatud nõuetega;
- koostanud aruande auditi tähelepanekute Riigikontrollile;
- teostanud tehingute seaduslikkuse kontrolli vastavalt Riigikontrolli nõuetele;
- osutanud maksu- ja raamatupidamisnõustamisteenuseid, mis on kooskõlas audiitortevõuse seadusega.

Välisaudiitori tegevuse üle teostab järelevalvet auditikomitee vastavalt audiitortevõuse seadusele.

Riskijuhtimine ja riskid

Elering täidab väga olulist avalikku ülesannet – osutada elektri- ning gaasi võrguteenust ülekandevõrgu kaudu üle kogu riigi, mis on seaduse kohaselt elutähtis teenus. Seetõttu koosneb ühingu riskijuhtimine kahest osast:

Eleringi kui äriühingu riskijuhtimise eesmärgiks on tuvastada riskid, mis võivad ohtu seada strateegiliste eesmärkide saavutamise ning seejärel viia need riskid ühingu poolt aktsepteeritavale tasemele. Selleks kasutab ühing COSO ERM riskijuhtimise raamistikku.

Eleringi kui elutähtsa teenuse osutaja riskijuhtimise eesmärgiks on minimeerida hädaolukorraneni viiva võrguühenduse katkemise tõenäosust ja ulatust võrguteenuse klientidele, seega kogu ühiskonnale. Selleks kasutab ühing hädaolukor-

ruseaduses sätestatud riskijuhtimise raamistikku.

Äriühingu riskijuhtimine

Riskijuhtimine on integreeritud nii ühingu strateegilisse kui ka igapäevasesse juhtimisse.

Iga-aastase strateegia uuendamise käigus kasutatakse olulise sisendina riskide hindamise tulemusi. Kui strateegia uuendamise tulemusena otsustatakse kaaluda uusi tegevusi, siis läbivad need enne vastuvõtmist riskianalüüsi.

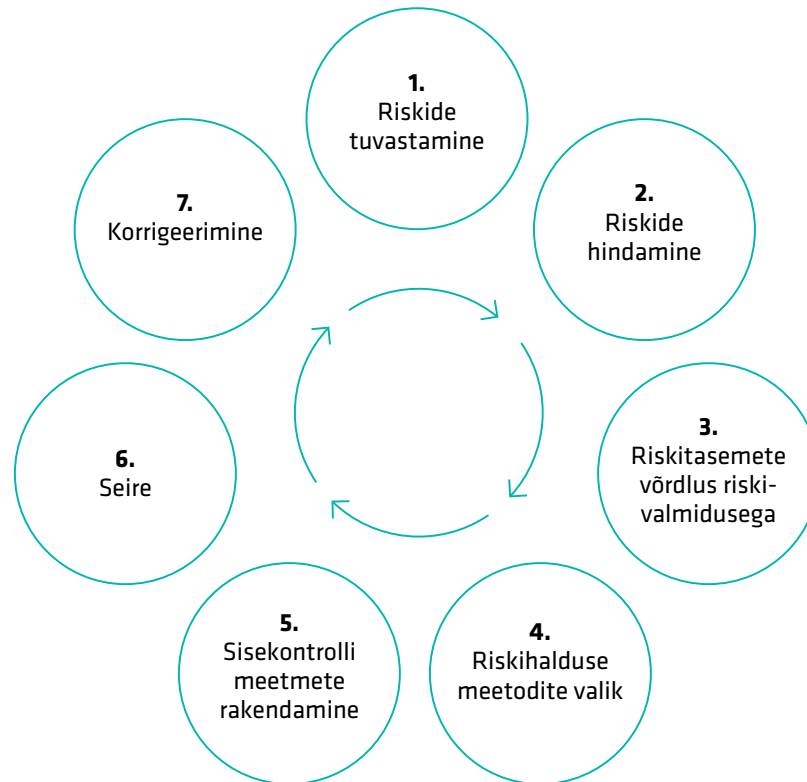
Kõik ühingu töötajad osalevad igapäevaselt riskijuhtimises sellega, et arvestavad otsuste tegemisel võimalike tagajärgedega, mis võivad ühingul takistada seatud eesmärkide saavutamist.

Riskijuhtimise toimimise eest vastutab juhatus, andes selle tulemustest aru auditikomiteele ja nõukogule. Igapäevaselt korraldavad riskijuhtimist ühingu riskijuht ja riskikomitee koos valdkonnapõhiste riskide töörühmadega. Riskijuhtimise kvaliteeti hindab sõltumatu siseaudiitor, kes annab hindamise tulemustest aru auditikomiteele. Siseaudiitoriks oli aruandeaastal Ernst & Young Baltic AS.

Eleringi finantsriske käsitleb lähemalt raamatupidamise aruande lisa 5.

Riskijuhtimine on pidev protsess, mida iseloomustab järgnev pilt:

1. Riskide tuvastamine – kirjeldatakse eesmärkide täitmist ohustada võivad stsenaariumid ning paigutatakse need kategooriatesse.
2. Riskide hindamine – analüüsitakse riski tõenäosust ja mõju, mille alusel määratakse riski tase vastava maatriksi abil.
3. Riskide taset võrreldakse ühingu riskivalmidusega. Ühing on defineerinud riskivalmiduse taseme, mida ollakse valmis võtma ilma täiendavaid riskimaandamise meetmeid kasutusele võtmata. Ühing ei pea põhjendatuks aktsepteerida kõrge ja väga kõrge taseme jääkriske seoses oma erilise rolliga ühiskonnas, milleks on elutähtsa teenuse osutamine.
4. Riskihalduse meetodid valitakse vastavalt eelmises punktis kirjeldatud riski võrdlusele ühingu riskivalmidusega. Kui uue riski puhul on riski tase kõrgem ühingu riskivalmidusest, siis otsitakse sobivaid maandamise meetodeid, milleks võib olla riski vältimine või riski vähendamine. Kui riski tase on madal või keskmine, siis võib olla meetodiks ka riskiga leppimine.
5. Sisekontrolli meetmed tagavad ühingu eesmärkide saavutamist takistavate sündmuste ennetamise, õigeaegse avastamise, nendele kiire reageerimise ja tekkiva kahju minimeerimise.
6. Seire seisneb sisekontrollimeetmete kohta andmete kogumises, nende ana-

lүүsimises ning aruandluses juhtorgani-tele.

7. Korrigeerimine tähendab muudatuste sisseviimist sisekontrolli meetmetesse kohe, kui seire tulemusena selgub, et mõni meede ei saavuta seatud eesmärki või on tekkinud võimalus sama eesmärki saavutada sobivamate meetmetega.

Riskide hindamine

Riskide hindamise käigus selgus, et aasta jooksul on välised ohud oluliselt suurenenud:

- *Geopoliitiline oht.*
Rahvusvaheline olukord on oluliselt pingestunud Ida-Euroopas. Eesti elektri- ja gaasivarustus on seotud Vene Föderatsiooni vastavate energiasüsteemidega ning need võivad mõjutada ka Eesti energiasüsteemi tööd.
- *Küberoht.*
Küberrünnakute arv suurenes aasta jooksul nii maailmas tervikuna kui ka Eestis. Energiataristu on üks potentsiaalsete küberrünnakute sihtmärk ning selleks ohuks tuleb valmis olla.
- *Energiaturgude volatiilsus.*
Aasta 2021 läks ajalukku harvaesineva elektri- ja gaasihindade tõusuga. Kui jaanuaris oli elektribörsi Eesti hinnapiirkonna keskmine hind 54€/MWh, siis detsembriks oli see tõusnud 203€/MWh-ni.

Ühingu riskitaluvus ei luba aktsepteerida kõrge ja väga kõrge tasemega jääkriske. Nagu tabelist näha, osutusid viis riski ühingu riskitaluvuse pii-rist kõrgemaks. Nende maandamiseks otsustas juhatus rakendada 23 uut täiendavat meetet, mille tulemusena langeb jääkrisk lähiaastatel lubatud tasemele.

2021. aastal tuvastati üks oluline realiseerunud risk – elektri hinna risk. Elektribörsi Nord Pool Spot Eesti hinnapiirkonnas tõusis elektri hind keskmiselt 2,5 korda (2021 vs 2020) ning Elering ostab sealt võrgukadude kompenseerimiseks elektrit. Hinnatõusu tulemusena suurenesid elektri ostukulud võrreldes 2020. aastaga 26 miljonit eurot. Elektri hinna muutust jälgiti juhatuse tasemel perioodiliselt, sealjuures kontrollides laenulepingutes sätestatud suhtarvude püsivust lubatud piirides.

Elutähtsa teenuse riskijuhtimine

Elutähtsa teenuse riskijuhtimine põhineb hädaolukorrasedades ning selle alamaktides sätestatud nõuetel ja põhimõtetel. Seaduse kohaselt peab iga elutähtsa teenuse osutaja koostama elutähtsa teenuse riskianalüüsi ja toimepidevuse plaani.

Riskianalüüs käsitleb:

- elutähtsa teenuse sisu ja nõutavat taset;
- elutähtsa teenuse osutamiseks vajalikke ressursse;
- võimalikke ohte, mis võivad kaasa tuua elutähtsa teenuse katkemise;

Välise ohtude suurenemine väljendub ka hinnatud jääkriskides:

Riski kategooria / riski tase	Madal	Keskmine	Kõrge	Väga kõrge	Kokku
Energiasüsteemi riskid	3	5	2	0	10
Finantsriskid	0	3	0	0	3
IT riskid	4	2	2	0	8
Tegevusriskid	5	4	1	0	10
Vastavusriskid	1	4	0	0	5
Kokku	13	18	5	0	36

- riskistsenaariumite kirjeldusi ning nende riskiklasside omistamist õigusaktides etteantud kriteeriumite alusel;
- ennetavaid meetmeid, mille eesmärgiks on riskistsenaariumite realiseerumise tõenäosuse ja/või mõju vähendamine.

Toimepidevuse plaani kõige olulisemaks osaks on riskianalüüsis leitud olulisemate riskistsenaariumite taastepaanide kirjeldus. Iga riskistsenaariumile on üks või mitu taasteplaani, milles kirjeldatakse, kuidas toimub energiavarustuse taastamine olukorras, kui see riskistsenaarium on realiseerunud. Lisaks on toimepidevuse plaanis veel kirjeldatud ühingu kriisikomisjoni tööd, hädaolukorras infovahetust Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumiga, olulisemate energiavarustuse taastamisel osalevate lepingupartnerite kontaktandmed jms.

Stsenaariumid käsitlesid järgmiste ohtude realiseerumist:

- ilmastik (torm, erakordne külmalaine);
- inimlikud eksitused;
- füüsilised rünnakud;
- küberrünnakud;
- seadmete tehnilise seisukorra halvemine;

- naaberelektrisüsteemide mõju;
- jms.

Elering AS uuendas elektrivarustuse elutähtsate teenuste riskianalüüsi ning toimepidevuse plaani ning Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium kinnitas need dokumendid aastal 2021.

Vaatamata suurenenud ohtudele väliskeskkonnas on juhatus veendunud, et riskijuhtimise tulemusel on riskid hästi hallatud nii äriühingu eesmärkide saavutamise kui ka elutähtsate teenuste klientide energiavarustuse seisukohalt.

Võrdne kohtlemine

Eleringil süsteemihaldurina on vastavalt elektrituruseadusele süsteemivastutus ehk kohustus tagada igal ajahetkel elektrisüsteemi varustuskindlus ja bilanss. Süsteemihaldur teostab oma õigusi ja täidab kohustusi võrdse kohtlemise põhimõttest lähtudes.

Elering on võrdse kohtlemise tagamiseks kehtestanud sisekorrad ning tulenevalt siseriiklikest ja Euroopa Liidu õigusaktidest, sealhulgas võrgueeskirjadest, koostanud mitmesugused

tüüptingimused, meetodikad ja muud reeglid, mis on avaldatud ettevõtte veebilehel ja kinnitatud Konkurentsiameti poolt.

Eetika ja korrupsiooni- vastane tegevus

Eleringi jaoks on oluline, et kõik tema töötajad ning juhid järgiksid kõrgeimaid eetikastandardeid. On oluline, et meie tegevus oleks läbipaistev ning järgiks kõiki seadusi ja eetikanorme. Ettevõttes on kehtestatud nii eetikakoodeks kui korrupsiooni ennetamise ja huvide konflikti vältimise juhendmaterjal. Samuti viiakse töötajate seas läbi perioodilisi koolitusi.

Elering on äriühing, kus on lubamatu mistahes kujul või vormis esinev korrupsioon.

ÜRO Global Compact pakt toob välja neli peamist korrupsiooni tagajärge äriühingutele:

Risk rikkuda seadusi, kuna korrupsioon on selgelt seadusevastane tegevus.

Elering soovib olla ühiskonnas õiguskuulekuse mõttes eeskujuks teistele äriühingutele ning seda saab teha ainult täites ise õigusaktide nõudeid.

Mainerisk

Eleringi ülesannete hulka kuulub mitmeid tegevusi, mille mõju ulatub väljaspoole tavapärasest äritegevust. Me peame oma erapooletu ja läbipaistva tegevusega tagama toimivad ja efektiivsed elektri- ning gaasiturud, korraldame taastuvelektri toetuste kogumist ja väljamaksmist, soovime kaasa rääkida riigi energia- ning kliimapoliitikate

kujundamisel jne. Seda kõike on võimalik teha ainult omades laitmatut reputatsiooni.

Finantsrisk

Korrupsiooni tulemusena on võimalik kannatada märkimisväärselt suurt majanduslikku kahju. See võib avalduda näiteks suuremates ostukuludes, ostetud seadmete madalamas kvaliteedis jne.

Ühingusisese usalduse kadumine

Kui töötajad märkavad, et ühingus võimaldatakse ebaeetilist käitumist, siis see toob kaasa tõsise usalduse kaotuse ühingu vastu, lojaalsuse vähenemise ning üldise firmakultuuri languse.

Selleks, et loetletud negatiivseid tagajärgi vältida, tuleb korrupsiooni tekkimist ennetada.

Ühingu nõukogu on kinnitanud dokumendi „Korrupsioonivastase tegevuse poliitika“, mis keskendubki eelkõige korrupsiooni ennetusele. Poliitika käsitleb järgmisi korrupsiooni ennetamise aspekte:

Altkäemaks/korruptiivne tulu

Poliitika defineerib altkäemaksu ja korruptiivse tulu ning välistab juhtorganite ning töötajate igasuguse seotuse sellega.

Huvide konflikt

Sätetatud on kohustus vältida igasugust huvide konflikti, defineeritud on seotud osapoolte mõiste ning tehtud kohustuslikuks huvide konfliktist teatamine.

Toetused ja annetused

Eleringil on lubatud toetusi ja annetusi anda ainult kooskõlas Riigivaraseadusega ning ühingu vastava korraga.

Kingitused ja külalislahkus

Kingitused ning külalislahkus on lubatud ainult hea äritava piires, mis on poliitikas defineeritud.

Kahtlustest teavitamise kohustus ja kord

Kõik töötajad on kohustatud viivitamatult teavitama ühingut Korruptsioonivastase tegevuse poliitika rikkumise või rikkumise kahtluse korral.

Lisaks Korruptsioonivastase tegevuse poliitikale on ühingu üheksas erinevas korras sätteid eesmärgiga vältida korruptsiooniohu teket.

Riskianalüüsi käigus tuvastati, et kõige tõenäolisem korruptsiooniohuga kokkupuutekoht on hanked. Seetõttu on vastavas hangete korras tehtud töötajatele kohustuslikuks paljude ennetavate meetmete järgimine. Näiteks on seatud kohustus esitada juhatuse koosolekule eelnevalt hanke dokumentatsioon ning pakumuste laekumise järel juhatuse kinnitab hanke tulemused. Laekunud arvete menetlemisel on infotehnoloogiliste vahenditega tagatud „nelja silma“ printsiibi kasutamine.

Ühingu majandustarkvaras on täpne arvepidamine kõigi varade üle, ka nende varade, mis on küll kasutuses, kuid mille raamatupidamislik jääkväärtus on null. Varasid saab maha kanda ainult vastava akti koostamisel, mille peavad kinnitama nii vara omanik, tema otsene juht kui valdkonna eest vastutav juhatuse liige.

Ühingu siseveebis on rubriik „Korruptsiooni ennetamine“, milles töötajad leiavad juhendmaterjale korruptsiooni äratundmise ning vältimise kohta. Kõik töötajad on andnud elektroonilise kinnituse juhendmaterjalidega tutvumise kohta.

Kevadel toimus korruptsiooni ennetamise koolitus, milles osalemine oli kohustuslik kõigile töötajatele. Koolituse pearõhk oli võimalike potentsiaalsete korruptsiooniolukordade kiire äratundmine. Ühiskonnas on tihti esinenud korruptsioonijuhtumeid, milles osalised panid toime seadusevase teo, ise sellest aru saamata ja isiklikku kasu mitte saades. Koolituse läbimine võimaldab Eleringi töötajatel paremini ära tunda võimalikke korruptsiooniohtlike olukordi ja reageerida neile ennetavalt.

Aastal 2021 ega 2020 ei tuvastatud Eleringis ühtegi korruptsioonijuhtumit ja juhatuse on veendunud, et kasutuselevõetud korruptsiooni ennetavad abinõud aitavad ka tulevikus korruptsiooniriskil jääda minimaalseks.

Eelpool kirjeldatud korruptsiooni ennetamise meetmed on küll väga tähtis roll korruptsiooni riski vähendamisel, kuid mitte vähem oluline pole töötajate enda suhtumine ning eetilised tõekspidamised. Töötajate suhtumist saab suunata nii kesk- kui tippjuhtide isikliku eeskujuga. Samuti on siseveebis saadaval ühingu eetikakoodeks. See sisaldab üldiste tõekspidamiste ja põhimõtete kirjeldusi, mida töötajatelt eeldatakse.

**RAAMATUPIDAMISE
AASTAARUANNE
1.01.2021 – 31.12.2021**

Sisukord

Finantsseisundi aruanne	72
Koondkasumiaruanne	73
Rahavoogude aruanne	74
Omakapitali muutuste aruanne	75
Raamatupidamise aastaruande lisad	76
Lisa 1. Elering AS ja selle äritegevus	76
Lisa 2. Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest	76
Lisa 3. Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused	90
Lisa 4. Uued arvestuspõhimõtted	91
Lisa 5. Finantsriskide juhtimine	93
Lisa 6. Segmendiaruandlus	100
Lisa 7. Hoiused ja deposiidid pankades	104
Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	105
Lisa 9. Varud	107
Lisa 10. Materiaalne põhivara	108
Lisa 11. Immateriaalne põhivara	110
Lisa 12. Võlakohustused	111
Lisa 13. Võlad tarnijatele ja muud võlad	114
Lisa 14. Lepingulised kohustused ja tulevaste perioodide tulud	115
Lisa 15. Omakapital	116
Lisa 16. Müügitulu	117
Lisa 17. Muud äritulud	118
Lisa 18. Kaubad, toore, materjal ja teenused	119
Lisa 19. Mitmesugused tegevuskulud	120
Lisa 20. Tööjõukulud	121
Lisa 21. Finantstulud ja -kulud	122
Lisa 22. Kasutusrent	123
Lisa 23. Saldod ja tehingud seotud osapooltega	124
Lisa 24. Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused	126
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	127
Kasumi jaotamise ettepanek	133
Tegevjuhtkonna allkirjad 2021. aasta majandusaasta aruandele	134
Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le	135

Finantsseisundi aruanne

tuhandetes eurodes

Lisa

31.12.2021

31.12.2020

VARAD

Käibevara

Raha ja raha ekvivalendid	7	62 668	50 619
Lühiajalised deposiidid	7	42 000	0
Investeeringud omakapitaliinstrumentidesse	2	0	899
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded	8	59 683	38 586
Varud	9	3 658	3 535
Käibevara kokku		168 009	93 639

Põhivara

Materiaalne põhivara	10	1 000 232	968 049
Immateriaalne põhivara	11	14 613	14 048
Põhivara kokku		1 014 845	982 097

VARAD KOKKU

1 182 854

1 075 736

KOHUSTUSED

Lühiajalised kohustused

Võlakohustused	12	12 010	11 911
Võlad tarnijatele ja muud võlad	13	57 135	27 102
Lühiajalised kohustused kokku		69 145	39 013

Pikaajalised kohustused

Võlakohustused	12	312 095	322 389
Liitumistasudest tulenev lepinguline kohustus	14	36 154	34 855
Tulevaste perioodide tulud	14	383 372	292 511
Pikaajalised kohustused kokku		731 621	649 755

KOHUSTUSED KOKKU

800 766

688 768

OMAKAPITAL

Aktiikapital	15	229 890	229 890
Ümberhindluse reserv	2	0	-1 047
Kohustuslik reservkapital	15	17 595	16 330
Jaotamata kasum	15	134 603	141 795
OMAKAPITAL KOKKU		382 088	386 968
KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL KOKKU		1 182 854	1 075 736

Lisad lehekülgedel 76 kuni 126 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Koondkasumiaruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>
Müügitulu	16	201 457	137 068
Muud äritulud	17	6 672	5 327
Kaubad, toore, materjal ja teenused	18	-135 210	-53 255
Mitmesugused tegevuskulud	19	-7 144	-5 445
Tööjõukulud	20	-11 222	-10 970
Põhivara kulum	10, 11	-45 531	-40 123
Ärikasum		9 022	32 602
Finantstulud	21	16	2
Finantskulud	21	-2 302	-2 338
Kasum enne tulumaksustamist		6 736	30 266
Tulumaks	15	-1 628	-4 964
Aruandeaasta kasum		5 108	25 302
Muu koondkasum			
Kirjed, mida ei ole võimalik edaspidi ümber klassifitseerida kasumiaruandesse:			
Õiglasest väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande olevate investeringute omakapitaliinstrumentidesse õiglase väärtuse muutus	2	0	-1 001
Õiglasest väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande olevate investeringute omakapitaliinstrumentidesse müügil tekkinud kasum	2	12	0
Aruandeaasta muu koondkasum		12	-1 001
Aruandeaasta kasum		5 120	24 301

Lisad lehekülgedel 76 kuni 126 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Rahavoogude aruanne

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Lisa</i>	<i>1.01.2021- 31.12.2021</i>	<i>1.01.2020- 31.12.2020</i>
Rahavood äritegevusest			
Kasum enne tulumaksu		6 736	30 266
Korrigeerimised:			
• Kasum materiaalse põhivara müügist	17	-257	-100
• Materiaalse põhivara kulum ja väärtuse langus, immateriaalse põhivara amortisatsioon	10, 11	45 531	40 123
• Laekunud dividendid pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt	17	0	-873
• Kasutatud ja amortiseeritud toetused	17	-5 122	-2 978
• Intressikulud	21	2 295	2 287
• Intressitulu	21	-6	-2
Rahavood äritegevusest enne käibekapitali muutust		49 177	68 723
• Varude muutus	9	-123	152
• Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	8	-20 476	1 707
• Äritegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	13	24 272	-1 155
• Liitumis- ja muude teenustasude tulevaste perioodide tulu muutus	14	224	-583
Käibekapitali muutused		3 897	121
Makstud tulumaks	13, 15	0	-6 531
Laekunud dividendid	17	0	873
Makstud intressid	12, 21	-2 016	-2 319
Saadud intressid	8, 21	6	2
Kokku rahavood äritegevusest		51 064	60 869
Rahavood investeerimistegevusest			
Materiaalse ja immateriaalse põhivara soetused	10, 11, 13	-75 497	-100 214
Üle 3-kuuliste deposiitide netomuutus	7	-42 000	0
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine	14	31 827	59 477
Laekunud omakapitaliinstrumentide müügist	2	912	0
Laekunud materiaalse põhivara müügist	10, 17	773	264
Laekunud ülekoormustulu	8, 13, 14	65 582	24 053
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-18 403	-16 420
Rahavood finantseerimistegevusest			
Tagasimakstud pangalaenu	12	-10 558	-10 558
Tagasimakstud rendikohustused	12	-54	-19
Makstud dividendid	15	-10 000	-25 600
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-20 612	-36 177

Raha ja raha ekvivalentide netomuutus		12 049	8 272
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi alguses	7	50 619	42 347
Raha ja raha ekvivalendid aruandeperioodi lõpus	7	62 668	50 619

Lisad lehekülgedel 76 kuni 126 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Omakapitali muutuste aruanne

tuhandetes eurodes

Aktiivkapital

*Kohustuslik
reservkapital*

*Jaotamata
kasum*

*Ümberhindluse
reserv*

Kokku

Saldo seisuga 1.01.2020	229 890	14 686	143 737	-46	388 267
Aruandeaasta koondkasum	0	0	25 302	0	25 302
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	0	-1 001	-1 001
Kokku aruandeaasta koondkasum	0	0	25 302	-1 001	24 301
Tehingud omanikega:					
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	1 644	-1 644	0	0
Makstud dividendid	0	0	-25 600	0	-25 600
Kokku tehingud omanikega	0	1 644	-27 244	0	-25 600
Saldo seisuga 31.12.2020	229 890	16 330	141 795	-1 047	386 968
Aruandeaasta koondkasum	0	0	5 108	0	5 108
Aruandeaasta muu koondkasum	0	0	-1 035	1 047	12
Kokku aruandeaasta koondkasum	0	0	4 073	1 047	5 120
Tehingud omanikega:					
Kohustusliku reservkapitali suurendamine	0	1 265	-1 265	0	0
Makstud dividendid	0	0	-10 000	0	-10 000
Kokku tehingud omanikega	0	1 265	-11 265	0	-10 000
Saldo seisuga 31.12.2021	229 890	17 595	134 603	0	382 088

Täpsem informatsioon aktsiakapitali ja muude omakapitali kirjete kohta on esitatud lisas 15.

Lisad lehekülgedel 76 kuni 126 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Elering AS ja selle äritegevus

Elering AS, edaspidi „Elering,“ 31. detsembril 2021 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt. Elering AS on registreeritud Eesti Vabariigis ja juriidiline aadress on Kadaka tee 42, 12915 Tallinn, Eesti. Elering AS-i põhitegevus on elektri ja gaasi ülekanne Eesti Vabariigis.

Eleringi majandustegevust reguleerivad Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu seadused. Konkurentsiamet teostab järelevalvet Eleringi võrgutegevuse ning bilansiteenuse osutamise üle, sh kinnitab võrgutariifid ning vastavate lepingute tüüptingimused.

Eleringi ainuaktsionär on Eesti Vabariik.

Eleringi raamatupidamise aastaaruande on juhatus kinnitanud 10.03.2022. Vastavalt Eesti Vabariigi Äri-seadustikule esitatakse majandusaasta aruanne heakskiitmiseks Eleringi nõukogule ja kinnitamiseks aktsionäride üldkoosolekule.

Lisa 2. Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest

Koostamise alused. Käesolev raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega („IFRS“), nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, lähtudes soetusmaksumuse printsiibist. Käesoleva raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud peamised arvestuspõhimõtted on esitatud alljärgnevalt. Neid arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõikidele aruandes esitatud perioodidele, välja arvatud juhul, kui on viidatud teisiti.

Muudatused esitusviisis.

2021. a. majandusaasta aruandes on muudetud finantsaruannetes kajastatud informatsiooni esitusviisi. Eelmise perioodi võrdlusandmete esitus on viidud vastavusse uue esitusviisiga.

Vastavalt IFRS 16 tuleb näidata maa kasutusõigused materiaalse põhivara hulgas. Käesolevas aruandes on maa kasutusõigused esitatud materiaalse põhivara hulgas ning sama põhimõtte järgi on korrigeeritud ka eelmise perioodi võrdlusandmeid.

Liitumistasudest tulenev lepinguline kohustus on kajastatud eraldiseisvalt tulevaste perioodide tuludest finantsseisundi aruandes ning sama põhimõtte järgi on korrigeeritud ka eelmise perioodi võrdlusandmeid.

Pikaajalistest võlakohustustest tulenev intressikohustus on esitatud võlakohustuste hulgas ning sama põhimõtte järgi on korrigeeritud ka eelmise perioodi võrdlusandmeid.

Muudatuste mõju on esitatud alljärgnevalt:

tuhandetes eurodes

Lisarea nimetus	31.12.2020	Muutus	Korrigeeritud 31.12.2020
Materiaalne põhivara	961 285	6 764	968 049
Immateriaalne põhivara	20 812	-6 764	14 048
Võlakohustused (lühiajaline osa)	10 565	1 346	11 911
Võlad tarnijatele ja muud võlad	28 448	-1 346	27 102
Liitumistasudest tulenev lepinguline kohustus	0	34 855	34 855
Tulevaste perioodide tulu	327 366	-34 855	292 511

Segmendiaruandlus. Informatsioon ärisegmentide kohta on avaldatud nii, nagu aruandeid koostatakse Eleringi-siseselt kõrgeimale äritegevust puudutavate otsuste langetajale. Kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja, kes vastutab ärisegmentidele vahendite eraldamise ning nende tegevuse tulemuste eest, on Eleringi juhatus.

Arvestus- ja esitusvaluuta. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes, mis on arvestus- ja esitusvaluuta. Eleringi aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes.

Välisvaluuta ümberarvestus. Välisvaluutas toimunud tehingud arvestatakse ümber arvestusvaluutasse tehingupäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Valuutakursi kasumid ja kahjumid, mis on tekkinud nende tehingute kajastamisest ning monetaarsete varade ja kohustuste valuutakursside ümberarvestamisest aastalõpu vahetuskursi alusel, kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Raha ja raha ekvivalendid. Raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes sisaldavad lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassa, pangakontode ja lühiajaliste kuni 3-kuulise tähtajaga pangadeposiitide saldosid.

Finantsvarad

Klassifitseerimine

Elering klassifitseerib finantsvarad järgmistesse mõõtmiskategooriatesse:

- need, mida kajastatakse õiglasest väärtuses (kas muutusega läbi koondkasumiaruande või muutusega läbi kasumiaruande),
- need, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksimumuses.

Klassifitseerimine sõltub Eleringi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning rahavoogude lepingulistest tingimustest.

Arvele võtmine ja kajastamise lõpetamine

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval ehk kuupäeval, millal Elering võtab endale vara ostmise või müümise kohustuse.

Finantsvarade kajastamine lõpetatakse, kui õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõpevad või antakse üle ja Elering annab üle sisuliselt kõik riskid ja hüved.

Mõõtmine

Finantsvarad kajastatakse esmasel arvele võtmisel õiglasest väärtuses, millele on lisatud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantsvara omandamisega, välja arvatud finantsvarade puhul, mida kajastatakse õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastavate finantsvarade tehingutasud kajastatakse kuluna kasumiaruandes.

Võlainstrumendid. Võlainstrumentide edasine kajastamine sõltub Eleringi ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning finantsvara lepingulistest rahavoogudest. Eleringi kõik võlainstrumendid on klassifitseeritud korrigeeritud soetusmaksimumuse mõõtmiskategooriasse.

Varad, mida hoitakse lepinguliste rahavoogude kogumiseks ning mille rahavood on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intress, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksimumuses. Nendest varadest saadav intressitulu kajastatakse finantstuludes sisemise intressimäära meetodil. Kajastamise lõpetamisel kajastatakse saadud kasum või kahjum kasumiaruandes muudes tuludes/kuludes. Valuutakursi kasumid ja kahjumid ning krediidikahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi ridadel.

Seisuga 31. detsember 2021 ja 31. detsember 2020 olid järgnevad Eleringi finantsvarad klassifitseeritud selles kategoorias:

- nõuded ostjate vastu,
- pangadeposiidid,
- raha ja raha ekvivalendid.

Omakapitalinstrumendid. Elering kajastab omakapitaliinstrumendid õiglasest väärtuses. Kui Elering on võtnud vastu pöördumatu otsuse kajastada mitte-kauplemise eesmärgil hoitavate omakapitaliinstrumentide õiglase väärtuse muutused läbi koondkasumiaruande, siis ei ole võimalik omakapitali instrumendi kajastamise lõpetamisel õiglase väärtuse muutuseid ümber klassifitseerida ning kajastada läbi kasumiaruande. Sellistelt investeeringutelt saadud dividendid kajastatakse jätkuval kasumiaruandes real muud tulud, kui Eleringil on tekkinud dividendide saamise õigus.

Õiglasest väärtuses muutustega läbi kasumiaruande mõõdetud omakapitaliinstrumentidest saadud kasum või kahjum kajastatakse kasumiaruandes real muu tulu/kulu. Õiglasest väärtuses läbi muu koondkasumiaruande kajastatud omakapitaliinstrumentide allahindluseid (ning allahindluse tühistamisi) ei kajastata eraldi õiglase väärtuse muutusest.

Järgnevad Eleringi omakapitaliinstrumendid on kajastatud õiglasest väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande:

- Nord Pool AS (kuni 2016. a Nord Pool Spot) aktsiad. Norras registreeritud Nord Pool AS grupi tegevusalaks on peamiselt elektribörside korraldus Põhjamaades, Suurbritannias ning Baltikumis. Investeering tehti pikaajalise strateegilise eesmärgiga osalemaks Põhja-Balti regiooni elektriturust arengut puudutavate otsuste tegemisel. Kuna aktsiad ei ole soetatud kauplemiseks, siis juhtkond on otsustanud kajastada aktsiaid õiglasest väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande. 2020. aasta detsembris võttis Eleringi nõukogu vastu otsuse müüa kõik Eleringi omandis olevad aktsiad. Allahindlus tehti aktsiate neto müügihinnani. Allahindluse summa 1 001 tuhat eurot kajastati 2020. aasta koondkasumiaruandes ja 46 tuhat eurot 2019. aasta koondkasumiaruandes. Aktsiad müüdi 2021. aastal ning ümberhindluse reserv kanti maha jaotamata kasumisse.

Väärtuse langus

Elering hindab korrigeeritud soetusmaksumuses kajastavate võlainstrumentide oodatavat krediidi-kahjumit tuleviku informatsiooni baasil. Rakendatav väärtuse languse meetodika sõltub sellest, kas krediidirisk on oluliselt suurenenud.

Eeldatava krediidikahju mõõtmine võtab arvesse: (i) erapooletut ja tõenäosusega kaalutud summat, mille määramisel hinnatakse mitmeid võimalikke erinevaid tulemusi, (ii) raha ajaväärtust ja (iii) aruande perioodi

lõpus ilma liigsete kulude või pingutusteta kättesaadavat mõistlikku ja põhjendatud informatsiooni minemikus toimunud sündmuste, praeguste tingimuste ja tulevaste majandustingimuste prognooside kohta.

Nõuetele ostjate vastu rakendab Elering IFRS 9 järgi lubatud lihtsustatud lähenemist ning arvestab nõuete allahindlust nõuete pikkuse oodatava krediidikahjumina nõuete esmasel kajastamisel. Elering kasutab allahindluste maatriksit, kus allahindlus arvutatakse nõuetele lähtudes erinevatest aegumiste perioodidest.

Investeeringureitinguga raha ja raha ekvivalentide ja pangadeposiitide osas on hinnatud, et krediidirisk ei ole märkimisväärselt suurenenud.

Ettemaksed. Ettemaksed kajastatakse soetusmaksumus, millest on maha arvatud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Ettemakse liigitatakse pikaajaliseks, kui ettemaksega seotud kaupu või teenuseid saadakse pikema kui üheaastase perioodi jooksul või kui ettemakse on seotud varaga, mida liigitatakse pikaajaliseks esmasel arvelevõtmisel. Varade omandamisega seotud ettemaksed klassifitseeritakse ümber vara soetusmaksumuseks siis, kui Elering on saavutanud vara üle kontrolli ja on tõenäoline, et Elering saab vara kasutamisest tulevast majanduslikku kasu. Muud ettemaksed kajastatakse kasumiaruandes kuluna siis, kui ettemaksetega seotud kaubad või teenused on kätte saadud. Juhul, kui esineb märke selle kohta, et ettemaksega seotud varasid, kaupu või teenuseid ei saada kätte, hinnatakse ettemakse alla ja sellega seotud kahjum vara väärtuse langusest kajastatakse kasumiaruandes.

Varud. Varud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumus, mis koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu, muid mitetagastatavaid makse ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid. Varude kuluks kandmisel kasutatakse FIFO meetodit.

Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus. Neto realiseerimisväärtus leitakse, arvates tavapärasel äritegevuses kasutatavast hinnangulisest müügihinnast maha hinnangulised kulutused, mis on vajalikud toote müügivalmidusse viimiseks ja müügi sooritamiseks.

Materiaalne põhivara. Materiaalse põhivarana käsitatakse materiaalsel vara, mida kasutatakse äritegevuses ning mille eeldatav kasulik tööiga on üle ühe aasta. Materiaalsel põhivara kajastatakse jääkväärtuses, mis on saadud vara ajaloolise soetusmaksumuse vähendamisel akumulieeritud kulumi ja väärtuse languse võrra. Vara ajalooline soetusmaksumus sisaldab kulutusi, mis on otseselt seotud vara omandamisega. Ostetud põhivara soetusmaksumus sisaldab lisaks ostuhinnale ka kulutusi transpordile ja paigaldamisele ning muid soetuse ja kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekuid. Soetusmaksumus sisaldab ka laenukasutuse kulutusi, mis on tekkinud vara soetamisega otseselt seotud või üldistelt võlakohustustelt, mis finantseerivad kriteeriumitele vastavate varade ehitust.

Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimist alustatakse hetkest, kui on tekkinud laenukasutuse kulutusi ja varaga seotud kulutusi ning vara valmistamist on alustatud. Laenukasutuse kulutuste kapitaliseerimine lõpetatakse hetkest, mil vara on valmis või selle kasutamine on pikemaks ajaks peatatud.

Hilisemad kulutused lisatakse vara bilansilisele maksumusele või kajastatakse vajadusel eraldiseisva varana ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara kriteeriumitele. Asendatud komponendi jääkväärtus kantakse maha. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna kasumiaruandes nende tekkimise perioodil.

Kui materiaalne põhivara koosneb oluliselt erineva kasuliku tööeaga koostisosadest, võetakse osad arvele iseseisvate põhivaraobjektidena.

Materiaalse põhivara kajastamiskriteeriumitele vastavate maa kasutusõiguste eest tehtud maksed kajastatakse materiaalse põhivarana. Maa kasutusõiguste kulutused amortiseeritakse lepinguperioodi jooksul, mis ei ületa 99 aastat.

Maad ei amortiseerita. Muude materiaalse põhivara objektide kulumi arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit, et kajastada soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahet kuluna varade hinnanguliste eluigade jooksul:

	<i>Kasulik eluiga aastates</i>
Ehitised	25–40
Rajatised – elektriliinid, gaasitrassid	30–60
Masinad ja seadmed – elektriülekandeseadmed, gaasi seadmed	7–40
Muu materiaalne põhivara	3–20
Maa kasutusõigused	99

Põhivara eeldatavat kasulikku eluiga inventeeritakse aastainventuuri käigus, hilisemate kulutuste arvele võtmisel ja oluliste muutuste korral arenguplaanides. Kui vara hinnanguline kasulik eluiga erineb oluliselt eelnevalt kehtestatust, kajastatakse see raamatupidamisliku hinnangu muutusena, muutes vara järelejäänud kasulikku eluiga, mille tulemusena muutub järgmistel perioodidel varale arvestatav kulum.

Varaobjekti lõppväärtus on hinnanguline summa, mida Elering saaks praegu vara realiseerimisest, millest on maha arvatud vara realiseerimisega seotud müügikulud, juhul kui vara oleks nii vana ja sellises olukorras, nagu ta on eeldatavasti oma kasuliku eluea lõpus. Varade lõppväärtusi ja kasulikke eluigasiid vaadatakse üle ja vajadusel korrigeeritakse igal bilansipäeval.

Müügist ja mahakandmisest saadavad kasumid ja kahjumid, mis leitakse müügist saadud tulu ja vara jääkväärtuse vahena, kajastatakse kasumiaruandes kirjel „Muud äritulud“ või „Muud ärikulud“.

Immateriaalne põhivara. Immateriaalset põhivara kajastatakse finantsseisundi aruandes ainult juhul, kui on täidetud järgmised tingimused:

- varaobjekt on Eleringi poolt kontrollitav;
- on tõenäoline, et Elering saab objekti kasutamisest tulevikus tulu;
- objekti soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav.

Immateriaalne põhivara võetakse esmalt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara otstarbekohasesse seisundisse viimiseks, ning laenukasutuse kulutustest, mis on seotud varadega, mille kasutusvalmidusse viimine vältab pikema perioodi jooksul. Pärast esmast arvele võtmist kajastatakse immateriaalset põhivara soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Omandatud tarkvara litsentse kapitaliseeritakse nende omandamiseks ja tööseisundisse viimiseks tehtud kulutuste põhjal.

Immateriaalseid põhivarasid amortiseeritakse lineaarsel meetodil nende kasulike eluigade jooksul:

Kasulikud eluead aastates

Tarkvara litsentsid	3–5

Väärtuse languse korral hinnatakse immateriaalse põhivara jääkmaksumus alla kasutusväärtuseni või õiglase väärtuseni, millest on arvatud maha müügikulutused, olenevalt kumb on kõrgem.

Mittefinantsvarade väärtuse langus. Maa ja amortiseeritavate varade puhul hinnatakse väärtuse langust juhul, kui teatud sündmused või muutused olukorras viitavad sellele, et kaetav väärtus võib olla langenud alla jääkmaksumuse. Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas, mille võrra vara jääkmaksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on kas vara õiglane väärtus, millest on maha arvatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, olenevalt kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil grupeeritakse varad madalamal tasemel, mille puhul on võimalik eristada rahavoogusid (raha genereerivad üksused). Kord alla hinnatud mittefinantsvarade puhul tuleb igal järgmisel aruandekuupäeval hinnata, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud.

Rendilepingud.

Rendilepingud on lepingud, millega antakse üle õigus mingi vara kasutamist teatud ajavahemikul tasu eest kontrollida. Selliste lepingute puhul nõuab IFRS16 rentnikult kasutusõiguse alusel kasutatava vara ja rendikohustuse kajastamist. Kasutusõiguse alusel kasutatavat vara amortiseeritakse ja kohustuse pealt arvestatakse intressi. Erandina on rendilepingud, mille rendiperiood on 12 kuud või lühem ja ei sisalda ostuoptsoone ja rendilepingud, mille alusvara väärtus on madal (väheolulised rendilepingud). Selliste lepingute tasutud kasutusrendimakseid kajastatakse kasumiaruandes lineaarselt rendiperioodi jooksul. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega ehk rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Finantskohustused. Finantskohustused liigitatakse järgmistesse kategooriatesse: (a) kauplemiseesmärgil hoitavad, mis hõlmab ka tuletisinstrumente ja (b) muud finantskohustused. Eleringil on ainult „Muude finantskohustuste“ kategoorias olevaid finantskohustusi.

Muud finantskohustused võetakse esmalt arvele nende õiglasest väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulutused, ning kajastatakse hiljem korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse finantsseisundi aruandes maksmisele kuuluvas summas. Pikaajalisi kohustusi kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Soetusmaksumuse ja lunastusmaksumuse vahe kajastatakse kasumiaruandes intressikuluna laenukohustuste lepinguperioodi jooksul, kasutades sisemise intressimäära meetodit. Tingimustele vastavate varade laenukasutuse kulutused kapitaliseeritakse varade soetusmaksumusse.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteist kuu jooksul alates bilansipäevast või kui Eleringil ei ole tingimusteta õigust kohustuse tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansipäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal on õigus tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu ning see õigus on selgunud bilansipäevaks.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused. Eraldised kohustuste või kulude katteks on mittefinantskohustused, mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad. Neid kajastatakse tekkepõhiselt siis, kui Eleringil on minevikus aset leidnud sündmusest tulenev (juriidiline või faktiline) kohustus ja on tõenäoline, et selle kohustuse täitmine nõuab majanduslikke hüvesid sisaldavatest ressurssidest loobumist ning kohustuse summa on usaldusväärselt hinnatav.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustused, mis tulenevad minevikus aset leidnud sündmusest ja mille realiseerumine ei ole tõenäoline või mille suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärtusega mõõta, on avalikustatud raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena.

Arendusväljaminekud. Arendusväljaminekud on kulutused, mida tehakse uurimistulemuste raken-damisel uute konkreetsete toodete või protsesside väljatöötamiseks. Arendusväljaminekuid kapitali-seeritakse juhul, kui on täidetud kõik IAS 38-s esitatud kajastamiskriteeriumid. Kapitaliseeritud aren-dusväljaminekuid amortiseeritakse toodete eeldatava kasutamisperioodi jooksul. Uuringutega seotud kulutusi, mida tehakse uue teadusliku või tehnilise informatsiooni kogumiseks ei kapitaliseerita.

Aktiivkapital. Eleringil puuduvad eelisaktsiad. Lisakulutused, mis on otseselt omistatavad uute akt-siate emiteerimiseks, kajastatakse omakapitali vähendamisenä. Kui saadud tasu õiglane väärtus on suurem kui nominaalväärtus, kajastatakse see vahe ülekursina omakapitalis.

Dividendid. Dividende kajastatakse kohustusena ja nad arvatakse maha omakapitalist perioodil, mil need kuulutatakse välja ja kiidetakse heaks. Dividendid, mis kuulutatakse välja pärast bilansipäeva ja enne raamatupidamise aastaaruande avaldamist, avalikustatakse aastaaruande lisades.

Kohustuslik reservkapital. Vastavalt äriseadustikule on moodustatud kohustuslik reservkapital. Reservkapital moodustatakse iga-aastastest puhaskasumi eraldistest. Igal majandusaastal tuleb re-servkapitali kanda vähemalt 1/20 puhaskasumist, kuni reservkapital moodustab 1/10 aktsiakapitalist. Reservkapitali võib kasutada kahjumi katmiseks, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapita-list ei või teha väljamakseid aktsionäridele.

Tulude arvestus

Tulude arvestus. Müügitulu on tulu, mis tekib Eleringi tavapärase äritegevuse käigus. Müügitulu kajas-tatakse tehinguhinnas. Tehinguhind on kogutasu, mida Eleringil on õigus saada lubatud kaupade või teenuste kliendile üleandmise eest ja millest on maha arvatud kolmandate isikute nimel kogutavad summad. Elering kajastab müügitulu siis, kui kontroll kauba või teenuse üle antakse üle kliendile.

Elektri ülekandeteenus. Elering mõõdab ülekantud elektri koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud elektri mahtude ning reguleeritud ülekandetariifide alusel arvutatakse ülekandeteenuse maksumus. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioo-dil, millal teenuseid osutatakse.

Gaasi ülekandeteenus. Elering mõõdab ülekantud gaasi koguseid kaugloetavate arvestitega klientide liitumispunktides. Nendes punktides ülekantud gaasi koguste ning reguleeritud ülekandetariifide alusel arvutatakse ülekandeteenuse maksumus. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Elektri bilansiteenus. Elering koostab igatunniselt Eesti elektrisüsteemi elektribilansi, mis koosneb Eleringi enda ning Eleringiga bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite elektribilanssidest kilovatt-tundides (kWh). Elektribilansid koostakse Eleringi enda ning jaotusvõrguettevõtjatelt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemissperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik

elektri tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud elektri koguseid, müüb Elering bilansihalduritele puudujääva energia. Kauplemisperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Elering bilansihalduritelt ülejääva elektri. Bilansenergia ostu- ja müügihinnad arvutab Elering igaks kauplemisperioodiks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud metoodika alusel. Elering käsitleb ennast bilansenergia müües teenuse põhiosutajana, kuna Elering on vastutav Eesti elektribilansi tasakaalus hoidmise eest. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Gaasi bilansiteenus. Elering koostab igapäevaselt Eesti gaasisüsteemi bilansi, mis koosneb Eleringi enda ning Eleringiga bilansilepingu sõlminud bilansihaldurite gaasibilanssidest kilovatt-tundides (kWh). Gaasibilansid koostakse Eleringi enda ning jaotusvõrguettevõtjatelt saadud mõõteandmete võrdlemisel bilansihaldurite bilansiplaanidega. Kauplemisperioodidel, mil bilansihaldurite bilansipiirkonnas tegelik gaasi tarbimine mõõteandmete alusel ületab nende bilansiplaanides esitatud koguseid, müüb Elering bilansihalduritele puudujääva gaasi. Kauplemisperioodidel, mil olukord on vastupidine, ostab Elering bilansihalduritelt ülejääva gaasi. Bilansigaasi ostu- ja müügihinnad arvutab Elering igaks kauplemisperioodiks Konkurentsiameti poolt heakskiidetud metoodika alusel. Elering käsitleb ennast bilansenergia müües teenuse põhiosutajana, kuna Elering on vastutav Eesti gaasibilansi tasakaalus hoidmise eest. Müügitulu teenuste osutamisest kajastatakse perioodil, millal teenuseid osutatakse.

Elektri põhivõrguettevõtjate vaheline piiriüleste transiidivoogude hüvitamise mehhanism. Põhivõrguettevõtjate vaheline hüvitamise mehhanism (ITC) on EL määruse nr 838/2010 kohaselt ette nähtud piiriüleste energiavoogude kompenseerimiseks, milles osalevad üle 30 Euroopa riigi põhivõrguettevõtjad. Mehhanism töötab selliselt, et Euroopa põhivõrguettevõtjad hüvitavad ITC fondi kaudu teistele põhivõrguettevõtjatele piiriülestest energiavoogudest põhjustatud lisakulud. Süsteemihaldur saab fondist hüvitist kui riiki on läbinud teiste riikide turuosaliste põhjustatud transiidivood ning maksab fondi juhul, kui vastav riik on aruandeperioodil eksportinud või importinud elektrit. Vastavat arvestust peetakse selleks volitatud administraatorite poolt Šveitsis, kes esitavad andmed mehhanismi liikmetele igakuiselt maksamisele kuuluvate netosummadena. Nimetatud netosummad kajastab Elering koondkasumiaruandes vastavalt sellele, kas tegu on netotuluga või netokuluga „Müügitulu“ lisas muude elektrivõrguteenuste hulgas või „Kaubad, toore, materjal ja teenused“ lisas muude kulude koosseisus.

Gaasi põhivõrguettevõtjate vaheline piiriüleste transiidivoogude hüvitamise mehhanism. 01. jaanuarist 2020 alustas tegevust Eesti ja Läti gaasisüsteeme ühendav gaasitsoon, mis tõi muudatused ka gaasivõrguga ülekandeteenuse pakkumise tasude osas. Seni on ülekandeteenuse eest tasu kogutud ainult ülekandesüsteemist väljuva gaasi mahu pealt ning ülekandeteenuse tasu maksjad on olnud võrgulepingute alusel ülekandevõrguga ühendatud kliendid, enamasti jaotusvõrgud. Alates jaanuarist liigub osa ülekandeteenuse tasudest gaasivõrgu sisendpunktidesse. Sellised sisendpunktide tasud on ühtlustatud kolmes riigis: Eestis, Soomes ja Lätis. See tähendab, et turuosalise vaatest on gaasi sisetamine Soome, Eesti või Läti sisendpunktidest võrdse kuluga ning gaasi liikumine kolme riigi siseselt toimub ilma täiendavate ülekandetasudeta. Tagamaks ülekandetulude sõltumatuse turuosaliste poolt eelistatud sisendpunktist, sõlmisid Eesti, Soome ja Läti põhivõrguettevõtjad omavahelise kompensatsioonilepingu (gaasi ITC). Kompensatsioonileping sätestab, et kolme riigi sisendpunktidest kogutud

ülekanDETulu kuulub omavahelisele jaotamisele proportsionaalselt riigi gaasitarbimisega. See tagab põhivõrguettevõtjate sisendtulude suhtelise stabiilsuse olenemata sellest, millist sisendpunkti gaasiturgingil konkreetsel ajaperioodil eelistab. Nimetatud summad kajastab Elering koondkasumiaruandes netotuluna „Müügitulu“ lisas muude gaasivõrguteenuste hulgas.

Liitumistasude kajastamine. Elektrivõrguga liitumisel peavad kliendid tasuma liitumistasu, mille määramise aluseks on võrguga liitumiseks ehitatavale infrastruktuurile tehtavad tegelikud kulutused. Juhatus on jõudnud järeldusele, et liitumistasud ei kujuta endast võrguteenuse osutamisest eraldiseisvat teostamiskohustust ja seega ei kajastata müügitulu liitumistasudelt kohe. Klientidelt saadud liitumistasud kajastatakse lepingulise kohustusena ja kajastatakse ühtlaselt tuluna kliendisuhete hinnangulise kestvuse jooksul, milleks on 25 aastat.

Intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Ülekoormustulu. Olukordades, kus riikidevaheliseks elektriülekanDEks on turuosalistelt soove rohkem kui on tehniliselt võimalik elektrit üle kanda, müüakse piiriülese elektri ülekanDEõigusi vastavatel oksjonitel. Kõigi oksjonitulude jagamisel on kasutusel printsiiP, mille kohaselt 50% neto oksjonituludest kuulub kummagi riigi põhivõrguettevõtjale. Oksjonite liigid on:

1. Järgmise päeva turu oksjonitulu on sisuliselt elektribörsi Nord Pool Eesti ja naaberhinnapiirkondade börsihindade vahe igal tunnil. Elektribörs kogub oma kauplemismehhanismi kaudu nimetatud hinnavahe ja kannab selle üle vastavatele põhivõrguettevõtjatele.
2. Pikaajalise ülekanDEVõimsuse oksjon, mille eesmärgiks on ülekanDEVõimsuse puudujäägist tuleneva piirkondadevahelise hinnariski maandamine. Eesti ja Läti süsteemihaldurid Elering AS ja AS „Augstsprieguma tikls“ pakuvad rahalist ülekanDEõigust optiooni kujul FTR- Forward Transmission Rights (kuni 31.12.2018 PTR – Physical Transmission Right) aasta, kvartali ja kuu ette. FTR ostnud turuosalistel on õigus samas mahus järgmise-päeva turu (vt. p.1) tunnioksjoni tulule. Oksjoneid korraldab ja tulu jaotab süsteemihaldurite volitusel üleeuroopaline ühtne jaotamiskeskond (Single Allocation Platform – SAP), mida opereerib Joint Allocation Office (JAO). Vastavalt regulaatorite otsusele Soome piiril pikaajalisi oksjoneid 2021. ja 2020. aastal ettenähtud ei ole.

Järgmise päeva turu ja FTR (kuni 31.12.2018 PTR) oksjonitelt laekunud tulude netosumma kajastamisel võetakse arvesse EL määruse 714/2009 artikkel 16 nõudeid, mille kohaselt tuleb ülekoormustulu kasutada eelkõige uute riikidevaheliste ühendusvõimsuste ehitamiseks ja jaotatud ülekanDEVõimsuse tegeliku kättesaadavuse tagamiseks. Kui nendel eesmärkidel ei ole võimalik saadud tulu kasutada, võetakse tulu arvesse võrguteenuse tariifi vähendamisel.

Kui saadud tulu kasutatakse uute ühendusvõimsuste ehitamiseks, kajastatakse seda analoogselt sihtfinantseerimisega algselt bilansis edasilükkunud tuluna, mis hiljem amortiseeritakse tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul. Kui saadud tulu kasutatakse tariifide vähendamiseks, kajastatakse tulu

ülekoormuse tekkimise perioodis ehk perioodis, mil ettevõttel tekkis nõudeõigus järgmise päeva turu ja FTR oksjonitel tekkiva netotulu osas. Alates 1.07.2014 kasutab Elering saadud tulu ainult uute ühendusvõimsuste ehitamiseks. Vt lisa 3.

Sihtfinantseerimine. Sihtfinantseerimine võetakse arvele selle õiglasest väärtusest, kui eksisteerib piisav kindlus, et Elering vastab sihtfinantseerimisega seotud tingimustele ning sihtfinantseerimine leiab aset. Kulude kompenseerimiseks ette nähtud sihtfinantseerimise tulu kajastatakse vastavate kulude kajastamise perioodil.

Varade sihtfinantseerimist kajastatakse finantsseisundi aruandes brutomeetodil, mille kohaselt võetakse vara üles selle soetusmaksumuses. Juhul kui sihtfinantseerimine on saadud mitterahalise vara üleandmise teel, siis kajastatakse sihtfinantseerimine õiglasest väärtusest. Saadud sihtfinantseerimine võetakse arvele kohustusena kui edasilükkunud tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Toetused elektritootjatele. Vastavalt seadusele peab Elering osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate elektritootjate (eelkõige taastuvaid energiaallikaid kasutavate elektrijaamade) toetamise skeemis. Elering kogub toetusi tarbijatelt ning jaotusvõrguettevõtjatelt ja maksab need tingimustele vastavatele elektritootjatele välja.

Vastavalt regulatsioonile koostab Elering hinnangu toetuste suuruse kohta järgmise kalendriaasta jooksul, lähtudes hinnangutest, millised on nende tootjate poolt toodetava elektri hulk ning milline on lõpptarbijatele osutatavate võrguteenuste maht Eestis. Elering kasutab seda hinnangut, et määrata järgmise kalendriaasta toetusesumma tarbitava võrguteenuse ühe kWh (kilovatt-tunni) kohta, võttes arvesse ka erinevused prognoositud ja tegelike makstud toetuste summade vahel eelmisel perioodil (novembrist oktoobrini), ülelaekunud summalt teenitud intressi või alalaekunud summalt tasutud intressi ning toetuste haldamiseks tehtavaid põhjendatud kulutusi.

Erinevatel põhjustel erineb klientidelt saadud taastuenergia tasu alati väljamakstud toetuste summast. Väljamakstavast summast rohkem või vähem kogutud tasude summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Need saldod võetakse arvesse järgmise perioodi tasumäära arvestamisel, nagu eelpool kirjeldatud. Toetuste kogumine ja maksmine ei mõjuta oluliselt Eleringi koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 13.

Toetused biogaasi tootjatele. Vastavalt seadusele peab Elering osalema seaduses sätestatud tingimustele vastavate biogaasi tootjate toetamise skeemis. Biogaasi toetused kompenseerib Eleringile Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium. Elering kui süsteemihaldur organiseerib biogaasi tootjatega lepingute sõlmimist, toetuste kasutamise järelevalvet ja toetuste väljamaksmist.

Lepingu elluviimiseks vajalike tegevuste rahastamine toimub ettemaksena Eleringi poolt esitatud kvartaalsete kulude prognoosi alusel. Erinevatel põhjustel erineb biogaasi tootjatelt saadud tegelike kulude summad kulude prognoosist. Saadud ettemakse summast rohkem või vähem väljamakstavad toetuse summad kajastatakse bilansis kas real „Võlad tarnijatele ja muud võlad“ (ülejäägi korral) või real „Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“ (puudujäägi korral). Toetuste kogumine ja maksmine ei mõjuta oluliselt Eleringi koondkasumit. Vaata ka lisa 8 ja 13.

Hüvitised töötajatele. Töötajate lühiajalised hüvitised hõlmavad palka ja sotsiaalmakse, töölepingu ajutise peatumisega seotud hüvitisi (puhkusetasud või muud seesugused tasud). Need hüvitised kajastatakse kasumiaruandes sellel aastal, mil Eleringi töötajad osutasid nendega seotud teenuseid. Bilansipäevaks tasumata summad kajastatakse kohustusena.

Kui aruandeperioodi jooksul on töötaja osutanud teenuseid, mille vastutasuks on põhjust eeldada hüvitise maksmist, moodustab Elering prognoositava hüvitiste summa ulatuses kohustuse (viitvõla), millest arvatakse maha kõik juba tasutud summad.

Maksustamine. Eestis kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis Eleringi aruandeaasta kasumit. Tulumaksu makstakse dividendidelt, erisoodustustelt, kingitustelt, annetustelt, vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud väljamaksetelt ning siirdehinna korrigeerimistelt.

Dividendidena jaotatud kasumi maksumääraks on 20/80. Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta. Dividendide väljamaksmisega kaasnevat tulumaksu kajastatakse kohustusena ja kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Tulumaksu tasumise kohustus tekib dividendide väljamaksele järgneva kuu 10. kuupäeval.

Maksustamissüsteemi omapärast lähtuvalt ei teki Eestis registreeritud ettevõtetel erinevusi vara maksumäärade ja bilansiliste jääkväärtuste vahel ning sellest tulenevalt ka edasilükkunud tulumaksunõudeid ega -kohustusi. Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust, mis tekiks jaotamata kasumit dividendide väljamaksmisel. Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisis 15.

Maksumäärad.

Aastal 2021 kehtisid järgmised maksumäärad:

Maks	Maksumäär
Sotsiaalmaks	33% töötajatele tehtud väljamaksetelt ja erisoodustustelt
Töötuskindlustusmaks	0,8% töötajatele tehtud väljamaksetelt
Erisoodustuste tulumaks	20/80 töötajatele tehtud erisoodustustelt
Maamaks	1,0–2,5% maa maksustatavalt väärtuselt aastas
Aktsiisimaks elektrilt	1 eurot/MWh elektrienergia kohta (kuni 30.04.2020: 4,47 eurot/MWh)
Aktsiisimaks gaasilt	40 eurot/tuhat m ³ (kuni 30.04.2020: 79,14 eurot/tuhat m ³)
Ettevõtja tulumaks ettevõtlusega mitteseotud kuludelt	20/80 ettevõtlusega mitteseotud kuludelt

Lisa 3. Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused

Elering kasutab hinnanguid ja eeldusi, mis mõjutavad raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summasid ning varade ja kohustuste bilansilist maksumust järgmisel majandusaastal. Hinnanguid ja eeldusi vaadatakse pidevalt üle ja need põhinevad juhtkonna kogemusel ja muudel teguritel, kaasa arvatud eeldatavatel tulevastel sündmustel, mida peetakse mõistlikuks antud olukorras. Lisaks hinnangutele kasutab juhtkond eeldusi ka arvestuspõhimõtete rakendamise protsessis. Eeldused, millel on kõige olulisem mõju raamatupidamise aastaaruandes kajastatud summadele, ja hinnangud, mis võivad põhjustada olulisi korrigeerimisi varade ja kohustuste bilansilises maksumuses järgmisel majandusaastal, hõlmavad:

Materiaalse põhivara kasulikud eluead. Materiaalse põhivara (lisa 10) objektide hinnangulised kasulikud eluead põhinevad juhtkonna hinnangutel vara kasutamise perioodi kohta. Majanduslike eluigade hinnang põhineb ajaloolisel kogemusel ning võtab arvesse kasutatavust äritegevuses ja varade füüsilist seisundit. Aruandeaastal oli materiaalse vara kulum 42 403 tuhat eurot (2020: 38 032 tuhat eurot). Kui amortisatsioonimäärasid suurendatakse/vähendatakse 10% võrra, suureneks/väheneks amortisatsioonikulu aastas 4 240 tuhande euro (2020: 3 803 tuhat eurot) võrra.

Ülekoormustulu kajastamine. Vastavalt lisa 2 kirjeldatud arvestuspõhimõttele sõltub ülekoormustulu kajastamine sellest, kummal EL määruse 714/2009 artiklis 16 toodud eesmärgil saadud tulu tulevikus kasutatakse - kas uute ülekandevõimsuste ehitamiseks (sel juhul kajastatakse seda tulevaste perioodide tuluna kuni ehituse lõpuleviimiseni) või võrgutariifide jooksvaks vähendamiseks (sel juhul kajastatakse tulu kasumiaruandes). Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine nõuab juhtkonna hinnangute tegemist. Juhtkond on hinnanud, et alates 1. juulist 2014 kasutatakse saadud ülekoormustulu uute ühendusvõimsuste ehitamiseks. 2021. aastal tekkinud ülekoormustulu summas 65 232 tuhat eurot (2020. a 25 320 tuhat eurot) on kajastatud tulevaste perioodide tuluna (lisa 14). Alates 1. juulist 2014 kogutud summasid kasutatakse ülepiirilise ülekandevõimsuse suurendamise finantseerimiseks, näiteks Eesti ja Läti vahelise kolmanda elektri ülekandeliini ehitamiseks.

Lisa 4. Uued arvestuspõhimõtted

Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Eleringile kohustuslikuks alates 1. jaanuarist 2021:

„Viiteintressimäära (IBOR) reform“ – IFRS 9, IAS 39, IFRS 7, IFRS 4 ja IFRS 16 teise etapi muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2021 või hiljem algavatele aruandeperioodidele). Teise etapi muudatused käsitlevad reformide rakendamisest tulenevaid probleeme, sealhulgas ühe võrdlusmäära asendamist alternatiivse võrdusmääraga. Muudatused hõlmavad järgmiseid valdkondi:

- IBORi reformi tulemusel lepingupõhiste rahavoogude määramise aluse muutuste arvestamine: muudatus nõuab praktilise abinõuna korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud instrumentide, IBOR reformi tulemusel muutunud lepinguliste rahavoogude kajastamist läbi efektiivse intressimäära uuendamise vastavalt IFRS 9 paragrahvi B5.4.5 juhistele. Selle tulemusena ei kajastata kohe kasumit või kahjumit. Praktiline abinõu kohaldatakse ainult sellele muutusele ning uus alus on majanduslikult samaväärne eelmise alusega. IFRS 9 ajutist vabastust kasutavad kindlustusandjad peavad samuti rakendama praktilist abinõu. Lisaks on muudetud IFRS 16, et nõuda rendilevõtjatelt sarnase praktilise abinõu kasutamist rendilepingute muudatuste osas, mis muudavad tulevaste rendimaksete määramise alust IBOR reformi tulemusel.
- Esimese etapi vabastuse lõppkuupäev lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentidele riskimaandamissuhetes: Teise etapi muudatused nõuavad, et ettevõtted lõpetaksid edasiulatuvalt esimese etapi vabastuse kohaldamise lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentide suhtes varasemalt kui lepinguväliselt kehtestatud riskikomponentides on tehtud muudatused või kui riskimaandamissuhted on lõpetatud. Esimese etapi muudatuste lõppkuupäev riskikomponentide suhtes ei ole kindlaks määratud.
- Täiendavad ajutised erandid teatud riskimaandamisarvestuse nõuete kohaldamisest: Teise etapi muudatused kehtestavad mõned täiendavad ajutised vabastused IAS 39 ja IFRS 9 teatud riskimaandamisarvestuse nõuete kohaldamisest riskimaandamissuhete puhul, mida mõjutab otseselt IBORi reform.
- IBORi reformiga seotud täiendavad IFRS 7 avalikustamise nõuded: Muudatused nõuavad avalikustada: (i) kuidas ettevõtte juhib alternatiivsetele võrdlusmääradele üleminekut, ülemineku arengust ning sellest tulenevaid riske; (ii) kvantitatiivset teavet tuletisinstrumentide ja mitte-tuletisinstrumentide kohta, mille üleminek on tulemas jaotatuna olulise viiteintressimäära järgi; ja (iii) IBORi reformi tulemusel tekkinud riskijuhtimisstrateegia muudatuste kirjeldust.

Muudatus ei avaldanud olulist mõju Eleringi tulemustele ega Eleringi poolt avalikustatava informatsiooni ulatusele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 1. jaanuaril 2021 alanud aruandeaastal, ei olnud olulist mõju Eleringile.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Eleringile kohustuslikuks alates 1.01.2022 või hilisematel perioodidel ja mida Elering ei ole rakendanud ennetähtaegselt:

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajaliseks” - IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2022 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Piiratud ulatusega muudatused selgitavad, et kohustused liigitatakse kas lühiajalisteks või pikaajalisteks sõltuvalt aruandeperioodi lõpus kehtivatest õigustest. Kohustused on pikaajalised, kui ettevõttel on aruandeperioodi lõpus oluline õigus lükata edasi arveldust rohkem kui kaheteistkümneks kuuks. Juhised ei nõua enam sellisel juhul tingimusteta õigust. Juhtkonna kavatsus järgnevalt arvelduste edasilükkamise õigust kasutada või mitte ei mõjuta kohustuste liigitamist. Õigus edasilükkamiseks on olemas vaid siis, kui ettevõtte täidab aruandeperioodi lõpu seisuga asjakohased tingimused. Kohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui tingimust rikutakse aruandeperioodi lõpus või enne seda, isegi kui laenuandja nõustub pärast aruandeperioodi lõppu sellest tingimusest loobuma. Vastupidi, laen liigitatakse pikaajaliseks, kui laenulepingu eritingimusi rikutakse alles pärast aruandekuupäeva. Lisaks sisaldavad muudatused selgitust sellise võla liigitamise nõuete kohta, mida ettevõtte võib rahuldada, muutes seda omakapitaliks. 'Arveldus' on defineeritud kui kohustuse tasumine rahaga, muude majanduslikku kasu sisaldavate ressurssidega või ettevõtte enda omakapitaliinstrumentidega. Konverteeritavate instrumentide puhul, mida võib konverteerida omakapitaliks, on olemas erand, kuid ainult nende instrumentide puhul, kus vahetusõigus liigitatakse liitfinantsinstrumendi eraldi komponendina omakapitaliinstrumendis.

„Kohustuste liigitamine lühi- või pikaajalisteks, jõustumiskuupäeva edasilükkamine” - IAS 1 muudatused (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). IAS 1 muudatus kohustuste lühi- või pikaajaliseks liigitamise kohta anti välja 2020. aasta jaanuaris algse jõustumiskuupäevaga 1. jaanuar 2022. Kuid reageerides COVID-19 pandeemiale lükati jõustumiskuupäev ühe aasta võrra edasi, et anda ettevõtetele rohkem aega muudetud juhistest tulenevate liigituste muudatuste rakendamiseks.

IAS 8 muudatused: „Arvestushinnangute mõiste” (rakendub 1. jaanuaril 2023 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). IAS 8 muudatus selgitab, kuidas ettevõtted peavad eristama arvestuspõhimõtete muutuseid arvestushinnangute muutustest.

Elering hindab muudatuste mõju ebaoluliseks.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Eleringile.

Lisa 5. Finantsriskide juhtimine

Eleringis teostatakse riskijuhtimise funktsiooni vastavalt rahvusvaheliselt tunnustatud *Enterprise Risk Management Model*'i metoodikale, mis on välja töötatud Treadway komisjoni toetavate organisatsioonide komitee (COSO) poolt. Eleringi riske hinnatakse neljas kategoorias: strateegia-, tegevus-, finants-, ja väliste riskide suhtes. Finantsriskid hõlmavad tururiski (sh elektri ja gaasi hinna risk, valuutarisk, intressimäära risk), krediidiriski ja likviidsusriski. Finantsriskide juhtimise funktsiooni peamised eesmärgid on kehtestada riskidele avatud positsioonide piirmäärad ja seejärel tagada, et avatus riskidele jääb nende piirmäärade raamesse. Riskijuhtimist jälgitakse juhatuse tasemel ning tulemustest kantakse ette auditikomiteele. Eleringi finantsriske juhitakse Eleringi finantsosakonnas.

Alljärgnevas tabelis on toodud Eleringi finantsvarade ja finantskohustuste klassid vastavalt IFRS 9 mõõtmiskategooriatele:

Finantsvarad

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2021	31.12.2020
Finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses		
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	62 668	50 619
Lühiajalised deposiidid (lisa 7)	42 000	0
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	59 122	38 120
Kokku finantsvarad korrigeeritud soetusmaksumuses	163 790	88 739
Finantsvarad õiglases väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande		
Investeeringud omakapitaliinstrumentidesse (lisa 2)	0	899
Kokku finantsvarad õiglases väärtuses muutusega läbi koondkasumiaruande	0	899
Finantsvarad kokku	163 790	89 638

Finantskohustused

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2021	31.12.2020
Finantskohustused korrigeeritud soetusmaksumuses		
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	49 662	21 723
Võlakohustused (lisa 12)	324 105	334 300
Finantskohustused kokku	373 767	356 023

Krediidirisk

Elering on avatud krediidiriskile, mis seisneb selles, et finantsinstrumendi üks pool võib põhjustada finantskahju teisele poolele oma kohustuse täitmatajätmise tõttu. Avatus krediidiriskile tuleneb Eleringi müügitgevusest krediidingimustel ja vastaspooltega tehtavatest muudest tehingutest, mille tulemusena Elering kajastab finantsvarasid. Eleringi riskijuhtimise põhimõtete kohaselt on Eleringi lühiajaliselt vabu rahalisi vahendeid lubatud paigutada järgmistesse finantsinstrumentidesse: kriteeriumitele vastavate krediidasutuste üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Lühiajaliselt vabade rahaliste vahendite paigutamisel juhindutakse järgmistest printsiipidest: likviidsuse tagamine, kapitali säilitamine, intressitulu teenimine.

Krediidiriskile avatud finantsvarad olid bilansipäevadel järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2021</i>	<i>31.12.2020</i>
Raha ja raha ekvivalendid (lisa 7)	62 668	50 619
Lühiajalised deposiidid (lisa 7)	42 000	0
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded (lisa 8)	59 122	38 120
Finantsseisundi aruandes kajastatud varade avatus krediidiriskile kokku	163 790	88 739

Elering struktureerib enda poolt võetavat krediidiriski taset, kehtestades tehingupartneritele või tehingupartnerite rühmadele aktsepteeritavad riskipiirangud või abinõud krediidiriski maandamiseks. Elering on kehtestanud kriteeriumid krediidasutustele finantsvarade hoidmiseks. Nimetatud kriteeriumid sätestavad maksimaalsed lubatavad limiidid sõltuvana krediidasutuse krediidireitingust, kapitali adekvaatsusest ning omakapitalist. Krediidiriski taseme piirangud kinnitatakse regulaarselt juhtkonna poolt. Selliseid riske jälgitakse jooksvalt ning aruanne esitatakse juhatusele üks kord aastas.

Eleringi raamatupidamistalitus koostab laekumata nõuete aruande iganädalaselt ning esitab selle Eleringi finantsjuhile. Informatsioon krediidiriski kohta on avalikustatud lisa 8.

Oodatava krediidikahjumi mõõtmiseks rühmitatakse nõuded ostjatele lähtudes krediidiriski ühistest tunnustest ning aegumise perioodist. Oodatavad krediidikahjumi määrad põhinevad viimase 12 kuu kuni 31. detsember 2021 või vastavalt kuni 31. detsember 2020 maksedistsipliinil ning vastavatel perioodidel esinenud ajaloolistel krediidikahjumitel. Ajaloolised kahjumid on korrigeeritud eesmärgiga kajastada jooksvat ning tuleviku informatsiooni, mis puudutab makromajanduslikke faktoreid ning ostjate võimet nõuete maksmiseks. Elering on hinnanud, et SKP ja töötuse määr riikides, kus toimub selle kaupade ja teenuste müük, on kõige relevantsemad näitajad ning korrigeerib vastavalt ajaloolisi kahjumäärasid, lähtudes nende näitajate oodatavast muutusest.

Ülevalpool kirjeldatud põhimõtete alusel nõuete allahindlus 31. detsembri 2021 ja 31. detsember 2020 seisuga oli ebaoluline. Kuigi raha ja raha ekvivalendid ja pangadeposiidid kuuluvad samuti IFRS 9 oodatava krediidikahjumi mudeli alla, siis tuvastatud väärtuse langus oli ebaoluline 31. detsembri 2021 ja 31. detsembri 2020 seisuga.

Krediidiriski kontsentratsioon. Elering on avatud krediidiriski kontsentratsioonile. Juhtkond jälgib ja avalikustab krediidiriski kontsentratsiooni aruannete põhjal, kus on loetletud riskid seoses vastaspoollega, mille puhul nõuete saldode kogusumma ületab 5% Eleringi omakapitalist. Seisuga 31.12.2021 oli Eleringil üks vastaspool (31.12.2020: üks vastaspool), mille puhul nõuete saldode kogusumma oli 21 528 tuhat eurot (31.12.2020: 19 646 tuhat eurot) ehk 39% ostjate laekumata arvetest (31.12.2020: 63%). Nii 2021 kui ka 2020 oli kõige suurema nõuete summaga vastaspooleks 100% riigile kuuluva grupi tütarfirma, mis on loomuliku monopolina tegutsev elektri jaotusvõrguettevõtja. Seega ei pea juhatuse krediidiriski kontsentratsioonist tulenevaid riske kuigi olulisteks.

Raha on paigutatud kuute pankka. Informatsioon pankade krediidireitingute kohta on toodud lisa 7.

Tururisk

Elering on avatud tururiskile. Tururisk tuleneb peamiselt elektri hinna muutusest, avatud positsioonidest välisvaluutades ning intressikandvates varades ja kohustustes. Juhtkond kehtestab aktsepteeritavate avatud positsioonide piirmäärad, mida jälgitakse igapäevaselt. Selle meetodi kasutamine ei välista aga täielikult kahjumeid, vaid ainult piirab nende maksimaalset ulatust.

Sensitiivsus allpool loetletud tururiskide suhtes põhineb ühe teguri muutusel, eeldades, et kõik ülejäänud tegurid jäävad konstantseks. Praktikas on see ebatõenäoline ja muutused mõnedes tegurites võivad olla omavahel seotud, näiteks intressimäära muutused ja valuutakursside muutused.

Elektri hinnarisk. Elering ostab elektrit võrgukadude kompenseerimiseks peamiselt elektribörsilt. Võrgutasude arvutamisel kasutatakse eelmise perioodi keskmist elektri börsihinda. Olukorras, kus börsihind erineb tariifide arvutamisel kasutatust, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Eleringi hinnangul võib antud risk põhjustada küll kasumi kõikumist lühiajaliselt, kuid siiski ei ohusta ühingu jätkusuutlikkust. Seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente.

Gaasi hinnarisk. Elering ostab gaasi võrgukadude kompenseerimiseks. Olukorras, kus võrgutariifide arvutamisel eeldatud gaasi hind erineb tegelikust hinnast, ei kompenseerita vahet järgmisel tariifiperioodil. Tulemuseks on olukord, kus gaasi hinna muutudes võib Elering saada kasu või kahju gaasi ostul lühiajalises perspektiivis. Eleringi hinnangul ei ole risk võimaliku kahju tekitamiseks suur ja seetõttu ei ole selle riski maandamiseks kasutatud finantsinstrumente.

Valuutarisk. Valuutarisk on risk, et finantsinstrumentide õiglase väärtus või rahavood kõiguvad tulevikus vahetuskursi muutuste tõttu. Kuna enamike Eleringi tehingute ja saldode alusvaluutaks on euro,

ei ole Elering avatud olulisele valuutariskile. Eleringis on seatud eraldi piirmäärad avatud valuutapositsioonidele sõltuvalt valuutast ning kestvusest. Tehingud muudes valuutades on ebaolulise suurusega: seisuga 31.12.2021 kui ka 31.12.2020 ei olnud Eleringil finantsinstrumente muudes valuutades.

Intressimäär risk. Muutuva intressimääraga finantsinstrumendid tekitavad Eleringile rahavoogude intressimäär riski, st riski, et turuintressimäärade suurenedes kasvavad Eleringi intressikulud. Samas, lühiajaliste deposiitide puhul mõjutab turuintressimäärade muutus Eleringi intressitulu vabade vahendite investeerimisel uutesse deposiitidesse. Elering on seadnud minimaalseks fikseeritud intressiga võlakohustuste piirmääraks 50% kõigist võlakohustustest. Elering on teataval määral kaitstud intressimäärade muutuse vastu tänu sellele, et vastavalt regulatsioonile arvestatakse tariifide arvutamisel viimase viie aasta turu keskmist intressimäärat. Kuna Elering ei kajasta intressikandvaid finantsinstrumente õiglasel väärtuses, ei mõjuta turuintressimäärade muutus olemasolevate varade ega kohustuste bilansilist väärtust ega nendest tulenevat intressitulu ega -kulu.

Seisuga 31.detsember 2021 moodustasid 70% (31.12.2020: 67%) Eleringi võlakohustustest korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud fikseeritud intressimääraga võlakirjad ja 30% (31.12.2020: 33%) korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud muutuva intressimääraga pikaajalised pangalaenud. Laenukohustuste kirjeldus on toodud lisa 12.

Pangalaenude ujuv intress põhineb 6 kuu Euriboril ning see fikseeritakse kaks korda aastas.

Seisuga 31.12.2021 moodustasid muutuva intressiga pangalaenud 97 836 tuhat (31.12.2020: 108 379 tuhat eurot).

Kui seisuga 31.12.2021 oleks Eleringi võlakohustuste, mis on avatud rahavoogude intressimäär riskile, intressimäärad olnud 50 baaspunkti (2020: 50 baaspunkti) võrra kõrgemad ja kõik teised muutujad oleksid jäänud konstantseks, oleks majandusaasta kasum olnud 489 tuhande euro (2020: 542 tuhande euro) võrra väiksem.

Eleringi intressikandvateks finantsvaradeks on üleöödeposiidid ja tähtajalised deposiidid. Üleöödeposiitidel fikseeritakse intress iga päev, tähtajalistel deposiitidel fikseeritakse intress kogu deposiidi perioodiks. Seetõttu ei ole Elering avatud finantsvaradest tuleneva intressimäär muutuse riskile.

Eleringil ei olnud muid intressimäär muutusele avatud riskiga finantsinstrumente.

Likviidsusrisk. Likviidsusrisk on risk, et Eleringil võib tekkida raskusi finantskohustuste täitmisel. Eleringil on igapäevane vajadus vabade rahaliste vahendite järele. Eleringi eesmärk on saavutada stabiilne finantseerimisbaas, mis koosneb peamiselt kohustustest pankade ees ja võlakirjadest. Likviidsusrisi juhib Eleringi finantsosakond, jälgides likviidsuspositsiooni ning teostades regulaarseid likviidsuse stressiteste erinevate stsenaariumite korral, mis hõlmavad nii tavapäraseid kui ka keerulisemaid turutingimusi.

Järgnevas tabelis esitatakse kohustused seisuga 31.12.2021 ja 31.12.2020 nende lepinguliste tähtaegade järgi. Likviidsustabelis avaldatud summad on lepingulised diskonteerimata rahavood. Järgnevate perioodide laenude rahavoogude arvestuse aluseks on kasutatud bilansipäeva seisuga kehtivaid laenuintressimäärasid.

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2021 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	44 775	4 887	0	0	49 662
Võlakohustused (lisa 12)*	0	12 604	266 955	47 556	327 115
Tulevased maksed kokku	44 775	17 491	266 955	47 556	376 777

*Koos intressidega

Finantskohustuste likviidsusanalüüs seisuga 31.12.2020 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Nõudmiseni ja kuni 1 kuu</i>	<i>1 kuni 12 kuud</i>	<i>12 kuud kuni 5 aastat</i>	<i>Üle 5 aasta</i>	<i>Kokku</i>
Kohustused					
Võlad tarnijatele ja muud võlad (lisa 13)	16 234	5 489	0	0	21 723
Võlakohustused (lisa 12)*	0	12 732	269 852	56 198	338 782
Tulevased maksed kokku	16 234	18 221	269 852	56 198	360 505

*Koos intressidega

Elering hoiab raha likviidsetel pangadeposiitidel ja hoiustel. Seisuga 31.12.2021 oli Eleringil raha ja raha ekvivalente mahus 62 668 tuhat eurot ja lühiajalisi deposiite mahus 42 000 tuhat eurot (31.12.2020 seisuga oli raha ja raha ekvivalente mahus 50 619 tuhat eurot ning lühiajalisi deposiite ei olnud). Lisainformatsioon on toodud lisa 7.

Kapitali juhtimine

Eleringi peamiseks eesmärgiks kapitaliriski juhtimisel on tagada Eleringi jätkusuutlikkus, et kindlustada tulu aktsionäridele ja tagada kindlustunne kreditoridele ning säilitada seejuures optimaalne kapitali struktuur, vähendamaks kapitali hinda. Selleks, et säilitada või parandada kapitali struktuuri, on Eleringil võimalik reguleerida aktsionäridele makstavaid dividende, tagastada aktsionäridele osa sissemakstud aktsiakapitalist, emiteerida uusi aktsiaid või võlakirju ning võtta uusi laene.

Vastavalt majandusharus levinud praktikale kasutab Elering kapitali struktuuri jälgimiseks omakapitali ja varade suhet, mis saadakse jagades omakapitali kogusumma varade kogusummaga bilansipäeva seisuga. Eleringi eesmärgiks on säilitada omakapitali ja varade suhe vahemikus 20 - 45%.

Omakapitali osakaal koguvaradest on toodud järgnevas tabelis:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2021</i>	<i>31.12.2020</i>
Omakapital	382 088	386 968
Varad kokku	1 182 854	1 075 736
Omakapitali ja varade suhe	32,3%	36%

Finantsinstrumentide õiglane väärtus

Õiglane väärtus on summa, mille eest võib finantsinstrumenti vahetada huvitatud osapoolte vahelises jooksvas tehingus, mis ei ole sündmüük või likvideerimine ning mida väljendab kõige paremini aktiivne noteeritud turuhind.

Alljärgnevalt on toodud õiglasest väärtusest kajastatavate finantsinstrumentide analüüs väärtuse hindamise meetodi järgi. Erinevaid tasemeid defineeritakse sõltuvalt hindamisel kasutatavatest sisenditest järgmiselt:

Tase 1: identsete varade või kohustuste (korrigeerimata) noteeritud hinnad aktiivsetel turgudel.

Tase 2: muud sisendid kui 1. tasemele liigitatavad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustuse puhul kas otseselt või kaudselt jälgitavad.

Tase 3: vara või kohustuse puhul mittejälgitavad sisendid.

Finantsinstrumentide hinnangulised õiglasest väärtused on määratud kindlaks Eleringi poolt, kasutades kättesaadavat turuinformatsiooni selle olemasolu korral ja asjakohaseid hindamismetodoloogiasid. Lisaks kasutatakse hinnanguid turuandmete tõlgendamiseks, et määrata kindlaks õiglane väärtus.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvarad. Ostjate vastu nõuete ja muude finantsnõuete bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele (tase 3).

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud kohustused. Tarnijatele võlgnevuste ja muude võlgade bilansilised maksumused on ligilähedased nende õiglastele väärtustele (tase 3).

Võlakirjade hinnanguline õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades börsil noteeritud võlakirjade turuhinda (tase 1). Muutuva intressimääraga pikaajaliste laenukohustuste (tase 3) õiglane väärtus määratakse kindlaks, kasutades hindamistehnikaid, mis põhinevad eeldataval rahavoogudel, mis on diskonteeritud sarnase krediidiriski (0,45%) ja järelejäänud lunastustähtajaga instrumentide turuintressimääradega.

Finantskohustuste õiglase väärtuse analüüs seisuga 31.12.2021 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Õiglane väärtus</i>	<i>Jääkväärtus</i>
Võlakirjad	227 106	224 749
Pangalaenu	95 693	97 836

Finantskohustuste õiglase väärtuse analüüs seisuga 31.12.2020 on alljärgnev:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Õiglane väärtus</i>	<i>Jääkväärtus</i>
Võlakirjad	228 922	224 562
Pangalaenu	105 683	108 379

Lisa 6. Segmendiaruandlus

Eleringi juhatus on kõrgeim äritegevust puudutavate otsuste langetaja. Elering on määranud põhi- tooted ja teenused, mis toodavad tulusid ja kasumit, ning on üles ehitanud metoodika, mille alusel jaotatakse tulud ja kulud ning varad toodetele.

Juhatus kasutab juhtimisotsuste tegemiseks ning Eleringi majandustulemuste hindamiseks tootepõ- hist segmendiarvestust.

Eleringis on eristatud kolm toodet ja teenust, mida esitatakse eraldi avalikustatavate segmentidena, ja mitmed väiksemad tooted ja teenused, mis on esitatud koos kui „Muud tulud ja kulud”:

1. reguleeritud elektrivõrguteenus, mis seisneb regulaatori (Konkurentsiamet) poolt eelnevalt kooskõlastatud tariifidega elektri võrguteenuse osutamises ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu saadud hüvitistes;
2. reguleeritud gaasivõrguteenus, mis seisneb regulaatori (Konkurentsiamet) poolt eelnevalt kooskõlastatud tariifidega gaasi võrguteenuse osutamises ja põhivõrguettevõtjate vahelise hüvitamise mehhanismi (ITC) kaudu saadud hüvitistes;
3. bilansiteenus (kuigi arvestust peetakse eraldi elektri- ja gaasibilansi teenuste vahel, on need kaks koondatud ühte avalikustatavasse segmenti, kuna neil on ühised äriprotsessid ning sarnased omadused, kliendid ja sarnane regulatiivne keskkond);
4. muud tulud ja kulud.

Muud segmendid sisaldavad mitmeid väiksemaid tooteid ja teenuseid (nt liitumistasud, välisabi, ülekoormusetulu, renditulu jm), mille osakaal üksikult nii Eleringi müügitulust kui ka EBITDA-st on ebaoluline ja mida ei võeta Konkurentsiameti poolt võrguteenuse tariifide ja bilansiteenuse hinna- metoodika kujundamisse arvesse. Ükski nendest toodetest ja teenustest ei ületa kvantitatiivseid kriteeriume, mille puhul oleks nõutav nende kohta eraldi informatsiooni avalikustamine.

Juhatusesele esitatakse segmendiaruanded samade raamatupidamispõhimõtete alusel ning vormis, mida on kasutatud käesolevas raamatupidamise aastaaruandes.

Kõik tulud-kulud, mida on võimalik otse allokeerida konkreetsele segmendile, on kajastatud vastava seg- mendi all. Kulud, mis ei ole otseselt seostatavad ühe segmendiga, jaotatakse proportsionaalselt. Käituritena kasutatakse kas segmendi müügitulude proportsiooni või otseselt segmendiga seotud tööaja jaotust seg- mentide lõikes. Neto finantstulud/kulud jaotatakse kõigile segmentidele vastavalt eelmise perioodi lõpu bilansi pika- ja lühiajaliste intressikandvate võlakohustuste proportsioonile. Tulumaksukulu on kajastatud ainult reguleeritud elektrivõrguteenuste segmendis, kuna dividendid makstakse välja elektri tegevusalast.

Kõik olulised bilansikontod, mida on võimalik otse jaotada segmentide vahel, on kajastatud vasta- va segmendi all. Otsemeetodiga mitte jaotuvad bilansikirjed jaotatakse segmentidele bilansikirjete

kaupa, kasutades erinevaid käitureid: kas segmenti põhivarade proportsiooni või otseselt segmentiga seotud töötajate tööaja jaotust.

Juhatus hindab segmentide majandustegevust peamiselt müügitulu, EBITDA (puhaskasum, millele on liidetud tulumaks, netofinantskulu ja põhivara kulum) ning puhaskasumi alusel. EBITDA ei ole IFRS-i kohaselt määratletud tulemuslikkuse näitaja. Eleringi EBITDA määratlus ei pruugi olla võrreldav sarnaselt pealkirjastatud tulemuslikkuse näitajate ja teiste majandusüksuste avalikustatavate andmetega.

Elering on registreeritud Eesti Vabariigis ja selle põhivara asub samuti Eestis. Eleringil oli aruandeperioodil üks klient, kellega tehingutelt teenitav tulu on rohkem kui 10% Eleringi tulust. Suurima kliendi tulu on seotud elektri ülekande segmentiga ja moodustab aruandeperioodil 77 115 tuhat eurot (2020: 73 678 tuhat eurot).

Müügitulu klientide asukoha põhiselt on ära toodud allpool.

Segmentiaruanne, 1.01.2021–31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Müügitulu kolmandatelt osapooltelt	89 683	20 949	82 214	8 611	201 457
Tehingud segmentide vahel	-28	53	-25	0	0
Müügitulu kokku	89 655	21 002	82 189	8 611	201 457
Muud äritulud	0	0	0	6 672	6 672
Tulud kokku	89 655	21 002	82 190	15 283	208 129
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-48 841	-3 316	-81 033	-2 020	-135 210
Mitmesugused tegevuskulud ja tööjõukulud	-10 137	-5 181	-1 360	-1 688	-18 366
EBITDA	30 677	12 505	-204	11 575	54 553
Kulum ja amortisatsioon (lisa 10,11)	-30 984	-6 311	-193	-8 043	-45 531
Neto finantstulud (-kulud) (lisa 21)	-1 694	-218	-17	-357	-2 286
Tulumaks (lisa 15)	-1 628	0	0	0	-1 628

Aruandeaasta kasum	-3 629	5 976	-414	3 175	5 108
Vara kokku	599 663	119 849	29 143	434 199	1 182 854
Kohustused kokku	315 573	48 640	28 448	408 105	800 766
Lisandumised materiaalsesse põhivarasse (lisa 10)	13 889	13 644	51	47 519	75 103
Lisandumised immateriaal- sesse põhivarasse (lisa 11)	1 848	369	540	935	3 692

Segmendiaruanne, 1.01.2020-31.12.2020

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrguteenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Müügitulu kolmandatelt osapooltelt	84 305	18 886	27 838	6 039	137 068
Tehingud segmentide vahel	-24	75	-51	0	0
Müügitulu kokku	84 281	18 961	27 787	6 039	137 068
Muud äritulud	0	0	0	5 327	5 327
Tulud kokku	84 281	18 961	27 787	11 366	142 395
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-22 616	-3 407	-26 697	-535	-53 255
Mitmesugused tegevuskulud ja tööjõukulud	-9 651	-4 124	-1 046	-1 594	-16 415
EBITDA	52 014	11 430	44	9 237	72 725
Kulum ja amortisatsioon (lisa 10,11)	-30 038	-4 846	-117	-5 122	-40 123
Neto finantstulud (-kulud) (lisa 21)	-1 726	-136	-10	-464	-2 336
Tulumaks (lisa 15)	-4 964	0	0	0	-4 964

Aruandeaasta kasum	15 286	6 448	-83	3 651	25 302
Vara kokku	612 043	114 691	5 580	343 422	1 075 736
Kohustused kokku	314 322	49 458	4 471	320 517	688 768
Lisandumised materiaalsesse põhivarasse (lisa 10)	30 168	8 721	235	40 828	79 952
Lisandumised immateriaal- sesse põhivarasse (lisa 11)	3 107	1 011	433	484	5 035

Müügitulu klientide asukoha järgi, 1.01.2021-31.12.2021

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrgu- teenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Eesti	83 955	19 496	44 273	5 167	152 892
Norra	795	0	0	0	795
Läti	0	198	5 646	-20	5 824
Soome	0	1 254	1 913	3 299	6 466
Leedu	264	0	30 382	43	30 689
Muud	4 669	0	0	122	4 791
Müügitulu kokku	89 684	20 948	82 214	8 611	201 457

Müügitulu klientide asukoha järgi, 1.01.2020-31.12.2020

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Reguleeritud elektri võrgu- teenus</i>	<i>Reguleeritud gaasi võrguteenus</i>	<i>Bilansiteenus</i>	<i>Muud</i>	<i>Kokku</i>
Eesti	80 506	18 271	12 553	4 320	115 650
Norra	1 233	0	0	0	1 233
Läti	0	411	3 804	9	4 224
Soome	11	204	1 969	1 495	3 679
Leedu	0	0	9 512	146	9 658
Muud	2 555	0	0	69	2 624
Müügitulu kokku	84 305	18 886	27 838	6 039	137 068

Lisa 7. Hoiused ja deposiidid pankades

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2021</i>	<i>31.12.2020</i>
Raha ja raha ekvivalendid	62 668	50 619
Lühiajalised deposiidid*	42 000	0

* Seisuga 31.12.2021 seitse lepingut summas 35 000 tuhat eurot oli sõlmitud Coop Pank AS-iga. Lepingute tähtaeg on aprill-detsember 2022 ja intressimäärad 0,15%-0,35%. Üks leping summas 7 000 tuhat eurot oli sõlmitud LHV Pank AS-iga. Lepingu tähtaeg on 13.12.2022 ja intressimäär 0,02%. Kõik lepingud on eurodes.

Hoiused ja deposiidid pankades:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2021</i>	<i>31.12.2020</i>
Hoiused ja deposiidid pankades:		
mis omavad Moody 'se krediitreitingut Aa2*	25 193	2 107
mis omavad Moody 'se krediitreitingut Aa3*	24 671	48 447
mis omavad Moody 'se krediitreitingut A3	0	65
mis omavad Moody 'se krediitreitingut Baa1	54 804	0
Kokku hoiused ja deposiidid pankades	104 668	50 619

*Kaks krediitireitinguta panka, milles Elering raha hoidis, on Moody'se krediitireitinguga Aa2 ja Aa3 rahvusvaheliste pankade Eestis registreeritud tütarfirmad.

Lisa 8. Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded

tuhandetes eurodes

31.12.2021

31.12.2020

Nõuded ostjate vastu

Ostjatelt laekumata arved	55 551	30 963
▪ sh nõuded FTR tehingute eest	1 904	1 284
▪ sh ebatõenäoliselt laekuvate nõuete reserv	-11	-8
Muud nõuded	3 571	7 157
▪ sh saamata kompensatsioon*	0	5 700
▪ sh potentsiaalsed nõuded ITC maksjate vastu	3 470	1 358
▪ sh tagatistasud	0	99
▪ sh intressinõuded	1	0
Finantsvarad kokku finantsseisundi aruande saldol „nõuded ostjate vastu ja muud nõuded“	59 122	38 120
Maksunõuded	33	88
Ettemaksud	528	378
Nõuded ostjate vastu ja muud nõuded kokku	59 683	38 586

* Vastavalt Eesti ja Soome regulaatorite vahel sõlmitud kokkuleppele „*Cross-Border Cost Allocation Agreement between the Estonian Competition Authority and Energy Authority of Finland*“ hüvitab Baltic Connector Oy Eleringile 5,7 miljonit eurot, mis ületab gaasitaristu rajamiseks Euroopa abirahastusest finantseeritavat osa. Antud hüvitis on kajastatud nõuete hulgas seisuga 31.12.2020. Hüvitis laekus 2021. aastal.

Ostjate vastu esitatud nõuete krediitkvaliteedi analüüs:

tuhandetes eurodes

31.12.2021

31.12.2020

Ostjate laekumata arved, mille tähtaeg ei ole veel saabunud

· Jaotusvõrguettevõtjad	26 445	23 765
· Muud kliendid	29 098	6 603
Ostjate laekumata arved kokku, mille tähtaeg ei ole veel saabunud	55 543	30 368

Ostjate laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad

· laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva	8	595
Ostjate laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas, kuid mis ei ole ebatõenäoliselt laekuvad	8	595

Ostjate laekumata arved, mille laekumistähtaeg on möödas ning mis on ebatõenäoliselt laekuvad

· laekumistähtajast on möödas 1 kuni 90 päeva	0	5
· laekumistähtajast on möödas enam kui 90 päeva	11	3
Ostjate laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas ning mis on ebatõenäoliselt laekuvad	11	8
Ostjate laekumata arved kokku, mille laekumistähtaeg on möödas	19	603
Ebatõenäoliselt laekuvate arvete reserv	-11	-8
Nõuded ostjate vastu kokku	55 551	30 963

Eleringi arvestuspõhimõtete kohaselt hinnatakse reeglina nõuded, mille maksetähtajast on möödunud üle 90 päeva, alla täies ulatuses. Üle 90 päeva maksetähtaega ületavate nõuete allahindluse kogusummat korrigeeritakse tuginedes varasemale kogemusele selle kohta, kui palju ebatõenäoliselt laekuvaks hinnatud nõuetest hilisemal perioodil laekub ning kui palju nõuetest, mille maksetähtajast polnud aruandeperioodi lõpu seisuga möödunud üle 90 päeva, jääb hilisemal perioodil laekumata. Samuti võetakse nõuete hindamisel arvesse muid individuaalseid ja erakorralisi mõjusid nagu globaalne majandusolukorra halvenemine.

Aruandeaastal on tehtud nõuete allahindlusi summas 3 tuhat eurot. Seisuga 31.12.2020 oli tehtud nõuete allahindlusi summas 8 tuhat eurot.

Andmed seotud osapooltele esitatud nõuete kohta on avalikustatud lisas 23.

Lisa 9. Varud

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2021</i>	<i>31.12.2020</i>
Diislikütus	2 372	2 447
Mahuvarugaas	661	344
Muu materjal ladudes	625	744
Varud kokku	3 658	3 535

Elering hoiab avariireservelektrijaamade jaoks reservkütuse varu, gaasi võrguteenuste osutamise jaoks mahuvarugaasi varu, gaasi bilansiteenuse jaoks bilansigaasi varu ja muid gaasiseadmete ja gaasitorustiku remondiks kasutatavaid materjale.

Lisa 10. Materiaalne põhivara

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Maa</i>	<i>Maa kasutus-õigused</i>	<i>Ehitised</i>	<i>Rajatised</i>	<i>Masinad ja seadmed</i>	<i>Muu</i>	<i>Lõpetamata ehitus</i>	<i>Kokku</i>
Materiaalne põhivara								
1.01.2020								
Soetusmaksumus 1.01.2020	6 126	6 580	51 888	604 622	538 425	489	106 354	1 314 483
Akumuleeritud kulum	0	-244	-11 158	-190 416	-191 322	-276	0	-393 416
Jääkmaksumus 1.01.2020	6 126	6 336	40 730	414 206	347 103	213	106 354	921 067
Ettemaksed	4	0	0	824	4 397	0	0	5 225
Materiaalne põhivara kokku 01.01.2020	6 130	6 336	40 730	415 030	351 500	213	106 354	926 293
Liikumised								
1.01.2020-31.12.2020								
Lisandumised	80	499	0	0	0	0	80 380	80 960
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	0	705	20 341	22 836	16	-43 898	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	0	264	264
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-26	0	0	0	-137	0	0	-164
Ettemaksed	5	0	0	-824	-453	0	0	-1 272
Arvestatud kulum	0	-71	-1 439	-15 995	-20 420	-106	0	-38 032
Liikumised kokku 1.01.2020-31.12.2020	55	428	-734	3 522	1 826	-90	36 746	41 757
Soetusmaksumus 31.12.2020	6 180	7 078	52 541	611 275	557 405	505	143 100	1 378 082
Akumuleeritud kulum	0	-314	-12 545	-192 722	-208 023	-382	0	-413 986
Jääkmaksumus 31.12.2020	6 180	6 764	39 996	418 553	349 382	122	143 100	964 098
Ettemaksed	9	0	0	0	3 944	0	0	3 953
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2020	6 189	6 764	39 996	418 552	353 326	122	143 100	968 051

Liikumised 1.01.2021-31.12.2021

Lisandumised	29	183	0	0	0	0	78 389	78 601
Ümberliigitatud lõpetamata ehitusest	0	0	16 828	90 119	68 332	11	-175 290	0
Kapitaliseeritud laenukulutused (lisa 21)	0	0	0	0	0	0	145	145
Müük ja mahakandmine jääkväärtuses	-4	0	-5	0	-508	0	0	-517
Ettemaksed	0	0	0	0	-3 643	0	0	-3 643
Arvestatud kulum	0	-73	-1 799	-18 679	-21 759	-93	0	-42 403
Liikumised kokku 1.01.2021-31.12.2021	25	110	15 024	71 440	42 422	-82	-96 756	32 182
Materiaalne põhivara 31.12.2021								
Soetusmaksumus 31.12.2021	6 205	7 261	69 280	699 862	620 664	516	46 343	1 450 131
Akumuleeritud kulum	0	-387	-14 260	-209 870	-225 217	-475	0	-450 209
Jääkmaksumus 31.12.2021	6 205	6 874	55 020	489 992	395 447	41	46 343	999 922
Ettemaksed	9	0	0	0	301	0	0	310
Materiaalne põhivara kokku 31.12.2021	6 214	6 874	55 020	489 992	395 748	41	46 344	1 000 232

Lõpetamata ehitus sisaldab peamiselt alajaamade, elektrienergia ülekandeliinide ja gaasitorustiku ehitusi. Lõpetamisel kantakse nende varade maksumus masinate ja seadmete, ehitiste ja rajatiste soetusmaksumuse hulka.

Lõpetamata ehituse lisandumised sisaldavad kapitaliseeritud laenukulutusi aruandeaastal summas 145 tuhat eurot (2020: 264 tuhat eurot). Kapitaliseerimismäär oli 0,75% (2020: 0,76%).

Informatsioon materiaalse vara kasutusrendi kohta on toodud lisa 22.

Lisa 11. Immateriaalne põhivara

tuhandetes eurodes

Omandatud tarkvara, litsentsid

Kokku

Immateriaalne põhivara 1.01.2020

Soetusmaksumus 1.01.2020	11 822	11 822
Akumuleeritud amortisatsioon	-5 862	-5 862
Jääkmaksumus 1.01.2020	5 960	5 960
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	5 145	5 145
Immateriaalne põhivara kokku 1.01.2020	11 105	11 105

Liikumised 1.01.2020-31.12.2020

Lisandumised	5 035	5 035
Amortisatsioonikulu	-2 092	-2 092
Liikumised kokku 1.01.2020-31.12.2020	2 943	2 943

Immateriaalne põhivara 31.12.2020

Soetusmaksumus 31.12.2020	19 670	19 670
Akumuleeritud amortisatsioon	-7 671	-7 671
Jääkmaksumus 31.12.2020	11 999	11 999
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	2 049	2 049
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2020	14 048	14 048

Liikumised 1.01.2021-31.12.2021

Lisandumised	3 693	3 693
Amortisatsioonikulu	-3 128	-3 128
Liikumised kokku 1.01.2021-31.12.2021	565	565

Immateriaalne põhivara 31.12.2021

Soetusmaksumus 31.12.2021	22 070	22 070
Akumuleeritud amortisatsioon	-10 553	-10 553
Jääkmaksumus 31.12.2021	11 517	11 517
Kasutusele võtmata immateriaalne põhivara	3 096	3 096
Immateriaalne põhivara kokku 31.12.2021	14 613	14 613

Lisa 12. Võlakohustused

tuhandetes eurodes

31.12.2021 31.12.2020

Lühiajalised võlakohustused		
Pikaajalise pangalaenu lühiajaline osa	10 558	10 558
Intressivõlad	1 387	1 346
Rendikohustused	65	7
Lühiajalised võlakohustused kokku	12 010	11 911
Pikaajalised võlakohustused		
Emiteeritud võlakirjad	224 749	224 562
Pikaajaline pangalaen	87 278	97 821
Rendikohustused	68	6
Pikaajalised võlakohustused kokku	312 095	322 389
Ettevõtte laenukohustuste alusvaluutad on järgmised:		
Võlakohustused eurodes	324 105	334 300
Võlakohustused kokku (Lisa 5)	324 105	334 300

Võlakohustuste liikumine

tuhandetes eurodes

	Lühiajalised võlakohustused			Pikaajalised võlakohustused			Kokku
	Panga-laenud	Intressi-võlad	Rendi-kohustused	Emiteeritud võlakirjad	Panga-laenud	Rendi-kohustused	
Saldo seisuga 01.01.2020	10 558	1 315	19	224 376	108 362	13	344 643
Võlakohustuste tagasimakse	-10 558	0	-19	0	0	0	-10 577
Ümberklassifitseerimine	10 558	0	7	0	-10 558	-7	0
Mitterahalised liikumised	0	0	0	186	17	0	203
Arvestatud intressid	0	2 193	0	0	0	0	2 193
Makstud intressid	0	-2 162	0	0	0	0	-2 162

Saldo seisuga 31.12.2020	10 558	1 346	7	224 562	97 821	6	334 300
Võlakohustuse lisandumine	0	0	0	0	0	174	174
Võlakohustuste tagasimakse	-10 558	0	-54	0	0	0	-10 612
Ümberklassifitseerimine	10 558	0	112	0	-10 558	-112	0
Mitterahalised liikumised	0	0	0	187	15	0	202
Arvestatud intressid	0	2 057	0	0	0	0	2 057
Makstud intressid	0	-2 016	0	0	0	0	-2 016
Saldo seisuga 31.12.2021	10 558	1 387	65	224 749	87 278	68	324 105

Laenukapitali keskmine efektiivne intress oli 2021. aastal 0,69% (2020: 0,70%).

Eling on finantseerimiseks kasutanud järgmiseid vahendeid:

1. Pangalaenu Euroopa Investeerimispangalt

Elingil on kaks amortiseeruvat laenu jääkväärtuses 78 175 tuhat eurot (2020: 85 422 tuhat eurot). Tagastamise tähtajad on 2030 ja 2033, intress koosneb 6 kuu Euriborist, millele lisandub marginaal. Aruandeaastal tagastati laene Euroopa Investeerimispangale 7 209 tuhande euro ulatuses (2020. aastal 7 209 tuhat eurot).

2. Pangalaenu Põhjamaade Investeerimispangalt

Elingil on kaks amortiseeruvat laenu jääkväärtuses 19 661 tuhat eurot (2020: 23 034 tuhat eurot) tagasimaksmise tähtaegadega aastatel 2025 ja 2032. Intress koosneb 6 kuu Euriborist, millele lisandub marginaal. Aruandeaastal tagastati laene Põhjamaade Investeerimispangale summas 3 349 tuhat eurot (2020. aastal 3 349 tuhat eurot).

3. Eurovõlakirjad

Eling emiteeris aastal 2011 Eurovõlakirju nominaalväärtuses 225 miljonit eurot tähtajaga 2018 ning noteeris need Londoni börsil. Võlakirjade kupong oli fikseeritud 4,625% ning intressimaksed toimusid üks kord aastas. Nimetatud võlakirjad lunastati 12.07.2018.

03.05.2018 emiteeris Elering Eurovõlakirjad nominaalväärtuses 225 miljonit eurot, millega refinantseeriti eelmised Eurovõlakirjad. Uued võlakirjad emiteeriti kupongimääraga 0,875% ning lunastamistähtajaga 03.05.2023. Võlakirja intressimaksed toimuvad kord aastas.

4. Arvelduskrediidilepingud

Eleringil on sõlmitud refinantseerimisriski maandamiseks neli arvelduskrediidi lepingut kogusummas 70 miljonit eurot, intressimääraga 1 kuu EURIBOR millele lisandub marginaal 0,36-0,55%. Laene ei ole 31.12.2021 seisuga välja võetud. Arvelduskrediidilepingud on sõlmitud kuni aastani 2023. jaanuar-veebruar.

Eleringi poolt sõlmitud laenulepingutes on kehtestatud piirmäärad Eleringi finantsnäitajatele (omakapitali suhe kogu varadesse ja netovõlg/EBITDA). Piirmäärasid ei ole ületatud.

Lisa 13. Võlad tarnijatele ja muud võlad

tuhandetes eurodes

31.12.2021 31.12.2020

Võlad tarnijatele	37 529	11 967
Võlad ostetud materiaalse ja immateriaalse põhivara eest	7 246	4 267
Saadud ettemaks biogaasi tootjatele	4 122	4 193
Kogutud ettemaksed elektrienergiatootjatele	113	807
Muud võlad	652	489
Finantskohustused kokku finantsseisundi aruande saldol „Võlad tarnijatele ja muud võlad“	49 662	21 723
Maksuvõlad:		
Käibemaks	2 684	2 286
Ettevõtte ja erisoodustuste tulumaks	1 634	5
Sotsiaalkindlustusmaks	490	448
Üksikisiku tulumaks	288	254
Aktsiisimaks	94	113
Töötuskindlustusmaks	32	29
Kohustusliku kogumispensioni sissemaksed	23	22
Maksuvõlad kokku	5 245	3 157
Viitvõlad - töötajate hüvitised:		
Palk	560	512
Preemia	803	834
Puhkusetasu	305	292
Sotsiaalkindlustuse ja töötuskindlustuse maks	374	381
Viitvõlad - töötajate hüvitised kokku	2 042	2 019
Muud võlad	186	203
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	57 135	27 102

Andmed seotud osapooltele võlgade kohta on avalikustatud lisas 23.

Lisa 14. Lepingulised kohustused ja tulevaste perioodide tulud

Liitumis- ja muudest teenustasudest tulenev lepinguline kohustus

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi algul	34 855	35 020
Saadud liitumis- ja muud teenustasud	3 284	1 784
Tuludena kajastatud liitumis- ja muud teenustasud (lisa 16)	-1 985	-1 949
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt perioodi lõpul	36 154	34 855

Sihtfinantseerimine

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi algul	180 109	123 573
Saadud sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks	31 827	59 514
Sihtfinantseerimise amortiseerimine (lisa 17)	-5 122	-2 978
Sihtfinantseerimise edasilükkunud tulu perioodi lõpul	206 815	180 109

Ülekoormustulu

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>
Ülekoormustulu perioodi algul	112 402	87 498
Saadud perioodi jooksul	65 231	25 320
Arvestatud tuludesse (lisa 17)	-1 075	-416
Ülekoormustulu perioodi lõpul	176 558	112 402
Tulevaste perioodide tulud kokku	383 372	292 511
Lepingulised kohustused liitumis- ja muudelt teenustasudelt ja tulevaste perioodide tulud kokku	419 526	327 366

Lisa 15. Omakapital

Eleringi aktsiakapital koosneb 229 890 aktsiast nimiväärtusega 1 000 eurot (31.12.2020: 229 890 aktsiat nimiväärtusega 1 000 eurot). Aktsiate eest on täielikult makstud.

Aruandval aastal ei ole ainusosanik teinud otsust aktsiakapitali suurendamise kohta.

2021. aastal maksti dividende summas 10 miljonit eurot, dividendid aktsia kohta olid 43,50 eurot (aastal 2020 25,6 miljonit eurot, dividendid aktsia kohta olid 111,36 eurot).

Dividendide maksmisega kaasnes tulumaksukulu summas 1,6 miljonit eurot (2020. aastal 5,0 miljonit eurot).

Seisuga 31.12.2021 moodustas Eleringi kohustuslik reservkapital 17 595 tuhat eurot (31.12.2020: 16 330 tuhat eurot). Seisuga 31.12.2021 on Eleringil kohustus kanda täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 255 tuhat eurot (31.12.2020: 1 265 tuhat eurot). 2021. aastal kandis Elering täiendavalt kohustuslikku reservkapitali 1 265 tuhat eurot (2020. aastal 1 644 tuhat eurot).

Seisuga 31.12.2021 oli Eleringi jaotamiseks kõlbulik jaotamata kasum 134 348 tuhat eurot (31.12.2020: 140 530 tuhat eurot). Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäär 14/86. Seda soodsamat maksumäärat saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta (2018. aasta maksumäär: 20/80). Seisuga 31.12.2021 on võimalik jaotada 102 586 tuhat eurot netodividendidena (31.12.2020: 107 578 tuhat eurot) ja vastav tulumaks oleks 31 761 tuhat eurot (31.12.2020: 32 952 tuhat eurot), võttes arvesse kohustust kanda osa jaotamata kasumist kohustuslikku reservkapitali. Soodsama määraga arvutatav tulumaksu summa on 3 527 tuhat eurot.

Lisa 16. Müügitulu

Müügitulu analüüs tegevusvaldkondade lõikes

tuhandetes eurodes

2021

2020

Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük

Bilansienergia	65 165	22 397
Bilansigaas	2 756	3 329
Reguleerimisteenused	14 268	2 061
Bilansi- ja reguleerimisteenuste müük kokku	82 189	27 787

Elektrivõrgu ja gaasivõrgu teenuste müük

Elektrivõrgu teenuste müük	83 927	80 483
Gaasivõrgu teenuste müük	18 418	16 232
Muud elektrivõrguteenused	5 728	3 799
Muud gaasivõrguteenused	2 584	2 728
Elektrivõrgu ja gaasivõrgu teenuste müük kokku	110 657	103 242

Muude kaupade ja teenuste müük

Müügitulu liitumistasudest (lisa 14)	1 985	1 949
Ülekandeseadmete rent (lisa 22)	920	917
Muude teenuste müük	5 417	2 956
Muude kaupade müük	288	217
Muude kaupade ja teenuste müük kokku	8 611	6 039
Müügitulu kokku	201 457	137 068

Lisa 17. Muud äritulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2021	2020
Põhivara soetamiseks saadud sihtfinantseerimine (lisa 14)	5 122	2 978
Ülekoormustulu amortisatsioon (lisa 14)	1 075	416
Kasum materiaalse põhivara müügist	289	104
Saadud viivised, trahvid ja hüvitised	113	788
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	72	168
Dividendid pikaajalistelt finantsinvesteeringutelt	0	873
Muud äritulud	1	0
Kokku	6 672	5 327

Lisa 18. Kaubad, toore, materjal ja teenused

tuhandetes eurodes

2021

2020

Ostetud elektrienergia ja gaas bilansiteenuse osutamiseks

Ostetud bilansienergia	60 473	20 188
Ostetud bilansigaas	13 876	3 103
Ostetud võimsuse reguleerimise teenus	6 289	3 293
Avarielektrijaama kulud elektribilansi tagamiseks	351	39
Bilansiteenuse osutamiseks ostetud elektrienergia kokku	80 989	26 623

Süsteemiteenused

Reaktiivenergia	410	438
Avarielektrijaama püsikulud	131	39
Süsteemiteenuste kulud kokku	541	477

Elektrivõrgu ja gaasivõrgu kaod

Elektrivõrgu kaod	38 145	12 193
Gaasivõrgu kaod	379	158
Elektrivõrgu ja gaasivõrgu kaod kokku	38 524	12 351

Hooldus- ja remonditööd

Põhitegevuse rajatistele ja seadmetele	9 261	9 485
Tootmishoonetele ja -territooriumitele	1 253	1 086
Demontaažitööd ja jäätmete käitlemine	771	1 122
Muud hooldus- ja remonditööde kulud	514	538
Hooldus- ja remonditööd kokku	11 799	12 231

Muud kulud

Muud kulud	2 804	1 195
Operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimiskulud	553	378
Muud kulud kokku	3 357	1 573

Kaubad, toore, materjal ja teenused kokku

135 210 **53 255**

Lisa 19. Mitmesugused tegevuskulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2021	2020
Uurimistööde ja konsultatsioonide kulud	1 768	1 199
Infotehnoloogia kulud	1 592	1 169
Telekommunikatsioonikulud	951	1 026
Koolitus- ja muud tegevuskulud	874	599
Valve-, kindlustus- ja töökaitsealased kulud	858	616
Teadus- ja arendustegevuse kulud (R&D)	529	270
Bürookulud	442	388
Muud ärikulud	68	92
Transpordi- ja töövahendite kulud	62	86
Mitmesugused tegevuskulud kokku	7 144	5 445

Eleringi koondkasumiaruandes on kajastatud lühiajaliste rendilepingute ja väikese väärtusega rentidega seotud kulu summas 296 tuhat eurot (2020. aastal summas 248 tuhat eurot).

Lisa 20. Tööjõukulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2021	2020
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	8 087	7 841
Töölepingu lõpetamise hüvitised	11	44
Muud tasud	275	305
Töövõtjatele arvestatud kokku	8 373	8 190
Sotsiaalmaks	2 789	2 714
Töötuskindlustusmaks	60	66
Tööjõukulud kokku	11 222	10 970
sh hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele		
Põhitasud, lisatasud, preemiad, puhkusetasud	481	439
Sotsiaalmaks	179	162
Erisoodustused	49	41
Erisoodustuste tulumaks	12	10
Hüvitised juhatuse ja nõukogu liikmetele kokku	721	653
Töötajate keskmine arv	253	234
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötavad isikud	248	230
Võlaõigusliku lepingu alusel teenust osutavad isikud	5	4
Juhtimis- või kontrollorgani liikmed	8	8
Töötajate keskmine töötasu koos lisatasudega kuus	3 093	3 080

Kolmele juhatuse liikmetele makstakse teenistuslepingu ennetähtaegse lõpetamise eest hüvitist, mis võrdub kolme kuu teenistustasuga.

Lisa 21. Finantstulud ja -kulud

tuhandetes eurodes

2021

2020

Finantstulud

Intressitulu	6	2
Kasum valuutakursi muutustest	10	0
Kokku finantstulud	16	2

Finantskulud

Intressikulu	-2 439	-2 552
Kahjum valuutakursi muutustest	-6	-2
Muud finantskulud	-2	-48
Kokku finantskulud	-2 447	-2 603

Miinus: Kapitaliseeritud finantskulud (lisa 10)

145

264

Koondkasumiaruandes kajastatud finantskulud kokku

-2 302

-2 338

Neto finantstulud (-kulud)

-2 286

-2 336

Lisa 22. Kasutusrent

Eling kui rendileandja

Kasutusrendi tulud

<i>tuhandetes eurodes</i>	2021	2020
Ehitised	81	82
Rajatised	920	917
Muu vara rent	2	2
Kasutusrendi tulu kokku	1 003	1 001

Rajatised. Elingil on kasutusrendileping, mille kohaselt renditakse välja liinimastidele kinnitatud kiudoptilise kaabli vabu kiude. See kaabel toimib ka liinide piksekaitsetrossina ja Eling kasutab kiude oma tehniliseks sideks. Vabad kiud on antud rendile Tele2 Eesti AS-le. Rendileping sisaldab piirangut, mille kohaselt ei tohi Eling anda oma ülekandeseadmeid kasutuseks teistele telekommunikatsioonivaldkonnas tegutsevatele ettevõtetele. Leping kehtib kuni 31.03.2025. Iga-aastane rendimaksete suurus sõltub aasta jooksul väljarenditud kiudude hulgast.

Andmed varade (rajatiste) kohta, mis on antud rendile kasutusrendi tingimustel

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2021	31.12.2020
Soetusmaksumus	5 674	5 567
Akumuleeritud kulum perioodi lõpus	-5 118	-4 970
Jääkmaksumus	556	597

Arvestatud kulum

<i>tuhandetes eurodes</i>	2021	2020
Arvestatud kulum	265	141

Hinnanguline järgmiste perioodide renditulu kasutusrendi lepingutest

<i>tuhandetes eurodes</i>	31.12.2021	31.12.2020
sh kuni 1 aasta	940	916
1-5 aastat	2 115	2 977
üle 5 aasta	0	0
Järgmiste perioodide rendimaksed kokku	3 055	3 893

Lisa 23. Saldod ja tehingud seotud osapooltega

Üldjuhul loetakse seotud osapoolteks osapooli, kui nad on ühise kontrolli all või kui ühel osapoolel on võime kontrollida teist osapoolt või tal on oluline mõju või ühine kontroll teise osapoolle üle finantsiliste ja tegevusalaste otsuste tegemisel. Iga võimaliku seotud osapoolle suhet käsitledes pööratakse tähelepanu suhte sisule, mitte üksnes juriidilisele vormile.

Majandusaasta aruande koostamisel olid seotud osapoolteks:

- (i) Riik ja riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted;
- (ii) Eleringi juhatus ja nõukogu;
- (iii) Eespool loetletud isikute lähedased pereliikmed ja nende poolt kontrollitavad või nende olulise mõju all olevad ettevõtted.

Tasumata saldod seotud osapooltega olid järgmised:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>31.12.2021</i>	<i>31.12.2020</i>
Nõuded ostjate vastu		
Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	31 136	21 441
Nõuded ostjate vastu kokku	31 136	21 441
sh võrguettevõtjad	21 824	19 692
Võlad tarnijatele ja muud võlad		
Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	6 635	2 104
Võlad tarnijatele ja muud võlad kokku	6 635	2 104

Tulud ja kulud seotud osapooltega tehingutest:

<i>tuhandetes eurodes</i>	<i>Seotud osapool</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>
Tulu kaupade müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	17 250	5 430
Tulu teenuste müügist	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	82 810	82 311
Tulu kaupade ja teenuste müügist kokku		100 060	87 741
Kaupade ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	12 450	5 224
Teenuste ost	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	6 319	2 150
Kaupade ja teenuste ost kokku		18 769	7 374
Investeeringud põhivarasse	Riigi kontrolli või olulise mõju all olevad ettevõtted	880	345

- Tulu kaupade müügist on saadud bilansienergia ja bilansigaasi müügist.
- Tulu teenuste müügist on saadud peamiselt elektri- ja gaasivõrguteenuste müügist.
- Kulu kaupade ostust tuleneb bilansienergia ja gaasi ostust.
- Teenuste ost sisaldab peamiselt reguleerimisteenuseid, operatiivkäidu- ja dispetšerjuhtimise teenuseid ning hooldus ja -remonditeenuseid.

Tehinguid äriühingutega, milles nõukogu ja juhatuse liikmed või nende lähedased omavad olulist mõjuvõimu, aruandval aastal ei olnud.

Tegevjuhtkonnale ja juhatuse liikmetele arvestatud kompensatsioonid on avalikustatud lisas 20.

Seotud osapoolte vastu olevate nõuete osas ei ole 2021. aastal nii nagu ka 2020. aastal moodustatud allahindluseid.

Potentsiaalne palgakulu kohustis oleks 94,5 tuhat eurot ilma sotsiaalmaksuta, kui nõukogu peaks välja vahetama kõik juhatuse liikmed.

Lisa 24. Tingimuslikud kohustused ja siduvad tulevikukohustused

Siduvad tulevikukohustused investeeringuteks. Võrguettevõtjal on kohustus arendada võrku viisil, mis tagab oma teeninduspiirkonnas võimaluse järjepidevalt osutada ettenähtud tingimuste kohast võrguteenust. Seisuga 31.12.2021 oli Eleringil materiaalse põhivara suhtes lepingujärgsed siduvad tulevikukohustused kapitalikulutusteks summas 151 275 tuhat eurot (31.12.2020: 93 459 tuhat eurot).

Maksualased kohustused. Maksuhalduril on õigus kontrollida Eleringi maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intress ja trahvid. Eleringi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata Eleringile olulise täiendava maksusumma.

Sõltumatu vandeaudiitori aruanne

Elering AS-i aktsionäridele

Aruanne raamatupidamise aastaaruande auditi kohta

Meie arvamus

Meie arvates kajastab raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt Elering AS-i (*Ettevõtte*) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2021 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Mida me auditeerisime

Ettevõtte raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2021;
- koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Peamised auditi teemad

Peamised auditi teemad on valdkonnad, mis olid meie professionaalse hinnangu kohaselt käesoleva perioodi raamatupidamise aastaaruande auditis kõige olulisemad. Neid valdkondi käsitleti raamatupidamise aastaaruande kui terviku auditeerimise ja sellele arvamuse avaldamise kontekstis ning me ei avalda nende valdkondade kohta eraldi arvamust.

Peamine auditi teema	Kuidas me tegelesime peamise auditi teemaga oma auditis
<i>Juhtkonna hinnangud materiaalse põhivara objektide kapitaliseerimise ja nende kasulike eluigade määramise kohta (täiendav info aastaaruande lisas 2 "Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest", lisas 3 "Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused" ja lisas 10 "Materiaalne põhivara")</i> 2021. aastal kajastas Ettevõtte materiaalse põhivara soetusi summas 78,6 miljonit eurot, mis on peamiselt seotud elektri ja maagaasi ülekandevõrgu ehitamisega. Kulutused kapitaliseeritakse, kui nende tulemusena luuakse uusi või täiustatakse olemasolevaid varasid ja kajastatakse kuludes, kui need on seotud varade remontimise või hooldamisega. Kulutuste kajastamine vara või kuluna on hinnanguline. Materiaalse põhivara objektide kasulikud eluead tuginevad juhtkonna hinnangutel vara või vara oluliste komponentide äritegevuses kasutamise perioodi kohta. Hinnangud põhinevad ajaloolised kogemusel ja turu praktilikal ning võtavad arvesse varade füüsilist seisundit. Kuigi materiaalse põhivara kapitaliseerimine ei ole meie auditi jaoks kõrge riskiga valdkond, nõuab selle auditeerimine tehingute suure mahu tõttu märkimisväärse osa auditi ajast ja ressursidest, mistõttu on see auditi ühes peamiseks teemaks.	Hindasime, kas Ettevõtte arvestuspõhimõtted materiaalse põhivara investeeringute kapitaliseerimise kohta on kooskõlas IFRS-iga. Saime aru investeeringutega seotud kontrollidest ja hindasime nende toimimist. Hindasime Ettevõtte poolt määratud kasulike eluigade sobivust arvestades vara olemust, äri- ja tegevuskeskkonda. Saime nimekirja aasta jooksul materiaalse põhivara soetusmaksumusse kapitaliseeritud kulutustest ja testisime valimi alusel soetustega seotud ostuarveid kontrollimaks kapitaliseerimise korrektsust. Samuti saime nimekirja aasta jooksul tehtud remondi- ja hoolduskuludest ning testisime valimi alusel seotud ostuarveid kontrollimaks kuluna klassifitseerimise korrektsust. Saime nimekirja aasta jooksul lõpetamata ehitusest materiaalse põhivara gruppi ümber klassifitseeritud objektidest. Testisime valimi alusel objektide õigeaegset amortiseerimise alustamist võrreldes amortisatsiooni alguskuupäeva põhivara valmimise kuupäevaga. Samuti hindasime, kas nendele objektidele määratud kasulik eluiga oli kooskõlas ettevõtte arvestuspõhimõtetega.
<i>Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine (täiendav info aastaaruande lisas 2 "Ülevaade olulistest arvestuspõhimõtetest", lisas 3 "Arvestuspõhimõtete kasutamisel rakendatud olulised raamatupidamislikud hinnangud ja eeldused" ja lisas 14 "Tulevaste perioodide tulud")</i> 2021. aastal sai Ettevõtte ülekoormustasusid summas 65,2 miljonit eurot ning bilansis seisuga 31. detsember 2021 oli tulevaste perioodide tuluna kajastatud ülekoormustasude saldo kokku 176,6 miljonit eurot.	Hindasime, kas Ettevõtte arvestuspõhimõtted ülekoormustasude kajastamise kohta on kooskõlas IFRS-iga. Analüüsisime juhtkonna poolt teostatud hinnanguid, kas ja millal on Ettevõttel kavatsus ülekoormustasusid kasutada uute ülekandevõimsuste ehitamiseks. Viisime saadud info kokku juhatuse ja nõukogu koosolekute protokollides kirja pandud otsustega tulevikus tehtavate investeeringute kohta ning investeeringute eelarvega. Saime kolmandalt osapoolt kinnituskirja, mille

Saadud ülekoormustasude kajastamine sõltub nende kasutuseesmärgist. Ülekoormustasud, mida kasutatakse uute ülekandevõimsuste ehitamiseks, kajastatakse sarnaselt sihtfinantseerimisele kuni ehituse valmimiseni bilansis kohustuste all tulevaste perioodide tuluna. Ülekoormustasud, mida kasutatakse tariifide vähendamiseks, kajastatakse ülekoormuse tekkimise perioodil tuluna.

Ülekoormustasude raamatupidamislik kajastamine nõuab hinnangute tegemist. Nende olulisuse ja hindamisega kaasneva ebakindluse tõttu on see üheks auditi peamiseks teemaks.

abil kinnitasime aasta jooksul saadud ülekoormustasude kogusumma.

Lisaks hindasime ülekoormustasude kajastamise kohta avalikustatud info piisavust raamatupidamise aastaaruandes.

Muu informatsiooni, sealhulgas tegevusaruande, aruandlus

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab peatükki „Juhatusesimehe pöördumine“ ja tegevusaruannet (Eleringi missioonist strateegiliste eesmärkideni, Eleringi tegevused varustuskindluse tagamisel, Majandustegevuse ülevaade ja 2021. aasta tulemused, Töötajate kaasamise ja motiveerimise tegevuskava Meie Elering, Elering ja vastutustundlik ettevõtlus ja Ühingu juhtimine), kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet.

Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni, sealhulgas tegevusaruannet.

Raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Tegevusaruande osas teostasime ka audiitortegevuse seaduses sätestatud protseduurid. Nimetatud protseduuride hulka kuulub kontroll, kas tegevusaruanne on olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega ning on koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Tuginedes auditi käigus tehtud töödele, on meie arvates:

- tegevusaruandes toodud informatsioon olulises osas kooskõlas raamatupidamise aastaaruandega selle aasta osas, mille kohta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud; ja
- tegevusaruanne koostatud raamatupidamise seaduse nõuete kohaselt.

Pidades silmas auditi käigus saadud teadmisi ja arusaamu ettevõttest ja selle keskkonnast, oleme lisaks kohustatud avaldama, kui oleme tuvastanud olulisi väärkajastamisi tegevusaruandes ja muus informatsioonis, millest saime teadlikuks enne käesoleva audiitori aruande kuupäeva. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatuse ja nende, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järelame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Samuti kinnitame neile, kelle ülesandeks on valitsemine, et oleme järginud sõltumatust puudutavaid eetikanõudeid ning edastame neile info kõikide suhete ja muude asjaolude kohta, mis võivad tekitada põhjendatud kahtlust meie sõltumatuse riivamise kohta, ja vajadusel ohtude kõrvaldamiseks rakendatud meetmete või kaitsemehhanismide kohta.

Neile, kelle ülesandeks on valitsemine, edastatud auditiga seotud teemade seast valime välja need teemad, mis olid käesoleva perioodi raamatupidamise aastaaruande auditi kontekstis kõige olulisemad ja on seega peamised auditi teemad. Me kirjeldame neid teemasid audiitori aruandes, välja arvatud juhul, kui seaduse või regulatsiooni kohaselt on keelatud antud teema kohta infot avalikustada või kui me äärmiselt erandlikel juhtudel otsustame, et antud teema kohta ei peaks meie aruandes infot esitama, kuna võib põhjendatult eeldada, et antud info esitamisega kaasnevad kahjulikud tagajärjed ületavad avaliku huvi rahuldamisest saadava kasu.

AS PricewaterhouseCoopers

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Lauri Past', written in a cursive style.

Lauri Past
Vastutav vandeaudiitor, litsents nr 567

10. märts 2022
Tallinn, Eesti

Kasumi jaotamise ettepanek

Eleringi jaotamata kasum seisuga 31.12.2021 oli 134 603 tuhat eurot.

Elering AS juhatus teeb ainuaktsionärile ettepaneku jaotada Eleringi jaotamata kasum järgmiselt:

Kohustuslikku reservkapitali 255 tuhat eurot

Jaotamata kasumisse 134 348 tuhat eurot

Tegevjuhtkonna allkirjad 2021. aasta majandusaasta aruandele

Elering AS 2021.a. majandusaasta aruande allkirjastamine 10.03.2022

Taavi Veskimägi
Juhatusesimees

Riina Käi
Juhatuseliige

Kalle Kilk
Juhatuseliige

Eleringi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le

Eleringi müügitulu jaguneb suuremate tegevusalade lõikes järgnevalt:

<i>EMTAK* Tegevusala</i>	<i>1.1.2021 - 31.12.2021</i>	<i>1.1.2020 - 31.12.2020</i>
35121 Ülekandeteenus – edastamine põhivõrgu kaudu	95 195	87 901
35221 Maagaasi ülekanne	21 003	18 962
35141 Elektrienergia müük (bilansienergia)	67 921	24 457
35231 Bilansigaasi müük	14 268	3 329
77399 Mujal liigitamata masinate ja seadmete rentimine	920	919
47770 Muude kasutatud kaupade jaemüük	289	217
68201 Enda või renditud kinnisvara üürile andmine ja käitus	83	84
46699 Muu müük	1 778	1 199

* EMTAK – Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator